

MONEDELE DESCOPERITE ÎN CETĂȚUIA GETO-DACĂ DE LA POIANA*

DE

BUCUR MITREA

Keywords: *Dacian site Poiana, coins, single finds, hoards, paramonetary objets.*

Abstract: Dacian site of Poiana is situated east of Romania. There have been found 1,269 coins in it and other 11 single finds and three hoards in the neighbourhood. It is the greatest number of coins found in a Dacian fortress (excepting Sarmizegetusa).

During the archaeological researches there have been found Greek and Hellenistic coins (15), Geto-Dacian ones (27), Roman Republican ones (the most numerous category) and Roman Imperial issues; two dies (one for Geto-Dacian coins and another for the Roman Republican denarii) have been found too.

Most of the coins are published for the first time by the author.

Monedele descoperite în cuprinsul cetății geto-dace de la Poiana și din împrejurimile ei imediate sunt numeroase și variate**. Trebuie să adăugăm de la bun început că marea majoritate a monedelor a fost aflată în cursul lungilor campanii de săpături executate aci între 1927 și 1951 de către soții Radu și Ecaterina Vulpe¹. Acestea, li se adaugă și altele, despre care se referă la locul potrivit.

---

* După cum aminteam cu alte ocazii (B. Mitrea și V. Mihailescu-Bîrliba, *Un tezaur monetar roman puțin cunoscut: Văleni, jud. Neamț, în Simpozion de numismatică dedicat împlinirii a patru secole de la prima unire a românilor sub Mihai Voievod Viteazul, Chișinău, 28–30 mai 2000, Studii și comunicări*, București, 2001, p. 69, nota 1; B. Mitrea, V. Mihailescu-Bîrliba, *Tezaurul de monede romane de la Bălănești (jud. Neamț)*, în *ArhMold*, 23–24, 2000–2001 (2003), p. 199, nota 1), după câțiva ani de la decesul lui B. Mitrea, domnul dr. A. Popescu (pe atunci, cercetător la Institutul de Arheologie din București) a avut bunăvoința de a-mi trimite două manuscrise ale profesorului, pe care le-am publicat cu semnătura ambilor, potrivit dorinței sale (datată în 1993). Probabil, în aceeași perioadă (1994–1995), când sănătatea savantului părea să dea semne de rău augur, la secretariatul Institutului de Arheologie din Iași a fost lăsat pentru subsemnatul, *fără altă indicație* (ca în cazurile amintite), de către un membru al familiei profesorului (ginerel), un dosar voluminos, care conținea toate materialele privitoare la monedele de la Poiana. Era munca sa de lungă durată și îmi cer iertare memoriei sale și colegilor, întrucât numai din vina mea s-a întârziat nepermis de mult valorificarea acestei foarte importante cercetări. Deși studiul este departe de a fi fost definitivat, din multiple considerente – pe care nu le mai enumăr aici, dar pe care cercetătorii temei le intuiesc – am apreciat ca fiind foarte necesară publicarea sa. Am respectat textul original și am reorganizat doar catalogul (adăugând și noile descoperiri), făcând mici completări și corecturi când a fost cazul (încadrate în paranteze drepte [...]), am lăsat neatins chiar eventualele inadvertențe între datele comunicate în manuscris, atunci când nu le-am putut găsi o explicație ș. a. m. d.; pentru toate acestea îmi asum responsabilitatea (*Virgil Mihailescu-Bîrliba*).

** Ținem să exprimăm profesorului Radu Vulpe via noastră recunoștință și caldele noastre mulțumiri pentru faptul că ne-a încredințat monedele descoperite la Poiana pentru studiu și publicare (*Bucur Mitrea*).

¹ Descoperitorii monedelor, profesorul Radu Vulpe și Ecaterina Vulpe, au sesizat de la început importanța lor și au menționat-o în diferite studii sau rapoarte de săpături. Sub titlul, *Un tezaur de denari romani găsiți la Piroboridava*, în vol. *În memoria lui Vasile Pârvan*, București, 1934, p. 126–133, Ecaterina Vulpe a publicat tezaurul de denari romani republicani descoperit în anul 1928 (**Catalogul, Anexa nr. 2**, tezaurul nr. 1). De o atenție specială s-a bucurat fiecare categorie de monede în rapoartele publicate de Radu Vulpe cu privire la rezultatele săpăturilor de la Poiana. În acest sens putem cita *SCIV*: 1, 1950, p. 49–50; 2, 1951, p. 177, 187, 190 și 192; 3, 1952, p. 194 și 202. O privire de ansamblu asupra unei categorii de monede, este vorba de cele romane, am dat și noi în studiul *Descoperirile de monede romane din așezarea geto-dacă de la Poiana și importanța lor istorică*, în *SCIV*, 8, 1957, 1–4, p. 165–182.

Este grăitor cred să amintim în această privință că nu mai puțin de 1269 monede ne sunt cunoscute ca descoperite în spațiul mai larg al *oppidum*-ului geto-dacic. Din acest total un număr de 929 exemplare au fost examinate de noi și sunt descrise sumar, dar cu toate datele necesare în partea a doua a lucrării, în **Catalogul** monedelor. Restul reprezintă tezaure și monede izolate care nu ne-au parvenit, fie înstrăinându-se îndată după descoperire, fie risipindu-se între timp. Nu mai puțin de zece tezaure au fost găsite fie în cuprinsul citadelei, fie în împrejurimile ei imediate. Nu cunosc nici o altă cetățuie de pe întreg cuprinsul Daciei independente (poate în afară de Sarmizegetusa), în care să se fi descoperit asemenea cantități de monede.

Datele acestea de natură obiectivă ne dau posibilitatea să pătrundem, nu fără unele semne de întrebare și aspecte rămase încă neelucidate, în laboratorul intim al vieții economice, sociale, politice, culturale și chiar militare a geto-dacilor de pe Siretul inferior și, în general, din Moldova de Jos. Pentru moment ne vom limita doar la unele constatări generale.

Monedele descoperite la Poiana au fost clasificate, precum urmează: grecești, tracice, geto-dace, romane republicane și romane imperiale. Ele sunt descrise în această succesiune în partea a doua a lucrării de față, în **Catalogul** monedelor. Aceasta este și ordinea în care vom prezenta comentariile pe care le facem pe marginea lor.

1. Monedele grecești au fost aflate în număr de 16 exemplare și ele au fost emise de către unele cetăți grecești sau regi clientelari traci: Histria, 5 exemplare, Callatis, 3 ex. (și un tezaur cu 32 ex.), Odessos (?), 1 ex., Panticapaion, 1 ex., Dyrrachium, 2 ex., regii traci, 3 ex.

Dintre monedele grecești, cele emise de Histria ies în evidență față de toate celelalte. Mai întâi, toate sunt de argint și sunt relativ numeroase, și elementul cel mai important este că ele se datează devreme, în cursul secolului al IV-lea a. Chr.

În legătură cu ele remarcăm faptul că toate cele cinci drahme, așa cum reiese din descrierea lor (**Catalogul**) sunt de tipul obișnuit și au pe rv. sigla A². Ele corespund tipului Pick, 416. Dacă tipul monetar este același, dacă sigla apare ca un numitor comun, peste tot A, în schimb ponderea exemplarelor izolate variază. În ordine descrescândă avem de înregistrat greutatea: 6,21 g; 5,54 g; 5 g; 4,62 g; și 4,49 g. Ponderea sensibil variată, ca și unele deosebiri de stil, ne fac să întrededem posibilitatea unei eșalonări cronologice a lor în cadrul secolului al IV-lea a. Chr.³ Felul acesta de a vedea este întărit de faptul că alte exemplare din aceleași drahme histriene, descoperite mereu în teritoriul Moldovei, au și alte sigle, care sunt, după toate probabilitățile, anterioare emisiunilor cu sigla A.

Examinarea monedelor ne-a permis și unele observații nu lipsite de importanță, pentru interpretarea istorică ce o vom face în continuare. Este vorba de gradul de uzare prin folosire, mai exact spus, dacă moneda poartă urme vizibile de circulație sau, din contra, nu prezintă asemenea urme, fiind puțin folosită. Privite din acest punct de vedere, două din drahmele histriene nu sunt circulate și ca atare nu prezintă urme de tocire (**Anexa nr. 1**, nr. 1/1951 și nr. 3/1951). Alte două exemplare (**Anexa nr. 1**, nr. 1/1950 și nr. 2/1951) sunt puțin tocite datorită folosirii lor în procesul circulației. Una singură (**Anexa nr. 1**, nr. 2/1948), care este și slab conservată, are efițiile tocite.

Din cele expuse mai sus noi tragem concluzia că drahmele histriene au ajuns la Poiana în mod eșalonat în timp. O parte din ele, cele netocite și deci bine conservate, au ajuns la o dată apropiată de epoca lor de emisiune. Altele, după o scurtă vreme de circulație. În fine, cele care prezintă urme de tocire, sunt venite, după toate probabilitățile, în asemenea condiții din cetatea lor de origine. Este puțin probabil, după părerea noastră, ca ele să fi circulat și să fi fost folosite în procesul de schimb.

Dar atunci ce semnificație economică și istorică trebuie să atribuim noi acestor drahme, găsite în mediul geto-dacic de la Poiana?

Înainte de a încerca să dăm un răspuns la întrebarea formulată mai sus, socot că este util să precizăm în ce măsură documentația noastră actuală dispune și de alte descoperiri similare, aflate în același mediu arheologic geto-dac pe același teritoriu de la est de Carpați. Ne vom referi mai întâi la tezaure. Două asemenea depozite de drahme histriene ne sunt cunoscute ca întâlnite în teritoriul amintit. Unul din aceste tezaure s-a

² O singură îndoială la nr. 2, unde sigla este neclară în partea ei inferioară: ar putea fi un Δ (delta) sau un A. Înclin pentru ultima lectură.

³ Pentru cronologia monedelor Histriei, vezi C. Preda, *Über die Silbermünzen der Stadt Istros*, în *Dacia*, N. S., 19, 1975, p. 77–85 și același, *Histria III. Descoperirile monetare 1914–1973*, Ed. Academiei, București, 1973, p. 21 și 25. Cf. și O. Iliescu, în *Les systèmes monétaires et pondéraux à Histria, Callatis et Tomis aux Ve–IIe siècles avant notre ère*, în *Actes du 8e Congrès Internationale de Numismatique*, New York – Washington, Septembre 1973, Paris-Bâle, 1976, p. 85–98.

descoperit la Căbești, com. Podul Turcului, jud. Bacău⁴. Cel de-al doilea s-a descoperit pe malul stâng al fluviului Tyras, la Doroțcoe⁵, în URSS [R. Moldova]. Dacă aflările de tezaure de monede histriene de argint sunt relativ rare în mediul triburilor locale în secolul al IV-lea, și după părerea noastră ni se pare normal să fie așa, cu totul alta va fi situația descoperirilor singuratice, apărute mereu pe același teritoriu geografic și etnic. În privința aceasta, pentru regiunea pe care o avem în vedere, cea de la est de Carpați, încă din 1965 am putut nota 10 localități, exceptând Poiana, în care au fost aflate drahmele histriene: Piscu, Berești, Prisecani, Tăvădărești, Bârlad, Benești, Găiceana, Obârșeni, Vaslui și Căciulești⁶.

Între timp, mereu în cadrul aceluiasi teritoriu geografic, au mai fost semnalate alte patru descoperiri izolate. Le menționăm și pe acestea, spre a completa documentarea noastră.

Astfel, la Galați, în împrejurimi⁷, a fost semnalată descoperirea unei drahme histriene; o alta ne este cunoscută ca aflată la Prodănești⁸, același județ, o a treia la Glăvănești⁹, jud. Bacău, cea de a patra, la Doroșcani¹⁰, com. Popești, jud. Iași, iar ultimele două: la Siretul (fost Ungureni), jud. Bacău¹¹ și Murgeni¹², jud. Vaslui.

Noile descoperiri apărute în ultimii ani și notate de noi mai sus, aduc cel puțin două elemente noi ce se cer subliniate. În primul rând, teritoriul geografic pe care drahmele Histriei erau răspândite este confirmat și de o parte din noile descoperiri. În această privință drahma de la Prodănești nu face altceva decât să confirme răspândirea ei în aria orașului Berești, cunoscut prin alte aflări anterioare. Situația este identică cu cea de la Glăvănești, jud. Bacău, care completează și întărește cunoștințele noastre prin material similar cunoscut de mai înainte în acea regiune.

Un element nou este adus de drahma histriană aflată la Doroșcani, localitate situată în partea de vest a jud. Iași. Prin aflarea ei în acea regiune, „aria” histrienelor se extinde mult spre nord. În acest context „regional” trebuie privită apariția monedei de argint a coloniei milesiene de pe malul lacului Sinoe.

În legătură cu prezența drahmelor histriene de la Poiana prima problemă care se pune este aceea a drumului pe care l-au străbătut. Mi se pare, chiar sunt sigur, că nu spun nimic nou, dacă reamintesc că drumul acesta a fost mai întâi pe Dunăre în sus, iar mai apoi pe Siret. Pe această ultimă porțiune drumul a putut fi pe apă sau pe uscat sau și pe una și pe alta. Cert este că tocmai descoperirile de drahme jalonează în mod sigur și clar traseul urmat. Dar foarte probabil că nu este singurul. Rămâne de văzut dacă nu va fi cazul să recunoaștem un al doilea drum, de data aceasta sigur de uscat, de la Galați spre orașul de azi Berești. Indicații sunt, iar altele sunt de așteptat. Pentru nevoile imediate ne rezumăm la primul.

⁴ O notiță informativă la B. Mitrea, *Descoperiri recente și mai vechi de monede antice și bizantine în Republica Populară Română*, în *SCIV*, 15, 1964, 4, p. 569, 3. Este vorba de un tezaur de circa 25–30 exemplare, din care au fost recuperate 13.

⁵ A. A. Nudelman, *Монеты Истрии и Тирры из с. Дороцкое*, în *Труды*, II, Chișinău, 1969, p. 121–128. Tezaurul cuprinde 145 drahme și 5 hemidrahme ale cetății Histria, precum și 113 drahme ale cetății Tyras.

⁶ Vezi în această privință B. Mitrea, *Descoperirile monetare și legăturile de schimb ale cetății Histria cu populațiile locale în secolele V–IV î. e. n.*, în *StCl*, 7, 1965, p. 143–167. Unele adăugiri de descoperiri mai noi, la I. Glodariu, *Relații comerciale ale Daciei cu lumea elenistică și romană (sec. II î. e. n. – I e. n.)*, Ed. Dacia, Cluj, 1974, p. 255–256. Cu acest prilej menționăm că în cetățile dace de la Costești, *ibid.*, p. 255, 35 și la Luncani, *ibid.*, p. 256, 40, nu s-au găsit drahme histriene și mesembriote, ci monede de bronz, dintr-o vreme ulterioară drahmelor. Este vorba de altă etapă, alt nominal, alt metal. Deci alte împrejurări istorice și o altă explicație. Pentru regiunea de la sud de Carpați, vezi și C. Preda, *op. cit.*, p. 26 și urm. (cu harta), care aduce unele completări (cu descoperiri apărute între timp) la documentarea anterioară și o însoțește cu un amplu comentariu. Ordinea în care localitățile sunt menționate este aceea a lui C. Preda, care mi se pare judicioasă deoarece indică drumul de pătrundere. Mai nou, A. G. Zaginajlo, *К вопросу об экономических связях западного и северо-западного Причерноморья в VI–IV вв. до н. э. по нумизматическим данным*, în *Материалы по археологии Северного Причерноморья*, 8, Kiev, 1976, p. 70 și urm.

⁷ B. Mitrea, *Découvertes récentes et plus anciennes des monnaies antiques et byzantines en Roumanie*, în *Dacia*, N. S., 15, 1971, p. 399, 6.

⁸ Idem, *Découvertes monétaires en Roumanie, 1974 (XVIII)*, în *Dacia*, N. S., 19, 1975, p. 311, 19.

⁹ Idem, *Découvertes récentes de monnaies antiques et byzantines sur le territoire de la Roumanie*, în *Dacia*, N. S., 14, 1970, p. 469, 8.

¹⁰ Idem, *Découvertes monétaires en Roumanie, 1977 (XXI)*, în *Dacia*, N. S., 22, 1978, p. 365, 2.

¹¹ Idem, *Découvertes récentes et plus anciennes de monnaies antiques et byzantines en Roumanie*, în *Dacia*, N. S., 5, 1961, p. 586, 13.

¹² Idem, *Découvertes récentes et plus anciennes de monnaies antiques et byzantines en Roumanie*, în *Dacia*, N. S., 11, 1967, p. 380, 13.

Prin poziția sa geografică, confirmată pe de-o parte de descoperirile arheologice și întărite de cele monetare, cetățuia de la Poiana se arată a fi fost un important centru economic, desigur dublat de unul politic și militar. Până la noi descoperiri similare cetății de la Poiana, dar de proporții mai mari, suntem înclinați să-i acordăm acesteia primul plan pentru regiunile de sud și de centru ale Moldovei. Este probabil că de aci s-au răspândit spre nord, la geto-daci, drahmele coloniei mileziene, despre care am văzut că sunt cunoscute până departe în regiunile din centrul și nordul Moldovei.

O altă problemă ce se cere rezolvată este aceea a datei la care au ajuns la Poiana monedele de argint ce ne solicită atenția. Un asemenea răspuns este legat nemijlocit de existența unei cronologii amănunțite a monedelor de argint histriene. În această privință, cu toate eforturile făcute¹³ și cu unii pași certți în ceea ce privește etapa de început, precizuni mai fine sunt de așteptat de la cercetările viitoare. Și aceasta în două direcții: cea a cronologiei absolute, cu specificarea succesiunii diferitelor variante în cursul secolelor V–IV, pe baza analizei descendeței și legăturii ștanțelor monetare, precum și aceea a datei de sfârșit a acestor emisiuni. Ambele aspecte rămân încă *sub iudice*. Ceea ce putem anticipa de pe acum este faptul că cele mai multe din emisiunile histriene descoperite în estul Carpaților apar în secolul al IV-lea și sunt relativ târzii. În lipsa preciziunilor de care am fi avut atâta nevoie și care ne-ar fi adus prețioase indicații, cu implicații mult mai ample și în alte domenii, nu ne rămâne decât să formulăm o ipoteză, care rămâne să fie verificată de cercetările viitoare.

Lipsa monedelor de argint ale lui Filip al II-lea al Macedoniei din mediul arheologic geto-dac din estul Carpaților indică, după părerea noastră, că ne aflăm într-o etapă anterioară prezenței regelui macedonean la Dunărea de Jos. Deci anterioară anului 339. După toate probabilitățile descoperirile viitoare de drahme histriene în mediul arheologic geto-dac ne vor permite să delimităm o cronologie mai fină și să întrezărim unele faze mai precis delimitate. Materialul documentar de care dispunem la ora actuală pentru întreaga Moldovă ne lasă să întvedem această posibilitate. Ponderea variată a diferitelor exemplare, precum și diversitatea siglelor care apar pe drahme, constituie un indiciu obiectiv în această direcție.

Pentru Poiana, drahmele descoperite aci, ne limităm să le datăm, așa cum am mai spus, în cursul secolului al IV-lea, poate pe la jumătatea lui sau curând după aceea, în deceniile următoare.

Monedele histriene de argint descoperite la geto-dacii de la Poiana și odată cu ele, toate exemplarele asemănătoare descoperite pe întreg teritoriul Moldovei, reprezintă primele monede de argint cu care vin în contact geto-dacii. Privite pe un plan istoric și economic mai larg, putem spune că Histria creează premisele, oferă modelul pe care geto-dacii îl pot folosi în încercarea de a-și crea o monetărie proprie, în momentul în care evoluția lor economică internă va face necesară crearea unui asemenea instrument de schimb. Dacă evoluția nu a continuat pe drumul pregătit de Histria, cauza trebuie căutată în împrejurările externe. Este probabil că intervenția armată la Dunărea de Jos a regelui Macedoniei, de care am pomenit, a avut și unele consecințe destul de serioase, dacă nu chiar grave, pentru cetățile grecești, sau unele din ele, pe care documentația de care dispunem deocamdată nu le-a înregistrat și ca atare ne-au rămas necunoscute. Dar efectele, mai precis urmările acestei intervenții, reflexele ei pe plan economic sunt clare. Moneda histriană de argint care începea să facă școală la populațiile locale își va înceta apariția la un anumit moment din cursul celei de a doua jumătăți a secolului al IV-lea. În deceniile care au urmat, o altă monedă își va face apariția la geto-daci, cea a lui Filip al II-lea. Moneda lui va fi aceea care va înlătura pe cea a Histriei, spre a sfârși prin a-și impune pe cea proprie. Și apoi tot ea va servi ca prototip. Histria rămâne în această privință ca o precursoră, o inițiatore, o deschizătoare de drumuri.

Câteva cuvinte asupra unui alt aspect care se cere lămurit. Ce rol au avut drahmele histriene în procesul de schimb sau, mai precis, cum trebuie să explicăm prezența lor la geto-daci ?

În această privință cred că trebuie să plecăm de la realitatea economiei locale, de la nivelul ei economic, de la nivelul de dezvoltare a forțelor de producție locale. O privire cât mai sumară ne arată că, din acest punct de vedere, Dacia se afla în cadrul unei economii naturale în care schimburile se făceau bun contra bun sau marfă contra marfă. În această etapă moneda trebuie privită până la un anumit punct doar ca un element de curiozitate, de noutate, dar în legătură și cu valoarea metalului fin pe care-l conține, la care mai este de adăugat și elementul artistic, care reprezenta o noutate pentru localnici. Toate acestea o făceau să fie primită și chiar solicitată, dar în aceste limite și mai cu seamă cu asemenea caracteristici. În acest mod se poate explica și apariția ei în exemplare singuratece. Raritatea tezaurilor devine și mai ușor de înțeles acum, iar explicația prezenței lor trebuie căutată în domeniul politic, social, poate economic, ca metal prețios pentru nevoile confecționării [altor obiecte]. Apariția drahmelor în mici tezaure, așa cum ne arată descoperirile din Moldova sunt rare, foarte rare. Pentru ele va trebui să căutăm o altă explicație. Și aceasta nu este de investigat în

¹³ C. Preda, *op. cit.*, p. 21 și 25; idem, *op. cit.*, în *Dacia*, N. S., 19, 1975, p. 77–85.

domeniul economic, ci în cel politic, spre căpeteniile formațiunilor tribale. Spre ei erau îndreptate sau ele provin din acest sector.

În stadiul actual al documentării noastre suntem tentați să vedem la Poiana un important centru economic, pe cale de consolidare și afirmare în continuare, în care se întâlnesc pe de-o parte grecii histrieni, iar pe de altă parte localnicii geto-daci din regiunile apropiate, dar și mai îndepărtate. Aci era locul unde se înfăptuia schimbul de bunuri și tot de aci se răspândeau printre localnici produsele sudului și odată cu ele și un început de contact cu ceea ce va constitui ulterior instrumentul de schimb și măsură a valorii – moneda.

2. O altă categorie de monede grecești care s-a găsit la Poiana este constituită de monedele callatiene. O primă remarcă: în cazul de față avem de-a face exclusiv cu monede de bronz. Deși colonia doriană din Pontul Euxin a emis monedă de argint în secolul al IV-lea, aceste emisiuni nu se întâlnesc la Poiana, ca de altfel nici aiurea în mediul populațiilor autohtone. Ele se datează în cursul secolului al IV-lea, când teritoriul de care ne ocupăm era dominat economic de histrieni. Monedele cetății doriene au fost aflate în trei exemplare (**Anexa nr. 1**, nr. 2/1950, nr. 4–5/1951). Și toate trei sunt de bronz și de trei tipuri diferite: Apollo, Demetra și Dionysos. Și mai au o caracteristică comună, toate sunt contramarcate. Avem de-a face deci cu emisiuni din epoci diferite, care au fost revitalizate într-o epocă de criză, prin aplicarea unei contramărci.

Pentru a ne putea da seama de semnificația pe care urmează să o acordăm monedelor de bronz callatiene descoperite la Poiana socot că este util să aruncăm o privire asupra răspândirii lor pe întinsul teritoriului triburilor geto-dace.

Fără a avea de gând să întârziem acum și aici în a urmări repertorierea cât mai completă a unor astfel de descoperiri, ne vom limita să dăm unele exemple, care să schițeze doar situația, să ne arate la ce ne putem aștepta și să ne îngăduie o explicație.

Sunt cunoscute de mai multă vreme aflările de monede callatiene izolate, în cetățile aflătoare de-a lungul Dunării. Din rândul lor menționăm doar Aegissus, Noviodunum, Dinogetia, Canlia, Satu Nou. Dar monedele autonome de bronz callatiene nu se găsesc doar în așezările aflate de-a lungul Dunării, care este calea cea mai ușoară de pătrundere. Ele au fost sesizate și în interiorul teritoriului triburilor geto-dace de la sud de Carpați. Și putem cita unele exemple ce ne sunt cunoscute, cum este de exemplu cel de la Radovanu¹⁴, jud. Ilfov și cel de la Racovița¹⁵, com. Voineasa, jud. Olt. Acestor exemple li se mai adaugă unul mult mai vechi, dar semnalat abia în ultima vreme, care menționează monedele callatiene de bronz la Drobeta – Turnu Severin¹⁶.

Pentru Moldova, pe lângă cele trei exemplare de la Poiana, mai putem aminti descoperirea de la Ciorani¹⁷, com. Pufești, jud. Vrancea.

Exemplele pomenite mai sus le socotim suficiente pentru a arăta că monedele callatiene autonome de bronz, departe de a constitui o caracteristică specială a Poanei, un fenomen local, reprezintă unul general extins și complex, care cuprinde întreg teritoriul geto-dac de la sud și est de Carpați. În acest cadru, economic, dar și politic, cultural și etnic, trebuie privite cele trei monede de bronz callatiene de la Poiana. Este vorba de o nouă etapă de dezvoltare economică, în care situația cunoscută din secolul precedent s-a modificat profund, când locul Histriei este luat de întreprinzătoarea și curajoasa Callatis. Cronologic, fără a putea furniza, măcar pentru moment, alte precizii, ne aflăm în secolele III–II a. Chr.

Moneda callatiană de bronz, deci fără o valoare intrinsecă, este o monedă fiduciară. În cazul nostru, ea trebuie interpretată ca documentând și identificând pe noii reprezentanți ai comerțului pontic în teritoriile triburilor indigene. Este de imaginat că o parte din schimburi continuau să se facă în natură, iar în cazul când o parte din produse se valorifica prin intermediul monedei, și în această etapă procedeul era și cunoscut și aplicat, se recurgea la o monedă de metal prețios. Aceste monede puteau fi tetradrahme de tip Alexandru cel Mare sau Lysimach, multe din ele fiind emise chiar de către cetățile pontice. Ele au servit ca instrument de schimb în tranzacțiile economice dintre cele două părți. Mai adăugăm că asemenea monede au fost aflate la geto-dacii din regiunile extracarpatiche și o parte din ele au fost și publicate. O interpretare însă în acest sens nu cunosc să se fi dat. Prezența monedelor de bronz callatiene o socot doar ca monedă măruntă aflată asupra negustorilor callatieni și ajunsă, într-un fel sau altul, în mâini autohtone, dar nu pe calea schimbului.

3. Printre monedele pontice este de semnalat și una de bronz, emisă după toate probabilitățile de către cetatea Odessos (**Anexa nr. 1**, nr. 1/1948). Despre ea putem spune că face parte din emisiunile autonome.

¹⁴ I. Glodariu, *op. cit.*, p. 254, 16.

¹⁵ B. Mitrea, *Découvertes anciennes et plus récentes de monnaies antiques et byzantines dans la République Populaire Roumaine*, în *Dacia*, N. S., 8, 1964, p. 373, 10; idem, *op. cit.*, în *SCIV*, 15, 1964, 4, p. 571, 10.

¹⁶ Idem, *Découvertes monétaires en Roumanie, 1977 (XXI)*, în *Dacia*, N. S., 22, 1978, p. 365, 3.

¹⁷ I. Glodariu, *op. cit.*, p. 254, 13.

Faptul că este mult tocită ne arată că, foarte probabil, a venit la Poiana după o perioadă de lungă circulație în patria ei.

Și moneda de bronz odessitană, ca și cele anterioare callatiene, face parte dintr-un fenomen economic și politic mai complex. Este vorba de relațiile pe care le desfășurau geto-dacii în schimburile cu cetățile pontice. Pentru moment ne vom limita să amintim unele descoperiri de monede odesitane pe teritoriul geto-dacic.

Începem cu cetatea de la Zimnicea, unde un număr de asemenea monede de bronz au fost descoperite cu prilejul săpăturilor sistematice executate în localitate¹⁸. Alte exemplare au fost descoperite la Popești¹⁹, com. Mihăilești, jud. Ilfov, apoi la Cetățeni²⁰, jud. Argeș, la Brâncoveanu²¹, com. Odobești, jud. Dâmbovița, precum și la Pângălești²², jud. Ilfov.

Monedele menționate mai sus acopăr mai multe secole, unele, poate rămân să fie atribuite secolului al IV-lea sau al III-lea a. Chr. Cele mai multe însă aparțin unor vremi mai recente și avem în vedere secolele II și I a. Chr. De altfel, tocirea multora din ele, la care se adaugă uneori aplicarea de contramărci, ne indică aceste vremi. Dar pe lângă moneda de bronz a cetății Odessos avem de semnalat prezența tetradrahmelor aceleiași cetăți, emisiuni din ultimele trei secole. Mai amintim că aceeași cetate va fi prezentă la geto-dacii de la Dunărea de Jos prin staterii de aur, pe care-i întâlnim în unele tezaure. Deci tradiția este mai veche, poate începe din secolul al IV-lea și este prezentă în cel de al treilea și al doilea, prin monedele de metal prețios. În cadrul acestei ultime etape, poate prelungită și în secolul I, avem de integrat descoperirile monetare de la Poiana. Un alt aspect care va trebui rezolvat este acela dacă avem de-a face cu relații directe sau este vorba de un alt intermediar pontic mai apropiat. Și în acest din urmă caz, pentru care etapă, și poate pentru care regiune. Aceste aspecte rămân să fie rezolvate în viitor.

4. Două monede, o drahmă emisă de cetatea Dyrrachium, precum și o imitație a uneia din emisiunile aceleiași cetăți, vin să completeze zestrea monetăriei grecești aflate la geto-dacii de la Poiana.

Drahmele emise de orașul Dyrrachium sunt bine cunoscute ca descoperite pe întreg teritoriul Daciei²³. Cercetările mai amănunțite care le-au urmărit apariția atât la sud, cât și la est de Carpați, ne-au documentat prezența lor, oarecum peste tot. Le găsim, atât în tezaure²⁴, cât și în descoperiri izolate.

Anexa nr. 1.

CATALOGUL DESCOPERIRILOR MONETARE IZOLATE DE LA POIANA

Prezentăm mai jos monedele romane izolate, descoperite în cursul săpăturilor executate de soții Radu și Ecaterina Vulpe între anii 1927 și 1951. Lor li se vor mai adăuga unele exemplare găsite în aceeași localitate și care au ajuns la Institutul de Arheologie din București.

Știrile referitoare la alte descoperiri monetare, tezaure sau monede izolate, dar care s-au risipit și al cărui conținut nu mai poate fi controlat și precizat, sunt menționate în alte capitole.

Monedele romane izolate descoperite în cursul campaniilor de săpături au fost clasificate cronologic, luând ca bază lucrarea lui M. H. Crawford.

¹⁸ B. Mitrea, *Monede antice și feudale descoperite la Zimnicea*, în *SCIV*, 16, 1965, 2, p. 239–260.

¹⁹ Idem, *op. cit.*, în *Dacia*, N. S., 8, 1964, p. 373, 9; idem, *op. cit.*, în *SCIV*, 15, 1964, 4, p. 571, 9.

²⁰ Idem, *Découvertes récentes et plus anciennes de monnaies antiques et byzantines sur le territoire de la République Populaire Roumaine*, în *Dacia*, N. S., 7, 1963, p. 590, 3; idem, *Descoperiri recente și mai vechi de monede antice și bizantine în R. P. R.*, în *SCIV*, 14, 1963, 2, p. 467, 3.

²¹ Idem, *Découvertes récentes et plus anciennes de monnaies antiques et byzantines en Roumanie*, în *Dacia*, N. S., 13, 1969, p. 540, 4; idem, *Descoperiri recente și mai vechi de monede antice și bizantine în R. S. R.*, în *SCIV*, 20, 1969, 1, p. 162, 4.

²² Idem, *op. cit.*, în *Dacia*, N. S., 19, 1975, p. 311, 18; idem, *Descoperiri de monede antice și bizantine în România (XVIII)*, în *BSNR*, 67–69, 1973–1975 (1975), 121–123, p. 317, 18.

²³ B. Mitrea, *Penetrazione commerciale e circolazione monetaria nella Dacia prima della conquista*, în *ED*, 10, 1945, 79–99. Cf. I. Winkler, *Contribuții numismatice la istoria Daciei*, în *Studii și cercetări științifice*, Cluj, 6, 1955, 1–2, p. 40–43. Mai nou, I. Glodariu, *op. cit.*, p. 269–273 și pentru imitații, p. 174, 100–108.

²⁴ B. Mitrea, *Monedele orașelor Dyrrachium și Apollonia în Moldova*, în *SCN*, 2, 1958, p. 27–93; idem, *Alte drahme din Dyrrachium descoperite în Moldova și drumul lor de pătrundere la est de Carpați: tezaurul de la Grozești, jud. Bacău*, în *SCN*, 5, 1971, p. 21–38.

Înainte de 1903

1. În anul 1903, învățătorul I. Beldie (din Calmăuții, jud. Tecuci) a găsit la Poiana, „în malul Siretului” și a strâns în colecția sa patru vase de lut, 18 monede de argint și 6 de bronz (grecești și romane), două bucați de sticlă, cinci vârfuri de săgeți și 17 fibule de bronz, pe care le-a predat la MNA.

Bibl. C. Moisil, *Monete și tezaure monetare din România Mare – vechiul teritoriu geto-dac* –, în *BSNR*, 17, 1922, 41–42, p. 58, nr. 92; B. Mitrea, *Descoperirile de la Poiana*, p. 168; V. Mihailescu-Bîrliba, *La monnaie romaine*, p. 294, Annexe II, nr. 26; idem, *Dacia răsăriteană*, p. 140, nr. 165 și p. 154–155, nr. 60.

1926

1–2. AE. Două monede *geto-dacice* de bronz (un exemplar pare a fi *fourrée*), care au fost trecute prin foc; una din monede este schifată. O piesă a apărut în timpul săpăturilor arheologice, în timp ce a doua a fost recoltată de la suprafața așezării.

Bibl. Radu și Ecaterina Vulpe, în *Dacia*, 3–4, 1927–1932, p. 339–340; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 140, nr. 166.

3. AR. 2,60 g; 19 mm; →; slab conservată. *L. ANTESTIVS GRAGVLVS* (Grueber, 976, Roma, 124–103 a. Chr.; Sydenham, 451, Roma, 133–126 a. Chr.; Crawford, 238/1, Roma, 136 a. Chr.). Poate fi o imitație. IAB. Nr. Inv. 481, 2.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 353, nr. 140/a,1; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 155, nr. 62.

4. AR. 2,70 g; 19,15 mm; →; slab conservată; pe avers se află contramarca *T. M. MARCIVS MN. F.* (Grueber, 1008, Roma, 124–103 a. Chr.; Sydenham, 500, Roma, 119–110 a. Chr.; Crawford, 245/1, Roma, 134 a. Chr.). Poate fi o imitație. IAB. Nr. Inv. 481, 3.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 353, nr. 140/a, 2; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 155, nr. 62.

5. AR. 3,57 g; 18,60 mm; ↓; slab conservată; pe avers se află incizată o semilună, iar pe revers sunt altele, diferite ca dimensiuni; ștanțele sunt uzate. *MAN. AEMILIVS LEPIDVS* (Grueber, 590, Italia, 91 a. Chr.; Sydenham, 554, Italia, 109 a. Chr.; Crawford, 291/1, Roma, 114 sau 113 a. Chr.). Poate fi o imitație. IAB. Nr. Inv. 481, 5.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 353, nr. 140/a, 3; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 155, nr. 62.

6. AR. 3,29 g ?; 18,65 mm; ↙; bine conservată; pare a fi confecționată prin turnare. *C. POSTVMIVS* (Grueber, 3238, Roma, 77 a. Chr.; Sydenham, 785, Roma, 74–73 a. Chr.; Crawford, 394/1a, Roma, 74 a. Chr.). IAB. Nr. Inv. 481, 7.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 353, nr. 140/a, 4; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 155, nr. 62.

7. AR. 3,63 g; 17,10 g; ↖; slab conservată; ștanțele sunt uzate. *C. IVLIVS CAESAR* (Grueber, 21, Africa, 46 a. Chr.; Sydenham, 1023, Africa, 46 a. Chr.; Crawford, 467/1a, monetărie nesigură, 46 a. Chr.). Poate fi o imitație. IAB. Nr. Inv. 481, 9.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 353, nr. 140/a, 6; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 155, nr. 63.

8. AR. 2,54 g (fragment); slab conservată. *PETILLIVS CAPITOLINVS* (Grueber, 4220, Roma, 40 a. Chr.; Sydenham, 1150, Roma, 37 a. Chr.; Crawford, 487/2 a, Roma, 43 a. Chr.). IAB. Nr. Inv. 481, 13.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 353/a, 9; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 155, nr. 62.

9. AR. 1,52 g (fragment); slab conservată; realizată prin turnare. *P. CLODIVS M. F IIIIVIR A. P. F.* (Grueber, 4290, Roma, 38 a. Chr.; Sydenham, 1117, Roma, 41 a. Chr.; Crawford, 494/23, Roma, 42 a. Chr.). Poate fi o imitație. IAB. Nr. Inv. 481, 14.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 353, nr. 140/a, 7; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 155, nr. 63.

10. AR. 3,68 g; 17,55 mm; ↑; bine conservată; pe avers este incizată o semilună. *Q. CAEPIO BRVTVS PROCOS, cu L. SES TI. PROQ* (Grueber, 41, Est, 43–42 a. Chr.; Sydenham, 1290, Grecia, 43–42 a. Chr.; Crawford, 502/2, monetărie aflată în deplasare cu Brvtvs, 43–42 a. Chr.). IAB. Nr. Inv. 481, 12.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 353/a, 8; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 155, nr. 63.

11. AE. Fragment dintr-o monedă *romană* de bronz. Săpătura B, stratul δ.

Bibl. R. și E. Vulpe, în *Dacia*, 3–4, 1927–1932, p. 339; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 155, nr. 65.

1927

1. AR. 3,57 g; 19 mm; ↗; slab conservată; pe avers se află incizate literele **E, L, S**, precum și două puncte adâncite. *C. PLVTIVS* (Grueber, 454, Italia, 150–125 a. Chr.; Sydenham, 410, Roma, 137–136 a. Chr.; Crawford, 278/1, Roma, 121 a. Chr.). Săpătura A^{??}. IAB. Nr. Inv. 481, 1.

Bibl. R. și E. Vulpe, în *Dacia*, 3–4, 1927–1932, p. 338–339 și fig. 119, 3; M. Chițescu, în *BAR*, p. 353, nr. 140/b, 1; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 155, nr. 63.

2. AR. 3,75 g; 18,90 mm; ↑; slab conservată și cu o imprimare neclară a efigiilor. *M. SERGIVS SILVS Q* (Grueber, 512, Italia, 99–94 a. Chr.; Sydenham, 544, Italia, 109 a. Chr.; Crawford, 286/1, Roma, 116 sau 115 a. Chr.). Poate fi o imitație. Săpătura Y. IAB. Nr. Inv. 481, 4.

Bibl. R. și E. Vulpe, în *Dacia*, 3–4, 1927–1932, p. 338–339 și fig. 119, 5; M. Chițescu, în *BAR*, p. 353, nr. 140/b, 2; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 155, nr. 62.

3. AR. 3,20 g; 20,35×18,5 mm; →; bine conservată. *Imitație locală* a unui denar roman republican *hibrid*: av. Cap spre dreapta (capul lui *M. ANTONIVS* ? cf. Grueber, 89, Est; Sydenham, 1169, Roma, 42 a. Chr.; Crawford, 496/3, Est, 42 a. Chr.; rv. *M. VOLTEIVS M. F.* (Grueber, 3154, Roma, 78 a. Chr.; Sydenham, 774, Roma, 76 a. Chr.; Crawford, 385/1, Roma, 78 a. Chr.). Săpătura A⁷. IAB. Nr. Inv. 481, 6.
- Bibl.** R. și E. Vulpe, în *Dacia*, 3–4, 1927–1932, p. 338–339; M. Chițescu, în *BAR*, p. 353, nr. 140/b, 7; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 155, nr. 62.
4. AR. 3,62 g; 18,75 mm; ↓; bine conservată; ștanțele sunt uzate; pe avers sunt contramărcile **C**, **I** și **Z**. *MAN. CORDIVS RVFVS IIIIVIR* (Grueber, 4037, Roma, 46 a. Chr.; Sydenham, 976, Roma, 46 a. Chr.; Crawford, 463/1a, Roma, 46 a. Chr.). Poate fi o imitație. Săpătura W. IAB. Nr. Inv. 481, 8.
- Bibl.** R. și E. Vulpe, în *Dacia*, 3–4, 1927–1932, p. 338–339 și fig. 119, 4; M. Chițescu, în *BAR*, p. 353, nr. 140/b, 3; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 155, nr. 62.
5. AR. 2,87 g (fragment); slab conservată. *C. CONSIDIUS PAETVS* (Grueber, 4087, Roma, 45 a. Chr.; Sydenham, 992, Roma, 45 a. Chr.; Crawford, 465/3, Roma, 46 a. Chr.). IAB. Nr. Inv. 481, 10.
- Bibl.** M. Chițescu, în *BAR*, p. 353, nr. 140/a, 5; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 155, nr. 62.
6. AR. 2,70 g; 18,5 mm; ↘; slab conservată; pe avers este incizată o semilună. *C. IVLIVS CAESAR (P. SEPVLLIVS MACER)* (Grueber, 4173, Roma, 44 a. Chr.; Sydenham, 1074, Roma, 44 a. Chr.; Crawford, 480/13, Roma, 44 a. Chr.). Săpătura A. IAB. Nr. Inv. 481, 11.
- Bibl.** R. și E. Vulpe, în *Dacia*, 3–4, 1927–1932, p. 338–339 și fig. 119, 6; M. Chițescu, în *BAR*, p. 353, nr. 140/b, 4; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 155, nr. 63.
8. AR. 3,47; 18,35 mm; ↙; slab conservată; pe avers se află o incizie semicirculară. *M. ANTONIVS* (Grueber, 197, Est, 32–31 a. Chr.; Sydenham, 1223, Est, 32–31 a. Chr.; Crawford, 544/19, monetărie aflată în deplasare cu *M. Antonivs*, 32–31 a. Chr.). Săpătura A. IAB. Nr. Inv. 481, 15.
- Bibl.** R. și E. Vulpe, în *Dacia*, 3–4, 1927–1932, p. 338–339 și fig. 119, 2; M. Chițescu, în *BAR*, p. 353, nr. 140/b, 5; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 155, nr. 63.
9. AE. *AVGVSTVS* (Cohen², 43; RIC, 350, Lvgdvnvm, 2 a. Chr. – 14 p. Chr.; Giard, 1651 și urm., Lvgdvnvm, 2 a. Chr. – 4 (?) p. Chr.). IAB. Nr. Inv. 482.
- Bibl.** R. și E. Vulpe, în *Dacia*, 3–4, 1927–1932, p. 338–339; M. Chițescu, *BAR*, p. 353, nr. 140/b, 6; V. Mihailescu-Bîrliba, *La monnaie romaine*, p. 277, nr. 190; idem, *Dacia răsăriteană*, p. 155, nr. 63/66.
10. AR. 3,71 g; 18,93 mm; ↗; slab conservată. *OCTAVIANVS AVGVSTVS* (BMC, 542, 2 a. Chr. – 11 p. Chr.; RIC, I, 350, Lvgdvnvm, 2 a. Chr. – 14 p. Chr.; Giard, 1651 și urm., Lvgdvnvm, 2 a. Chr. – 4 (?) p. Chr.). Săpătura Z. IAB. Nr. Inv. 296, 38.
- Bibl.** R. și E. Vulpe, în *Dacia*, 3–4, 1927–1932, p. 339; M. Chițescu, în *BAR*, p. 355, nr. 140/f, 38.
11. AR. 3,23 g; 17 mm; ↙; bine conservată. *VESPASIANVS* (RIC, 326 var., Roma, 71 p. Chr.). Săpătura D (Z ?), pe val, la adâncimea de 0,50 m. IAB. Nr. Inv. 481/16.
- Bibl.** R. și E. Vulpe, în *Dacia*, 3–4, 1927–1932, p. 339; B. Mitrea, *Descoperirile de la Poiana*, p. 171; M. Chițescu, în *BAR*, p. 353, nr. 140/b, 8.
12. AR (*antoninianvs*). *TACITVS* (275–276): av. *IMPCMCLTACITVSAVG/rv*. *AEQUITAS AVG* și o figură care ține în mână o balanță (Cohen², 5; RIC, V/1, 14, Gallia, nedatate).
- Bibl.** C. Solomon, *Descoperiri recente și cercetări asupra câtorva stațiuni antice din jud. Tecuci*, în *BCMI*, 20, 1927, p. 105–106; R. Vulpe et alii, *Șantierul arheologic Poiana – 1950*, p. 193; B. Mitrea, *Descoperirile de la Poiana*, p. 168 și nota 13; V. Mihailescu-Bîrliba, *La monnaie romaine*, p. 277, nr. 193; R. Vulpe, S. Teodor, *Piroboridava*, p. 100.

1928

1. AR. 2,60 g; 19 mm; →; slab conservată. *L. ANTESTIVS GRAGVLVS* (Grueber, 976, Roma, 124–103 a. Chr.; Sydenham, 451, Roma, 133–126 a. Chr.; Crawford, 238/1, Roma, 136 a. Chr.). IAB. Nr. Inv. 481, 2.
2. AR. 2,70 g; 19,15 mm; →; slab conservată; pe avers este o incizie sub forma literei **T**. *M. MARCIVS* (Grueber, 1008, Roma, 124–103 a. Chr.; Sydenham, 500, Roma, 119–110 a. Chr.; Crawford, 245/1, Roma, 134 a. Chr.). IAB. Nr. Inv. 481, 3.
3. AR. 3,57 g; 18,60 mm; ↓; foarte slab conservată; pe avers se află o incizie în formă de arc de cerc, iar pe revers, alte trei (una semicirculară și două în formă de arcuri de cerc). *MAN. AEMILIVS LEPIDVS* (Grueber, 590, Italia, 91 a. Chr.; Sydenham, 554, Italia, 109 a. Chr.; Crawford, 291/1, Roma, 114 sau 113 a. Chr.). Emisiune locală ? IAB. Nr. Inv. 481, 5.
4. AR. 3,20 g; 18,65 mm; ←; bine conservată; urme de la turnare ? *C. POSTVMIVS* (Grueber, 3238, Roma, 77 a. Chr.; Sydenham, 785, Roma, 74–73 a. Chr.; Crawford, 394/1a, Roma, 74 a. Chr.). IAB. Nr. Inv. 481, 7.
5. AR. 3,63 g; 17,10 mm; ↗; slab conservată. *C. IVLIVS CAESAR: COS. TERT. DICT. ITER. AVGVS PONT. MAX* (Grueber, 21, Africa, 46 a. Chr.; Sydenham, 1023, Africa, 46 a. Chr.; Crawford, 467/1a, monetărie nesigură, 46 a. Chr.). IAB. Nr. Inv. 481, 9.
6. AR. Fragmentară; foarte slab conservată. *PETILLIVS CAPITOLINVS* (Grueber, 4220, Roma, 40 a. Chr.; Sydenham, 1150, Roma, 37 a. Chr.; Crawford, 487/2a, Roma, 43 a. Chr.). IAB. Nr. Inv. 481, 13.

7. AR. 3,68 g; 17,55 mm; †; bine conservată; o incizie semilunară pe avers. *L. SENTIVS, Q. CAEPIO BRVTVS* (Grueber, 41, Est, 43–42 a. Chr.; Sydenham, 1290, Grecia, 43–42 a. Chr.; Crawford, 502/2, monetărie în deplasare cu Brvtvs, 43–42 a. Chr.). IAB. Nr. Inv. 481, 12.

8. AR. Fragmentară; moneda a fost realizată prin turnare. *P. CLODIVS* (Grueber, 4290, Roma, 38 a. Chr.; Sydenham, 1117, Roma, 41 a. Chr.; Crawford, 494/23, Roma, 42 a. Chr.). Emisiune locală ? IAB. Nr. Inv. 481, 14.

1930

1. AR. Emisiune *geto-dacică*.

Bibl. R. Vulpe, *mss.*, p. 60.

1939

1. AR. Tetradrhă *geto-dacică*, păstrată fragmentar, tăiată din antichitate (1/4). Săpătura F, sectorul 9, „cazmaua a 11-a”.

2. AR. Denar *roman republican anonim*: are reprezentate zeița Roma (*av.*) și o quadrigă (*rv.*), însoțite de contramarca **Q**. Săpătura F („în vechea săpătură B”), la adâncimea de 2,70 m („cazmaua a 12-a”).

3. AR. 3,24 g; 20,5 mm; †; slab conservată. *L. MEMMIVS* (Grueber, 643, Italia, 90 a. Chr.; Sydenham, 558, Italia, 109 a. Chr.; Crawford, 304/1, Roma, 109 sau 108 a. Chr.). Recoltată de către domnul Acad. M. Petrescu-Dîmbovița, în urma unei periegeze din anul 1939. IAB. Nr. Inv. 96.

Bibl. B. Mitrea, *Descoperirile de la Poiana*, p. 168 și nota 16; V. Mihailescu-Bîrliba, *La monnaie romaine*, p. 294, Annexe II, nr. 25; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 155–156, nr. 70; M. Chițescu, în *BAR*, p. 353, nr. 140/c, 1.

4. AR. 3,30 g; 18,30 mm; †; slab conservată. [*SEXTVS POMPEIVS*] *MAGNVS PIVS* (Grueber, 18, Sicilia, 38–36 a. Chr.; Sydenham, 1348, Sicilia, 38–36 a. Chr.; Crawford, 511/4a, Sicilia, 42–40 a. Chr.). Recoltată de către domnul Acad. M. Petrescu-Dîmbovița, în urma unei periegeze din anul 1939. IAB. Nr. Inv. 96.

Bibl. B. Mitrea, *Descoperirile de la Poiana*, p. 168 și nota 16; V. Mihailescu-Bîrliba, *La monnaie romaine*, p. 294, Annexe II, nr. 25; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 155–156, nr. 70; M. Chițescu, *BAR*, p. 353, nr. 140/c, 2.

5. AR. Monedă *nedeterminată* (?) care are reproduse un elefant și un cap de șarpe: se poate identifica cu reprezentarea unui elefant călcând în picioare un dragon, care apare pe un denar al lui *CAESAR* (Grueber, Galia, 27; Crawford, 443, monetărie în mișcare cu Caesar, 49–48 a. Chr.). Săpătura F, sector 6, la 0,70 m adâncime („cazmaua a 4-a”).

6. AR. Denar *roman republican*; slab conservat. *C. CASS...* . Săpătura F, sectorul 1, în vest.

7. AR. Denar *roman republican*. *C. VIBIVS* ? (Sydenham, 683–690 sau 945–950; Crawford, 342, Roma, 90 a. Chr. sau 449, Roma, 48 a. Chr.). Săpătura F, sectorul 7, la 1,20 – 1,50 m adâncime („cazmaua a 6-a”).

8. AR (*fouree* ?). Monedă (?) „cu efigia ștearsă” („de pe râpi” ?).

1940

1. AR. Denar *roman republican*: *av.* Roma și legenda *CLOD...*; *rv.* Quadrigă (corespunde cel mai bine cu *T. CLOVLI*: Crawford, 260, Roma, 128 a. Chr.). Găsit „pe râpile” din Est (?).

2. AR. Denar *roman republican*: *av.* Medvsa; familia *Plavilla*; *rv.* Cal în galop și un om. *Q. TITI* ? (Sydenham, 691–697; Crawford, 341, Roma, 90 a. Chr.). Secțiunea G, sectorul IV, la 0,80–0,90 m adâncime („cazmaua a 3-a”).

3. AR. Denar *roman republican*: *av.* Roma și legenda *ROMA*; *rv.* Coroană de frunze, sceptru (?) și cornucopie; *T...CAR..G* (probabil *T. CARISIVS IIIVIR*: Grueber, 4065, Roma; Sydenham, 982–989, Roma; Crawford, 464/3a, Roma, 46 a. Chr.). Găsită la 3,0 m adâncime („cazmaua a 11-a”).

4. AR. Denar *roman republican*. A apărut în taluzul S al săpăturii F, la adâncimea de 0,60 m; nu a fost achiziționat (?).

5. AR. Denar *roman neidentificat*; conservare foarte slabă, trecut prin foc. Săpătura G, spre capătul de est („cazmaua 1”).

6. AR. Denar *roman imperial*: *DOMITIANVS* (! ?). Provine din taluzul S al săpăturii F, la adâncimea de 0,60 m (împreună cu cel republican de la nr. 4); nu a fost achiziționat (?).

1948

1. AE. 24 mm. *Odessos ? Passim* („în regiune”). IAB. Nr. Inv. 325, 3.

2. AR. 4,49 g; 17,50 mm; slab conservată. *Histria* (Pick, 416 sau, mai sigur, 441 var., cu sigla Δ var.). *Passim* („în regiune” ?). IAB. Nr. Inv. 325, 2.

Bibl. B. Mitrea, în *StCl*, 3, 1961, harta; idem, în *StCl*, 7, 1965, p. 164, nr. 17/4; idem, *Etape cronologice*, p. 121, nr. 54; C. Preda, *Monedele geto-dacilor*, p. 23; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 140, nr. 168.

3. AR (*billon* ?). 3,21 g; 25 mm; schifată; conservată mediocru. Monedă *geto-dacică* de tip *Inotești-Răcoasa* (sub cal, litera Δ) (C. Moisil, *Monetele dacilor*, p. 74–75, tipul VIII, „ultima perioadă a monetăriei dacice”, fig. 19: călărețul este reprezentat prin litera Δ, iar sub cal este reprodusă, de asemenea, litera Δ; C. Preda, *Monedele geto-dacilor*, p. 247 și urm.). *Passim* („în regiune” ?). IAB. Nr. Inv. 325, 8.

4. AR. 3,72 g; 20 mm; ↙; conservare satisfăcătoare; pe revers sunt trei incizii. *MN. AEMILIVS LEPIDVS* (Grueber, 590, Italia, 91 a. Chr.; Sydenham, 554, Italia sudică, 109 a. Chr.; Crawford, 291/1, Roma, 114 sau 113 a. Chr.). *Passim* („în regiune”?). IAB. Nr. Inv. 325,10.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 353, nr. 140/d; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 156, nr. 72.

5. AE. Fragmentară; foarte slab conservată. *Neidentificată*: „Slabe urme de efigie și legendă.” Săpătura H. IAB. Nr. Inv. 325, 4.

1948–1949

1. AE (*as*). 8,01 g; 27 mm; ↗; slab conservată. *CLAVDIVS I* (Cohen², 84; BMC, 149; RIC, I, 1984, 100, c. 41 – 50 (?) p. Chr.). IAB. Nr. Inv. 325, 11.

Bibl. R. Vulpe și colab., *Șantierul arheologic Poiana – Tecuci, 1949*, p. 48.

2. AR. 1,74 g; 17,50 mm; ↓; bine conservată. *MARCVS AVRELIVS* (Cohen², 518; BMC, 188, 161–162; RIC, III, 51, decembrie 161–decembrie 162). Găsită „mai demult, pe râpile cetății”. IAB. Nr. Inv. 325, 12.

Bibl. R. Vulpe et alii, *Șantierul arheologic Poiana – 1950*, p. 192; B. Mitrea, *Descoperirile de la Poiana*, p. 167 și 170; R. Vulpe, S. Teodor, *Piroboridava*, p. 100.

1949

1. AE. Fragment slab conservat. *Neidentificat*. Găsit în săpătura H, extrem V. 442 (?), în extrema Vo (?). IAB. Nr. Inv. 325, 4.

2. AR. 11,51 g; 24 mm; tăietură adâncă pe avers. Monedă *geto-dacică*, de tip *Huși – Vovriești*. Săpătura H, sectorul VS 520. IAB. Nr. Inv. 325, 6.

Bibl. R. Vulpe și colab., *Șantierul arheologic Poiana – Tecuci, 1949*, p. 48; C. Preda, *Monedele geto-dacilor*, p. 120 și nota 370; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 140, nr. 172.

3. AR. 6,02 g; 22 mm; schifată; slab conservată. Monedă *geto-dacică* de tip *Inotești-Răcoasa* (C. Preda, *Monedele geto-dacilor*, p. 247 și urm.). Săpătura H, sectorul XIV S, 322. IAB. Nr. Inv. 325, 7.

Bibl. R. Vulpe și colab., *Șantierul arheologic Poiana – Tecuci, 1949*, p. 48.

4. AR (*billon* ?). 2,94 g; 24 mm; schifată; slab conservată. Moneda *geto-dacică* de tip *Vârteju-București* (?). Săpătura H, sectorul XV S, la adâncimea de 3,60 – 3,25 m. IAB. Nr. Inv. 325, 9.

Bibl. R. Vulpe și colab., *Șantierul arheologic Poiana – Tecuci, 1949*, p. 48; C. Preda, *Monede de tip Vârteju-București*, p. 67, nr. 29; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 140, nr. 171.

5. AR. 3,44 g; 19 mm; →; slab conservată; câteva contramărci pe avers. *CN. DOMITIVS [AHENOBARBVS]* (Grueber, 1025, Roma, 124–103 a. Chr.; Sydenham, 514, Roma, 119–110 a. Chr.; Crawford, 261/1, Roma, 128 a. Chr.). Săpătura H, sectorul XVII, centru 272. IAB. Nr. Inv. 258, 2.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 353, nr. 140/e, 2.

6. AR. 3,69 g; 18,5 mm; ↖; slab conservată. *C. PORCIVS CATO* (Grueber, 461, Italia, 150–125 a. Chr.; Sydenham, 417, Italia, 137–134 a. Chr.; Crawford, 274/1, Roma, 123 a. Chr.). *Passim* (găsit pe râpile de nord ale săpăturilor din 1927–1930). IAB. Nr. Inv. 258, 1.

Bibl. B. Mitrea, *Descoperirile de la Poiana*, p. 167 și 171; V. Mihailescu-Bîrliba, *La monnaie romaine*, p. 277, nr. 195; idem, *Dacia răsăriteană*, p. 156, nr. 75; M. Chițescu, în *BAR*, p. 353, nr. 140/e, 1.

7. AR. 3,28 g; 18 mm; ↗; slab conservată; perforată central. *M. SERGIVS SILVS Q* (Grueber, 512, Italia, 99–94 a. Chr.; Sydenham, 544, Italia, 109 a. Chr.; Crawford, 286/1, Roma, 116 sau 115 a. Chr.). IAB. Nr. Inv. 258, 3.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 353, nr. 140/e, 3.

8. AR. 2,63 g; 17 mm; ↑; slab conservată. *APPIVS CLAVDIVS, T. MALLIVS* sau *T. MANL, Q. VR* (Grueber, 1293, Roma, 91 a. Chr.; Sydenham, 570a, Roma, 106 a. Chr.; Crawford, 299/1b, Roma, 111 sau 110 a. Chr.). Săpătura H, sectorul I S 533, la adâncimea de 2,50 m (în stratul unei gropi cu dungii galbene și cenușă lângă arsură). IAB. Nr. Inv. 258, 4.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 353, nr. 140/e, 4.

9. AR. 3,76 g; 18,5 mm; ↘; bine conservată; în exergă se află marca de control **M. C. COILIVS CALDVS** (Grueber, 1479, Roma, 90 a. Chr.; Sydenham, 582a, Roma, 100–97 a. Chr.; Crawford, 318/1b, Roma, 104 a. Chr.). IAB. Nr. Inv. 258, 5.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 354, nr. 140/e, 5.

10. AR. 3,43 g; 17 mm; →; bine conservată; pe avers este incizată litera **K. C. ALLIVS BALLA** (Grueber, 1763, Roma, 89 a. Chr.; Sydenham, 595, Roma, 93 a. Chr.; Crawford, 336/1b, Roma, 92 a. Chr.). Săpătura H, sectorul VII N. IAB. Nr. Inv. 258, 6.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 354, nr. 140/e, 6.

11. AR. 3,62 g; 19 mm; ↘; slab conservată; pe avers este imprimată cifra **XXXXIII**, iar pe revers cifra **V. L. [CALPVRNIVS] PISO L. F. L. NFRVGI** (Grueber, 1900 tip gen., Roma, 88 a. Chr.; Sydenham, 650 tip gen., Italia, 90–89 a. Chr.; Crawford, 340/1, Roma, 90 a. Chr.). Săpătura H, sectorul II S 382, la adâncimea de 1,75 m (la baza „évaséului” (deschiderii) cenușiu brun – 338 – și lăsat *in situ*). IAB. Nr. Inv. 258, 7.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 354, nr. 140/e, 7.

12. AR. 3,60 g; 18,5 mm; †; slab conservată; „urme de contramărci”. *CN. [CORNELIVS] LENTVLVS [MARCELLINVS]* (Grueber, 2440, Roma, 86 a. Chr.; Sydenham, 702, Roma, 87 a. Chr.; Crawford, 345/1, Roma, 88 a. Chr.). IAB. Nr. Inv. 258, 8.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 354, nr. 140/e, 8.

13. AR. 3,95 g; 19,5 mm; →; slab conservată. *L. IVLIVS BVRSIO* (Grueber, 2485 tip gen., Roma, 85 a. Chr.; Sydenham, 728, Italia, 83 a. Chr.; Crawford, 352/1a, Roma, 85 a. Chr.). Săpătura C, la 2,60 m V de culme, la 1,35 m nivel față de culme, la 1,70 m S de taluzul S al secțiunii C, în pământul galben din structura valului și la 0,30 m sub bermă. IAB. Nr. Inv. 258, 9.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 354, nr. 140/e, 9.

14. AR (*serratus*). 3,80 g; 18 mm; ↗; slab conservată; pe revers este cifra **XXXXIII**. *C. NAEVIVS BALBVS* (Grueber, 2926 tip gen., Roma, 81 a. Chr.; Sydenham, 769b, Italia, 78–77 a. Chr.; Crawford, 382/1b, Roma, 79 a. Chr.). *Passim* (găsită pe „Cetățuie”). IAB. Nr. Inv. 258, 10.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 354, nr. 140/e, 10.

15. AR (*serratus*). 3,72 g; 18,3 mm; †; slab conservată; pe revers este cifra **LXX[...]**. *TI. CLAVDIVS TI. F AP. N* (Grueber, 3096, tip gen., Roma, 80 a. Chr.; Sydenham, 770, Italia, 78–77 a. Chr.; Crawford, 383/1, Roma, 79 a. Chr.). Sectorul H'. IAB. Nr. Inv. 258, 11.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 354, nr. 140/e, 11.

16. AR (*serratus*). 3,70 g; 19 mm; ↓; bine conservată; pe revers este cifra **A.XXV[...]**. *TI. CLAVDIVS TI. F AP. N* (Grueber, 3096, tip gen., Roma, 80 a. Chr.; Sydenham, 770, Italia, 78–77 a. Chr.; Crawford, 383/1, Roma, 79 a. Chr.). Săpătura H', sectorul VII N, 277. IAB. Nr. Inv. 258, 12.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 354, nr. 140/e, 12.

17. AR. 2,99 g; 19,5 mm; ↙; slab conservată. *C. POSTVMIVS* (Grueber, 3238, Roma, 77 a. Chr.; Sydenham, 785, Roma, 74–73 a. Chr.; Crawford, 394/1a, Roma, 74 a. Chr.). IAB. Nr. Inv. 258, 13.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 354, nr. 140/e, 13.

18. AR. 3,36 g; 18 mm; ∞; slab conservată. *C. SERVEILIVS C. F* (Grueber, 3816, Roma, 63 a. Chr.; Sydenham, 890, Roma, 63–62 a. Chr.; Crawford, 423/1, Roma, 57 a. Chr.). IAB. Nr. Inv. 258, 14.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 354/e, 14.

19. AR. 3,61 g; 18 mm; ∞; bine conservată; pe avers se află cifra **III**, însoțită de două incizii. *C. IVLIVS CAESAR* (Grueber, 3955, Roma, 49 a. Chr.; Sydenham, 1009, Gallia, 50 a. Chr.; Crawford, 452/4, monetărie în mișcare cu Caesar, 13 iulie 48 – 47 a. Chr.). Săpătura H, sectorul VII N. IAB. Nr. Inv. 258, 15.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 354, nr. 140/e, 16.

20. AR. 3,33 g; 18,5 mm; ↓; slab conservată; pe avers sunt două incizii. *C. IVLIVS CAESAR* (Grueber, 31, Est, 48 a. Chr.; Sydenham, 1013, Gallia, 48 a. Chr.; Crawford, 458/1, Africa, 47 – 46 a. Chr.). Săpătura H, sectorul II S 330, la 1,70 m adâncime (în lutul tare amestecat cu cenușă și la 2,20 m de taluzul S, aproape de limita dintre II și I). Sectorul H'. IAB. Nr. Inv. 258, 16.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 354, nr. 140/e, 17.

21. AR. 3,32 g; 18 mm; →; slab conservată. *MN. CORDIVS RVFVS IIIVIR* (Grueber, 4037, Roma, 46 a. Chr.; Sydenham, 976c, Roma, 46 a. Chr.; Crawford, 463/1a, Roma, 46 a. Chr.). *Passim* (găsită „pe râpa Cetățuiei”). IAB. Nr. Inv. 258, 17.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 354, nr. 140/e, 15.

22. AR. 3,12 g; 19 mm; ↓; slab conservată. *P. ACCOLEIVS LARISCOLVS* (Grueber, 4211, Roma, 41 a. Chr.; Sydenham, 1148, Roma, 37 a. Chr.; Crawford, 486/1, Roma, 43 a. Chr.). Săpătura H, sectorul VI S 543, în același loc cu groapa cenușoasă (j), unde a apărut tezaurul cu 35 ex. („cazmaua a 10-a”), fără a fi înglobat în acesta. IAB. Nr. Inv. 258, 19.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 354, nr. 140/e, 20.

23. AR. 3,36 g; 20 mm; ↗; slab conservată. *P. CLODIVS M. F IIIVIR A. P. F* (Grueber, 4290, Roma, 38 a. Chr.; Sydenham, 1117, Roma, 41 a. Chr.; Crawford, 494/23, Roma, 42 a. Chr.). Săpătura h, sectorul VIII.17, la adâncimea de 1,80 m. IAB. Nr. Inv. 258, 20.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 354, nr. 140/e, 18.

24. AR. 3,37 g; 21 mm; ↓; slab conservată; aliaj cu mult cupru. *C. CLODIVS C. F. VESTALIS* (Grueber, 4196, Roma, 43 a. Chr.; Sydenham, 1135, Roma, 39 a. Chr.; Crawford, 512/2, Roma, 41 a. Chr.). Săpătura H, sectorul V N 105, la 1,75 m adâncime. IAB. Nr. Inv. 258, 18.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 354, nr. 140/e, 19.

25. AR. 3,40 g; 19,2 mm; →; slab conservată; pe avers este o incizie. *MARCVS ANTONIVS (ANT. AVG. IIIVIR R. P. C)* (Grueber, 202, Est, 32–31 a. Chr.; Sydenham, 1228, Est, 32–31 a. Chr.; Crawford, 544/24, Est, 32–31 a. Chr.). IAB. Nr. Inv. 258, 21.

Bibl. B. Mitrea, *Descoperirile de la Poiana*, p. 167 și 171; V. Mihailescu-Bîrliba, *La monnaie romaine*, p. 277, nr. 195; idem, *Dacia răsăriteană*, p. 156, nr. 75; M. Chițescu, în *BAR*, p. 354, nr. 140/e, 21.

26. AR. 3,49 g; 19 mm; ↓; bine conservată. *AVGVSTVS* (RIC, I, 255, Caesaravgvsta, 25–22 a. Chr.; RIC, I, 1984, 77 b, Spania, monetărie incertă, 19 a. Chr.; Giard, 1154, Colonia Patricia, 19–18 a. Chr.). Săpătura H¹, sectorul V S 55, la adâncimea de 0,75 m. IAB. Nr. Inv. 258, 22.

Bibl. R. Vulpe și colab., *Șantierul arheologic Poiana – Tecuci, 1949*, p. 48; B. Mitrea, *Descoperirile de la Poiana*, p. 167 și 171; V. Mihailescu-Bîrliba, *La monnaie romaine*, p. 277, nr. 195; idem, *Dacia răsăriteană*, p. 156, nr. 75; M. Chițescu, în *BAR*, p. 354, nr. 140/e, 22.

27. AE (as). 5,99 g; 26 mm; ↖; conservare slabă. *AVGVSTVS* (RIC, 137; Giard, p. 130, nr. 738 și urm., 6 a. Chr.). Sectorul H. IAB. Nr. Inv. 325, 31.

28. AR. 3,42 g; 18,5 mm; ↓; slab conservată. *CLAVDIVS I și AGRIPPINA* (BMC, 75, Roma, 50–54 p. Chr.; RIC, I, 1984, 81, Roma, 50–54 p. Chr.). Săpătura H¹, în țărâna din extrema V. IAB. Nr. Inv. 258, 23.

Bibl. R. Vulpe și colab., *Șantierul arheologic Poiana – Tecuci, 1949*, p. 48; M. Chițescu, în *BAR*, p. 354, nr. 140/e, 23.

29. AE. Medalion ? *CLAVDIVS I* sau *TRAIANVS* (?). Săpătura H, prelungirea NV.

30. AR. 2,66 g; 17,5 mm; ↑; bine conservată, dar cu mici fragmente marginale lipsă. *VESPASIANVS* (Cohen², 37; BMC, 428, Asia Mică, 69–70 p. Chr.; RIC, II, 311, Asia Mică, 69–70 p. Chr.). Săpătura H², extrema V, dincolo de sectorul XV (*passim*, pe râpă). IAB. Nr. Inv. 258, 24.

Bibl. B. Mitrea, *Descoperirile de la Poiana*, p. 171; M. Chițescu, în *BAR*, p. 354, nr. 140/e, 24.

1950

1. AR. 6,21 g; 19,28 mm; foarte bine conservată. *Histria* (Pick, 416, cu litera A). Stratul Poiana II 1–2. IAB. Nr. Inv. 296, 47.

Bibl. R. Vulpe et alii, *Șantierul arheologic Poiana –1950*, p. 187; B. Mitrea, în *StCl*, 7, 1965, p. 164, nr. 17/1; idem, *Etape cronologice*, p. 121, nr. 54; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 140, nr. 168.

2. AE. 4,33 g; 24,70 mm; slab conservată; pe avers se află o contramarcă rotundă. *Callatis* (Pick, 218 tip gen.). Săpătura K. IAB. Nr. Inv. 296, 50.

3. AE. 1,81 g; 18,15 mm; schifată; foarte slab conservată. *Monedă grecească* (Herakles ?). IAB. Nr. Inv. 296, 57.

4. AR. 2,99 g; 17,40 mm; ↑; slab conservată. *Dyrrhachium* (Maier, p. 20, nr. 92). Stratul Poiana II 1–2. IAB. Nr. Inv. 296, 48.

Bibl. R. Vulpe et alii, *Șantierul arheologic Poiana –1950*, p. 187; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 140, nr. 174.

5. AE. 2,36 g; 20 mm. *Dyrrhachium* sau *Apollonia* (imitație ?) (Maier, *passim*). Săpătura K. Stratul Poiana II 1–2. IAB. Nr. Inv. 296, 49.

Bibl. R. Vulpe et alii, *Șantierul arheologic Poiana –1950*, p. 187; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 140, nr. 174.

6. AE. 2,72 g; 18,72 mm; ↙; bine conservată. *Thracia: RHOEMETALCES I*, 11 a. Chr. – 12 p. Chr. (N. A. Mouchmov, *Les monnaies des rois Thraces*, în *Sbornik P. Diakovitch*, Sofia, 1927, p. 255, 193). Săpătura Lo. 85, caroul 8–53. IAB. Nr. Inv. 296, 51.

7. AE. 7,88 g; 21 mm. *Bosporul Cimmerian: RHESCVPORIS I* (14–42 p. Chr.): av. Capul lui Rhescvporis I și monogramă; rv. Capul gol al lui Caligula spre dreapta și ΓΑΙ[...Γ]ΕΡΜΑΝΙΚΟΥ. Săpături arheologice R. Vulpe.

Bibl. B. Mitrea, *Découvertes monétaires en Roumanie, 1977 (XXI)*, p. 366, nr. 63.

8. AR (*billon*). 6,33 g; 22,70 mm; ↗; schifată; conservată satisfăcător. Monedă *geto-dacică* de tip *Adâncata – Mănăstirea* (C. Preda, *Monedele geto-dacilor*, p. 198 și urm. și pl. XLI). Stratul Poiana II 1–2. IAB. Nr. Inv. 296, 54.

Bibl. R. Vulpe et alii, *Șantierul arheologic Poiana –1950*, p. 187.

9. AR (*billon*). 4,90 g; 21,78 mm; ↖; slab conservată; ștanțele sunt uzate. Monedă *geto-dacică* de tip *Adâncata – Mănăstirea* (C. Preda, *loc. cit.*). Săpătura K – 3 m. Stratul Poiana II 1–2. IAB. Nr. Inv. 296, 55.

Bibl. R. Vulpe et alii, *Șantierul arheologic Poiana –1950*, p. 187.

10. AR (*billon*). 5,06 g; 24,50 mm; schifată; slab conservată. Monedă *geto-dacică* de tip *Inotești – Răcoasa* (C. Preda, *op. cit.*, p. 247 și urm.). Stratul Poiana II 1–2. IAB. Nr. Inv. 296, 52.

Bibl. R. Vulpe et alii, *Șantierul arheologic Poiana –1950*, p. 187; B. Mitrea, *Un tezaur de monede dacice descoperit la București de o echipă de muncitori a întreprinderilor Sfatului Popular*, în *Studii și referate privind istoria veche a României*, 1, 1954, p. 297; C. Preda, *Monedele geto-dacilor*, p. 265, nr. 12; C. Preda și I. T. Dragomir, *Tezaurul de la Răcoasa*, p. 36; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 140, nr. 173.

11. AR (*billon*). 4,31 g; 25,60 mm; slab conservată; schifată. Monedă *geto-dacică* de tip *Inotești – Răcoasa* (C. Preda, *loc. cit.*). Stratul Poiana II 1–2. IAB. Nr. Inv. 296, 53.

Bibl. R. Vulpe et alii, *Șantierul arheologic Poiana –1950*, p. 187; B. Mitrea, în *SRIR*, 1, 1959, p. 297; C. Preda, *Monedele geto-dacilor*, p. 265, nr. 12; C. Preda și I. T. Dragomir, *Tezaurul de la Răcoasa*, p. 36; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 140, nr. 173.

12. AR (*billon*). 18 mm; schifată; fragmente dintr-o monedă foarte slab conservată. Monedă *geto-dacică* de tip *Vârteju-București* (?) Săpătura I, groapa E. Stratul Poiana II 1–2. IAB. Nr. Inv. 296, 56.

Bibl. R. Vulpe et alii, *Șantierul arheologic Poiana –1950*, p. 187; C. Preda, *Monede de tip Vârteju-București*, p. 67, nr. 29; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 140, nr. 171.

13. AE. 3,32 g; 13 mm; foarte slab conservată. *Neidentificată*: „...nu se mai poate distinge efigia și legenda de pe av și rv.” IAB. Nr. Inv. 325, 5.

14. AE. 2,54 g; 20,35 mm; foarte slab conservată. *Neidentificată*. Săpătura L, la NE 0,25 m. IAB. Nr. Inv. 296, 58.

15. AE. 1,82 g; 19,27 mm; foarte slab conservată. *Neidentificată*. Săpătura K. IAB. Nr. Inv. 296, 59.

16. AR. 3,69 g; 18,25 mm; †; bine conservată; pe avers sunt trei incizii semilunare. *CN. LVCRETIVS TRIO* (Grueber, 929, Roma, 150–125 a. Chr.; Sydenham, 450, Roma, 133–126 a. Chr.; Crawford, 237/1a, Roma, 136 a. Chr.). Sectorul L. IAB. Nr. Inv. 296, 1.

Bibl. V. Mihailescu-Bîrliba, *La monnaie romaine*, p. 278, nr. 200; M. Chițescu, în *BAR*, p. 354, nr. 140/f, 2.

17. AR. 2,64 g; 19,55 mm; †; foarte slab conservată; incizii variate pe avers. *C. SERVEILIVS M. F* (Grueber, 540, Italia, 93–92 a. Chr.; Sydenham, 525, Italia, 110–108 a. Chr.; Crawford, 239/1, Roma, 136 a. Chr.). IAB. Nr. Inv. 296, 8.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 354, nr. 140/f, 7.

18. AR. 3,58 g; 18,43 mm; †; slab conservată; pe avers sunt trei incizii (litera C, alta este semilunară și a treia are formă de vârf de săgeată). *Q. PILIPVS* (Grueber, 1143, Roma, 94 a. Chr.; Sydenham, 477, Roma, 125–120 a. Chr.; Crawford, 259/1, Roma, 129 a. Chr.). Sectorul LM. IAB. Nr. Inv. 296, 7.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 354, nr. 140/f, 1.

19. AR. 3,49 g; 20 mm; †; slab conservată. *C. CASSIVS* (Grueber, 1032, Roma, 124–103 a. Chr.; Sydenham, 502, Roma, 119–110 a. Chr.; Crawford, 266/1, Roma, 126 a. Chr.). IAB. Nr. Inv. 296, 3.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 354, nr. 140/f, 3.

20. AR. 3,51 g; 17,90 mm; †; slab conservată. *C. CASSIVS* (Grueber, 1032, Roma, 124–103 a. Chr.; Sydenham, 502, Roma, 119–110 a. Chr.; Crawford, 266/1, Roma, 126 a. Chr.). IAB. Nr. Inv. 296, 4.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 354, nr. 140/f, 4.

21. AR. 3,55 g; 18,45 mm; †; slab conservată; pe avers sunt incizii superficiale. *M. PORCIVS LAECA* (Grueber, 1023, Roma, 124–103 a. Chr.; Sydenham, 513, Roma, 119–110 a. Chr.; Crawford, 270/1, Roma, 125 a. Chr.). IAB. Nr. Inv. 296, 2.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 354, nr. 140/f, 5.

22. AR (*serratus*). 3,53 g; 18,15 mm; †; slab conservată; pe avers sunt incizii superficiale, iar pe revers este incizată litera grecească Γ. *C. POBLICIVS MALLEOLVS (L. LIC, CN. DOM și asociații)* (Grueber, 1194, Roma, 92 a. Chr.; Sydenham, 524, Narbo, 112–109 a. Chr.; Crawford, 282/3, Narbo, 118 a. Chr.). IAB. Nr. Inv. 296, 9.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 354, nr. 140/f, 6.

23. AR. 3,79 g; 20,28 mm; †; slab conservată. *M. SERGIVS SILVS Q* (Grueber, 512, Italia, 99–94 a. Chr.; Sydenham, 544, Italia, 109 a. Chr.; Crawford, 286/1, Roma, 116 sau 115 a. Chr.). Sectorul K, 10. IAB. Nr. Inv. 296, 5.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 354, nr. 140/f, 9.

24. AR. 3,25 g; 18,55 mm; †; foarte slab conservată; incizii pe avers. *APPIVS CLAVDIVS, T. MALLIVS* sau *T. MAN. Q. VR* (Grueber, 1293, Roma, 91 a. Chr.; Sydenham, 570a, Roma, 106 a. Chr.; Crawford, 299/1b, Roma, 111 sau 110 a. Chr.). IAB. Nr. Inv. 296, 10.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 354, nr. 140/f, 10.

25. AR. 3,45 g; 19,63 mm; †; foarte slab conservată. *L. FLAMINIVS CILO* (Grueber, 537, Italia, 99–94 a. Chr.; Sydenham, 540, Italia, 106–105 a. Chr.; Crawford, 302/1, Roma, 109 sau 108 a. Chr.). IAB. Nr. Inv. 296, 6.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 354, nr. 140/f, 8.

26. AR. 3,10 g; 17,80 mm; †; foarte slab conservată; pe avers sunt incizii. *C. COILIVS CALDVS* (Grueber, 1463 tip. gen., Roma, 90 a. Chr.; Sydenham, 582a, Roma, 100–97 a. Chr.; Crawford, 318/1b, Roma, 104 a. Chr.). Sectorul K, la adâncimea de 1,70 m. IAB. Nr. Inv. 296, 11.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 354, nr. 140/f, 11.

27. AR. 3,50 g; 19,45 mm; †; foarte slab conservată; pe avers sunt două incizii semilunare. *C. POBLICIVS MALLEOLVS (C. MALL, A. ALBINVS S. F. L. METEL)* (Grueber, 694, Italia, 92–91 a. Chr.; Sydenham, 614, Italia, 92–91 a. Chr.; Crawford, 335/2, Roma, 96 (?) a. Chr.). IAB. Nr. Inv. 296, 9 (?).

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 354, nr. 140/f, 13.

28. AR. 3,50 g; 18,70 mm; †; foarte slab conservată; pe avers sunt trei incizii, dintre care una are forma literei J; pe revers este o incizie unghiulară. *A. POSTVMIVS ALBINVS S. F (C. MALL, A. ALBINVS S. F. L. METEL)* (Grueber, 713, Italia, 89 a. Chr.; Sydenham, 613, Italia, 92–91 a. Chr.; Crawford, 335/9, Roma, 96 (?) a. Chr.). Sectorul L. IAB. Nr. Inv. 296, 13.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 354, nr. 140/f, 12.

29. AR. 3,51 g; 18,20 mm; †; foarte slab conservată; pe avers sunt două incizii (circulară și semilunară), identice cu altele două de pe revers; pe avers se mai află imprimite literele E și C. *L. CALPVRNIVS PISO FRVGI (L. PISO L. F. L. N FRVGI)* (Grueber, 1980 tip gen., Roma, 88 a. Chr.; Sydenham, 663, Italia, 90–89 a. Chr.; Crawford, 340/1, Roma, 90 a. Chr.). Sectorul HI (stratul vegetal). IAB. Nr. Inv. 296, 14.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 354, nr. 140/f, 15.

30. AR. 3,57 g; 18,15 mm; ←; slab conservată; pe avers sunt incizate literele **S** și **R**; pe revers se află alte două contramărci (semicirculară și semilunară). *L. CALPURNIVS PISO FRVGI* (*L. PISO L. F. L. N FRVGI*) (Grueber, 1944, Roma, 88 a. Chr.; Sydenham, 663 tip gen., Italia, 90–89 a. Chr.; Crawford, 340/1, Roma, 90 a. Chr.). Sectorul L. IAB. Nr. Inv. 296, 15.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 354, nr. 140/f, 14.

31. AR. 3,00 g; 18,40 mm; ↓; slab conservată. *GAR, OGVL, VER* (Grueber, 2622, Roma, 84 a. Chr.; Sydenham, 723, Roma, 85–84 a. Chr.; Crawford, 350 A/2, Roma, 86 a. Chr.). Emisiune locală. IAB. Nr. Inv. 296, 16.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 354, nr. 140/f, 16.

32. AR. 3,70 g; 16,35 mm; ↘; slab conservată; pe avers sunt două incizii (una semilunară și alta, unghiulară). *L. MANLIVS* (*L. [CORNELLIVS] SVLLA IMPE, L. MANLIVS PROQ*) (Grueber, 12, Est, 82–81 a. Chr.; Sydenham, 757a, 82–81 a. Chr.; Crawford, 367/5, monetărie în mișcare cu Svlla, 82 a. Chr.). Sectorul K, 10. IAB. Nr. Inv. 296, 18.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 354, nr. 140/f, 18.

33. AR. 3,45 g; 18,65 mm; †; foarte slab conservată. *A. [POSTVMIVS A. F S. N] ALBINVS* (Grueber, 2839, Roma, 82 a. Chr.; Sydenham, 746, Roma, 79 a. Chr.; Crawford, 372/2, Roma, 81 a. Chr.). IAB. Nr. Inv. 296, 17.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 354, nr. 140/f, 17.

34. AR. 3,48 g; 18,23 mm; ↙; slab conservată. *L. RVTILIVS FLACCVS* (Grueber, 3242, Roma, 77 a. Chr.; Sydenham, 780, Roma, 75 a. Chr.; Crawford, 387/1, Roma, 77 a. Chr.). IAB. Nr. Inv. 296, 19.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 354, nr. 140/f, 19.

35. AR. 3,56 g; 19 mm; ↓; slab conservată. *L. SCRIBONIVS LIBO* (Grueber, 3377, Roma, 71 a. Chr.; Sydenham, 928, Grecia, 55 a. Chr.; Crawford, 416/1a, Roma, 62 a. Chr.). IAB. Nr. Inv. 296, 20.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 355, nr. 140/f, 23.

36. AR. 3,55 g; 19,95 mm; ↓; slab conservată; pe avers se află o incizie în formă de **T**. *L. SCRIBONIVS LIBO* (Grueber, 3377, Roma, 71 a. Chr.; Sydenham, 928, Grecia, 55 a. Chr.; Crawford, 416/1a, Roma, 62 a. Chr.). IAB. Nr. Inv. 296, 21.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 355, nr. 140/f, 24.

37. AR. 3,80 g; 20,25 mm; ↓; bine conservată; pe avers sunt 6 incizii (unele semilunare). *L. SCRIBONIVS LIBO* (Grueber, 3377, Roma, 71 a. Chr.; Sydenham, 928, Grecia, 55 a. Chr.; Crawford, 416/1a, Roma, 62 a. Chr.). Săpătura L, la adâncimea de 0,95 m. IAB. Nr. Inv. 296, 22.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 355, nr. 140/f, 25.

38. AR. 3,39 g; 17,25 mm; ↓; slab conservată. *M. AEMILIVS SCAVRVS, P. PLAVTIVS HYPSSAEVS* (Grueber, 3876, Roma, 58, a. Chr.; Sydenham, 912, Roma, 58 a. Chr.; Crawford, 422/1a, Roma, 58 a. Chr.). Sectorul I, 9. IAB. Nr. Inv. 296, 23.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 354, nr. 140/f, 20.

39. AR. 3,52 g; 18,55 mm; †; slab conservată; pe avers se află o incizie lunară. *MN. ACILIVS IIIVIR* (Grueber, 3943, Roma, 50 a. Chr.; Sydenham, 922, Roma, 55 a. Chr.; Crawford, 442/1b, Roma, 49 a. Chr.). IAB. Nr. Inv. 296, 24.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 355, nr. 140/f, 21.

40. AR. 3,00 g (fragmentară); 17,35 mm; ↓; foarte slab conservată; pe avers se află o incizie liniară. *MN. ACILIVS IIIVIR* (Grueber, 3943, Roma, 50 a. Chr.; Sydenham, 922, Roma, 55 a. Chr.; Crawford, 442/1b, Roma, 49 a. Chr.). *Passim*, sub cetate. IAB. Nr. Inv. 296, 25.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 355, nr. 140/f, 22.

41. AR. 3,63 g; 18 mm; ↖; foarte slab conservată. *C. IVLIVS CAESAR* (Grueber, 27, Gallia, 50–49 a. Chr.; Sydenham, 1006, Gallia, 54–51 a. Chr.; Crawford, 443/1, monetărie în mișcare cu Caesar, 49–48 a. Chr.). Sectorul L. IAB. Nr. Inv. 296, 26.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 355, nr. 140/f, 30.

42. AR. 3,33 g; 18,35 mm; ↙; foarte slab conservată. *C. VIBIVS [C. F C. N] PANSA* (Grueber, 3978, Roma, 49 a. Chr.; Sydenham, 947, Roma, 48 a. Chr.; Crawford, 449/1a, Roma, 48 a. Chr.). Sectorul I. IAB. Nr. Inv. 296, 27.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 355, nr. 140/f, 26.

43. AR. 3,59 g; 17,10 mm; ↓; slab conservată; pe avers sunt două incizii (semilunară și liniară), iar alta pe revers. *MAN. CORDIVS RVFVS [IIIIVIR]* (Grueber, 4037, Roma, 46 a. Chr.; Sydenham, 976c, Roma, 46 a. Chr.; Crawford, 463/1b, Roma, 46 a. Chr.). Săpătura J, caroul 12/11 ?. IAB. Nr. Inv. 296, 28.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 355, nr. 140/f, 27.

44. AR. 3,41 g; 18 mm; †; slab conservată; pe avers sunt două incizii semilunare. *T. CARISIVS IIIVIR* (Grueber, 4070, Roma, 45 a. Chr.; Sydenham, 985, Roma, 45 a. Chr.; Crawford, 464/5, Roma, 46 a. Chr.). Sectorul L. IAB. Nr. Inv. 296, 29.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 355, nr. 140/f, 28.

45. AR. 3,62 g; 18,55 mm; ↖; slab conservată. *T. CARISIVS IIIVIR* (Grueber, 4064, Roma, 45 a. Chr.; Sydenham, 984, Roma, 45 a. Chr.; Crawford, 464/3c, Roma, 46 a. Chr.). Sectorul K–F. IAB. Nr. Inv. 296, 30.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 355, nr. 140/f, 29.

46. AR. 2,65 g; 18,75 mm; ♀; slab conservată; sunt incizii pe avers. *P. SEPVLLIVS MACER* (Grueber, 4168, Roma, 44 a. Chr.; Sydenham, 1072, Roma, 44 a. Chr.; Crawford, 480/11, Roma, 44 a. Chr.). IAB. Nr. Inv. 296, 31.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 355, nr. 140/f, 31.

47. AR (*fourrée* ?). 2,81 g; 18,78 mm; ♂; slab conservată. *P. ACCOLEIVS LARISCOLVS* (Grueber, 4211, Roma, 41 a. Chr.; Sydenham, 1148, Roma, 37 a. Chr.; Crawford, 486/1, Roma, 43 a. Chr.). Sectorul K–L. IAB. Nr. Inv. 296, 32.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 355, nr. 140/f, 33.

48. AR. 2,73 g; 18,07 mm; ♂; slab conservată; pe avers se află o incizie liniară, care străpunge în întregime moneda. *PETILLIVS CAPITOLINVS* (Grueber, 4217, Roma, 40 a. Chr.; Sydenham, 1149, Roma, 37 a. Chr.; Crawford, 487/1, Roma, 43 a. Chr.). IAB. Nr. Inv. 296, 33.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 355, nr. 140/f, 34; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 156, nr. 73.

49. AR. 3,16 g; 18,75 mm; ♂; bine conservată; pe avers este o incizie semilunară. *P. CLODIVS [M. F IIIIVIR A. P. F]* (Grueber, 4291, Roma, 38 a. Chr.; Sydenham, 1117, Roma, 41 a. Chr.; Crawford, 494/23, Roma, 42 a. Chr.). Sectorul L. IAB. Nr. Inv. 296, 34.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 355, nr. 140/f, 32.

50. AR. 2,94 g; 17,42 mm; ↓; foarte slab conservată. *Denar roman republican neidentificat* : av. Capul Romei; rv. Zeitate în bigă (secolul II a. Chr.). Emisiune locală ? Sectorul XI și XIX. IAB. Nr. Inv. 296, 35.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 355, nr. 140/f, 35.

51. AR. 2,89 g (fragmente); foarte slab conservată. *Denar roman republican neidentificat* (secolele II – I a. Chr.). IAB. Nr. Inv. 296, 36.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 355, nr. 140/f, 36.

52. AE (*as*). 6,54 g; 29 mm; ↑; slab conservată. *OCTAVIANVS AVGVSTVS: P. LVRIVS AGRIPPA* (BMC, 245, 5 a. Chr.; RIC, I, 186, Roma, 9–8 a. Chr.; RIC, I, 1984, 427–428, Roma, 7 a. Chr.). Sectorul I, caroul XXVIII, – 0,75 m. IAB. Nr. Inv. 296, 37.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 355, nr. 140/f, 37; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 156, nr. 73.

53. AR. 3,76 g; 18,16 mm; ↑; slab conservată. *OCTAVIANVS AVGVSTVS* (BMC, 540, 2 a. Chr. – 11 p. Chr.; RIC, I, 350, Lvgdvnvm, 2 a. Chr. – 14 p. Chr.; Giard, p. 226–227, nr. 1651 și urm., Lyon, 2 a. Chr. – 4 (?) p. Chr.). IAB. Nr. Inv. 296, 39.

Bibl. V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 156, nr. 73.

54. AR. 3,71 g; 18,93 mm; ♀; slab conservată. *OCTAVIANVS AVGVSTVS* (BMC, 540, 2 a. Chr. – 11 p. Chr.; RIC, I, 350, Lvgdvnvm, 2 a. Chr. – 14 p. Chr.; Giard, p. 226–227, nr. 1651 și urm., Lyon, 2 a. Chr. – 4 (?) p. Chr.). IAB. Nr. Inv. 296.

55. AE (*as*). 7,88 g; 21,0 mm: ↑; bine conservată. *BOSPORVS: GERMANICVS* (?). Săpătura KF, la 0,65 m adâncime. IAB. Nr. Inv. 296, 40.

56. AE (*as*). 7,01 g; 22,60 mm; foarte slab conservată; contramarcă romană (?). *Neidentificată*. IAB. Nr. Inv. 296, 41.

57. AE (*as*). 7,93 g; 29 mm: ↑; slab conservată. *CLAVDIVS I* (BMC, 149; RIC, I, 1984, 100, Roma, c. 41–50 ?). IAB. Nr. Inv. 296, 42.

58. AE (*sestertivs*). 25,45 g; 32 mm; ↙; slab conservată. *NERO* (BMC, 127, 64–66 p. Chr.; RIC, I, 1984, 137, c. 64). Săpătura L, caroul S – 48, la 0,95 m adâncime. IAB. Nr. Inv. 296, 43.

Bibl. R. Vulpe et alii, *Șantierul arheologic Poiana –1950*, p. 192; V. Mihailescu-Bîrliba, *La monnaie romaine*, p. 277, nr. 198.

59. AE (1/2 *sestertivs* ?). Un sestertț tăiat în două bucăți aproximativ egale încă din antichitate; puțin uzat. *VESPASIANVS* (Cohen², 327; BMC, 554, 71 p. Chr.; RIC, I, 437, Roma, 71 p. Chr.). Săpătura L. IAB. Nr. Inv. 296, 44.

Bibl. B. Mitrea, *Descoperirile de la Poiana*, p. 171; V. Mihailescu-Bîrliba, *La monnaie romaine*, p. 278, nr. 200.

60. AR. 3,34 g; 18,15 mm; ↑; slab conservată. *VESPASIANVS* (Cohen², 276, Efes, 71 p. Chr.; BMC, 458, Efes, 71 p. Chr.; RIC, I, 326, Asia Mică, 71 p. Chr.). IAB. Nr. Inv. 296, 45.

Bibl. B. Mitrea, *Descoperirile de la Poiana*, p. 171; V. Mihailescu-Bîrliba, *La monnaie romaine*, p. 278, nr. 200.

61. AR. Fragment de monedă romană (*republicană sau imperială*): *ilizibilă*. Găsită în II Est – 250 (dărâmături). IAB. Nr. Inv. 296, 46.

62. AE (*as* ?). 6,61 g; 24,87 mm; foarte slab conservată. Monedă romană imperială. Săpătura L-2. IAB. Nr. Inv. 296, 60.

63. AR (*fourrée*). 0,52 g. *RIGA: GUSTAV ADOLF*. Imitație locală (Suceava ?). IAB. Nr. Inv. 296, 63.

64. AR (*fourrée*). *RIGA: GUSTAV ADOLF*. Imitație locală (Suceava ?). IAB. Nr. Inv. 296, 64.

65. AE. *Austria: FRANCISC II*. IAB. 296, 65.

66. AE. *Secolul XVIII* ? IAB. Nr. Inv. 296, 66.

67. AE. Emisiune de tip *Sadagura* (secolul XVIII). IAB. Nr. Inv. 296, 67.

68. AR. 5 bani. *România*, 1867. IAB. Nr. Inv. 296, 61.

69. AR. 5 bani. *România*, 1885. IAB. Nr. Inv. 296, 62.

1951

1. AR. 5,54 g; 19,25 mm; foarte bine conservată. *Histria* (Pick, 416; litera A sub delfin). Sectorul K–F (pe râpă). IAB. Nr. Inv. 325, 18.

Bibl. R. Vulpe, *Şantierul Poiana – 1951*, p. 202; B. Mitrea, în *StCl*, 7, 1965, p. 164, nr. 17/2; idem, *Etape cronologice*, p. 121, nr. 54; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 140, nr. 168.

2. AR. 5,0 g; 18 mm; bine conservată. *Histria* (Pick, 416; litera A sub delfin). În săpătură, *passim*. IAB. Nr. Inv. 325, 1.

Bibl. R. Vulpe, *Şantierul Poiana – 1951*, p. 202; B. Mitrea, în *StCl*, 7, 1965, p. 164, nr. 17/3; idem, *Etape cronologice*, p. 121, nr. 54; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 140, nr. 168.

3. AR. 4,62 g; 17,65 mm; foarte bine conservată. *Histria* (Pick, 416; litera A sub delfin). Săpătura K–F (pe râpă). IAB. Nr. Inv. 325, 19.

Bibl. R. Vulpe, *Şantierul Poiana – 1951*, p. 202; B. Mitrea, în *StCl*, 7, 1965, p. 164, nr. 17/5; idem, *Etape cronologice*, p. 121, nr. 54; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 140, nr. 168.

4. AE. 9,11 g; 25 mm; ↓; satisfăcător conservată; două contramărci pe avers (un cap și o stea cu 8 raze). *Callatis* (Pick, 229 var.). IAB. Nr. Inv. 325, 20.

5. AE. 7,10 g; 23 mm; slab conservată; două contramărci pe avers (un cap spre dreapta, Perseu (?) și capul lui Helios radiat) și una pe revers (semicirculară). *Callatis* (Pick, 225 sau 227). Săpătura L, sectorul 5–41, la adâncimea de 1,60 m – 1,80 m, „cazmaua” a 8-a. IAB. Nr. Inv. 325, 21.

Bibl. R. Vulpe, *Şantierul Poiana – 1951*, p. 202; B. Mitrea, *Geto-dacii și monedele vest-pontice*, p. 51, nr. 12; B. Mitrea, *Monedele pontice și Burebista*, p. 91, nr. 2.

6. AR. 4,38 g; 26 mm; schifată; bine conservată. Monedă *geto-dacică* de tip *Inotești-Răcoasa*, tip gen. (C. Moisil, *Monetele dacilor*, p. 74–75, tipul VIII, „ultima perioadă a monetăriei dacice”, fig. 19: călărețul este reprezentat prin litera Δ, iar sub cal este reproducă, de asemenea, litera Δ; C. Preda, *Monedele geto-dacilor*, p. 247 și urm., tip gen.). Săpătura L, sectorul 42–10, la 1,90 m adâncime. IAB. Nr. Inv. 325, 13.

Bibl. R. Vulpe, *Şantierul Poiana – 1951*, p. 194 și 202.

7. AR. 1,88 g; 22×26 mm; schifată; slab conservată. Monedă *geto-dacică* de tip *Inotești-Răcoasa*, tip gen. (C. Moisil, *Monetele dacilor*, p. 74–75, tipul VIII, „ultima perioadă a monetăriei dacice”, fig. 19: similar cu tipul descris mai sus; C. Preda, *Monedele geto-dacilor*, p. 247 și urm., tip gen.). Săpătura L, groapa E³, într-o crustă de vatră. IAB. Nr. Inv. 325, 14.

Bibl. R. Vulpe, *Şantierul Poiana – 1951*, p. 194 și 202.

8. AR. 1,82 g; 18,45 mm; schifată; conservată satisfăcător. Monedă *geto-dacică*. Săpătura L, sectorul 3–42, caroul 9, „cazmaua” a 9-a. IAB. Nr. Inv. 325, 15.

Bibl. R. Vulpe, *Şantierul Poiana – 1951*, p. 194 și 202.

9. AE. 5,65 g; 21,83 mm; slab conservată. Monedă *geto-dacică* de tip *Inotești-Răcoasa* (C. Moisil, *Monetele dacilor*, p. 70–71, tipul V, fig. 9–12, „ultima perioadă a monetăriei dacice”, a doua jumătate a secolului I a. Chr. – secolul I p. Chr.). Săpătura L, sectorul 1–12, „cazmaua” a 8-a. IAB. Nr. Inv. 325, 16.

Bibl. R. Vulpe, *Şantierul Poiana – 1951*, p. 194 și 202.

10. AE (*billon* ?). 5,47 g; 21,60 mm; ușor schifată; satisfăcător conservată. Monedă *geto-dacică* de tip *Inotești-Răcoasa*, tip gen. (C. Moisil, *Monetele dacilor*, p. 74–75, tipul VIII, „ultima perioadă a monetăriei dacice”, fig. 19: similar cu tipul descris mai sus la nr. 6–7; C. Preda, *Monedele geto-dacilor*, p. 247 și urm., tip gen.). Săpătura L, sectorul 4–44, „cazmaua” a 8-a. IAB. Nr. Inv. 325, 17.

Bibl. R. Vulpe, *Şantierul Poiana – 1951*, p. 194 și 202.

11. AE (sau AR *fouillée* ?). 23 mm; schifată. *Neidentificată*. Săpătura KF, „cazmaua” a 12-a.

12. AR. 21 mm; schifată. Monedă *geto-dacică* ? Săpătura L, la dâncimea de 0,90 m – 1,0 m, „la marginea dinspre *ya* (?) a gropii lui Gh. Ștefan” (R. Vulpe).

13. AE (sau AR *fouillée* ?). 25 mm; schifată. Monedă *geto-dacică* ? Săpătura KF, la adâncimea de 2,60 m, „cazmaua” a 14-a.

14. AR. 20,0 mm. Monedă *geto-dacică*. Săpătura LJ, sectorul 2.

Bibl. R. Vulpe, *Şantierul Poiana – 1951*, p. 194 și 202.

15. AR. 3,57 g; 17,34 mm; ↑; slab conservată. *Q. MARCIVS PILIPVS* (Grueber, 1143, Roma, 94 a. Chr.; Sydenham, 477, Roma, 125–120 a. Chr.; Crawford, 259/1, Roma, 129 a. Chr.). Săpătura LJ, groapa K (împreună cu monedele de la nr. 16, 18, 22 și 26); stratul Poiana II. IAB. Nr. Inv. 325, 23.

Bibl. R. Vulpe, *Şantierul Poiana – 1951*, p. 194; M. Chițescu, în *BAR*, p. 355, nr. 140/g, 1; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 156, nr. 78.

16. AR (*serratus*). 3,46 g; 18,80 mm; ↙; slab conservată; pe avers se află două contramărci (unghiulară și semilunară); în câmp, pe revers, se află imprimată litera **O** sau **Q**. *L. CORNELIVS SCIPIO ASIAGENVS* (Grueber, 1399 var., Roma, 91 a. Chr.; Sydenham, 576c, Roma (?), 101 a. Chr.; Crawford, 311/1e, Roma, 106 a. Chr.). Săpătura LJ, groapa K, împreună cu monedele de la nr. 15, 18, 22 și 26); stratul Poiana II. IAB. Nr. Inv. 325, 24.

Bibl. R. Vulpe, *Șantierul Poiana – 1951*, p. 194; M. Chițescu, în *BAR*, p. 355, nr. 140/g, 2.

17. AR. 3,49 g; 18,65 mm; †; slab conservată. *L. CALPVRNIVS PISO, Q. SERVILIVS CAEPIO* (Grueber, 1125, Roma, 100 a. Chr.; Sydenham, 603, Italia, 96–94 a. Chr.; Crawford, 330/1a, Roma, 100 a. Chr.). Săpătura LJ, în cenușarul galben, la 0,60 m adâncime, „cazmaua” a 2-a; stratul Poiana II. IAB. Nr. Inv. 325, 22.

Bibl. R. Vulpe, *Șantierul Poiana – 1951*, p. 194.

18. AR. 3,75 g; 20,42 mm; †; slab conservată; este imprimată litera C pe avers. *Q. TITIVS* (Grueber, 2225, Roma, 87 a. Chr.; Sydenham, 692, Roma, 88 a. Chr.; Crawford, 341/2, Roma, 90 a. Chr.). Săpătura LJ, groapa K, împreună cu monedele de la nr. 15–16, 22 și 26; stratul Poiana II. IAB. Nr. Inv. 325, 25.

Bibl. R. Vulpe, *Șantierul Poiana – 1951*, p. 194; M. Chițescu, în *BAR*, p. 355, nr. 140/g, 3.

19. AR (*serratus*). 2,53 g; 19,22 mm; ♄; slab conservată; pe avers se află o contramarcă liniară; pe revers, sub bigă, cifra CX. *TI. CLAVD TI. F AP. N* (Grueber, 3109 var., Roma, 80 a. Chr.; Sydenham, 770, Italia, 78–77 a. Chr.; Crawford, 383/1, Roma, 79 a. Chr.). Găsită pe „râpile Cetățuii” (*passim*). IAB. Nr. Inv. 325, 26.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 355, nr. 140/g, 4.

20. AR. 3,24 g; 18,10 mm; ♃; slab conservată; pe avers se află o contramarcă semilunară. *P. PLAVTIVS HYPSSAEVS* (Grueber, 3845, Roma, 61 a. Chr.; Sydenham, 911, Italia, 58 a. Chr.; Crawford, 420/2a, Roma, 60 a. Chr.). Găsită în săpătura L, în colțul de NV al săpăturii din 1950; stratul Poiana II. IAB. Nr. Inv. 325, 27.

Bibl. R. Vulpe, *Șantierul Poiana – 1951*, p. 194; M. Chițescu, în *BAR*, p. 355, nr. 140/g, 5.

21. AR. 3,72 g; 19,54 mm; slab conservată. *MAN. ACILIVS [IIIIVIR] GLABRIO* (Grueber, 3943, Roma, 50 a. Chr.; Sydenham, 922, Roma, 55 a. Chr.; Crawford, 442/1b, Roma, 49 a. Chr.). Săpătura L, sectorul 3–49, în martorul din centru, la adâncimea de 1,30 m, „cazmaua” a 6-a. IAB. Nr. Inv. 325, 28.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 355, nr. 140/g, 6.

22. AR. 3,66 g; 18,91 mm; ♄; slab conservată; pe avers se află o contramarcă liniară, iar pe revers, alte două (un S culcat și una, semicirculară). *L. VALERIVS ACISCVLVS* (Grueber, 4110, Roma, 45 a. Chr.; Sydenham, 1002, Roma, 45 a. Chr.; Crawford, 474/5, Roma, 45 a. Chr.). Săpătura LJ, groapa K, împreună cu monedele de la nr. 15–16, 18 și 26. IAB. Nr. Inv. 325, 29.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 355, nr. 140/g, 7; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 156, nr. 78.

23. AR. 3,02 g; 18 mm; ♄; slab conservată. Denar roman republican hibrid (*av.* Reprezentare de pe aversul denarului lui *L. MVSSIDIVS T. F LONGVS IIIIVIR A. P. F.*, cf. Grueber, 4244, Roma; Sydenham, 1093a, Roma; Crawford, 494/42b, Roma, 42 a. Chr.; *rv.* Reprezentare de pe reversul denarului lui *P. FONTEIVS P. F CAPITO*, cf. Grueber, 3856, Roma; Sydenham, 901, Roma, 61 a. Chr.; Crawford, 429/2a, Roma, 55 a. Chr.). Pare a fi o imitație. IAB. Nr. Inv. 325, 30.

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 327, nr. 181 („imitații geto-dacice ale denarilor romani”); V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 156, nr. 79.

24. AE (*as*). 5,99 g; 26 mm; slab conservată. *AVGVSTVS: VOLVSVS VALERIVS MESALLA* (Grueber, 4665, Roma; BMC, 241, Roma, 5 a. Chr.; RIC, I, 1984, 441, 6 a. Chr.; Giard, 738 și urm., Roma, 6 a. Chr.). Găsită „pe râpi”. IAB. Nr. Inv. 325, 31.

Bibl. R. Vulpe, *Șantierul Poiana – 1951*, p. 209; B. Mitrea, *Descoperirile de la Poiana*, p. 167; V. Mihailescu-Bîrliba, *La monnaie romaine*, p. 277, nr. 194.

25. AE (*quadran*). 6,99 g. *AVGVSTVS* (BMC, 245, Roma, 5 a. Chr.; RIC, 198, Roma, 5 a. Chr.).

Bibl. M. Chițescu, în *BAR*, p. 355, nr. 140/g, 8; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 156, nr. 78.

26. AR. 3,80 g; 18,82 mm; →; bine conservată. *TIBERIVS* (BMC, 34, Roma, 15–37 p. Chr.; RIC, I, 1984, 26, c. 14–37 p. Chr.). Săpătura LJ, groapa K, împreună cu monedele de la nr. 15–16, 18 și 22; stratul Poiana II. IAB. Nr. Inv. 325, 32.

Bibl. R. Vulpe, *Șantierul Poiana – 1951*, p. 194 și 209; B. Mitrea, *Descoperirile de la Poiana*, p. 167; V. Mihailescu-Bîrliba, *La monnaie romaine*, p. 277, nr. 194.

27. AR. 19 mm; schifată. Monedă geto-dacică care imită un denar roman (?). Săpătura K–F, în pământul scos în 1950.

28. AR. *Denar roman republican: Av.* Capul zeiței Roma; *Rv.* Victoria în quadrigă (secolul II a. Chr.). Descoperită în zona de nord a „Cetățuii”.

29. AE. 20,0 mm. *Neidentificată*. Săpătura KF, la 2,20 m adâncime, „cazmaua” a 11-a.

1968

1. AE. 25×26 mm; ușor schifată. Probabil aparține monetăriei geto-dacice. Secțiunea M, caroul 22, la adâncimea de 1,50 m. Informație S. Teodor (*carnetul de șantier*).

Bibl. S. Teodor, V. Mihailescu-Bîrliba, 1993, p. 129, nr. 59; R. Vulpe, S. Teodor, *Piroboridava*, p. 100.

2. AE. 23×26 mm; schifată. Probabil aparține tot monetăriei geto-dacice. Găsită în secțiunea M, caroul 22, la adâncimea de 2,10 m. Informație S. Teodor (*carnetul de șantier*).

Bibl. S. Teodor, V. Mihailescu-Bîrliba, 1993, p. 129, nr. 60; R. Vulpe, S. Teodor, *Piroboridava*, p. 100.

3. AR. 3,48 g; 19 mm; †; uzată. *C. MAIANI* (Grueber, 436, Italia; Sydenham, 427, Roma; Crawford, 203/1a, Roma, 153 a. Chr.). Găsită în secțiunea M, caroul 20, la adâncimea de 1,30 m (apărută cu prilejul taluzării). MIMIași. Nr. Inv. 11309.

Bibl. V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 157, nr. 83; S. Teodor, V. Mihailescu-Bîrliba, 1993, p. 129, nr. 61; R. Vulpe, S. Teodor, *Piroboridava*, p. 100.

4. AR. C. *IVLIVS CAESAR* ? (av. Cap spre dreapta; rv. Roma și quadrigă, Caesar. Monedă *neidentificată*. Secțiunea M, caroul 20, la adâncimea de 1,80 m. Informație S. Teodor (*carnetul de șantier*).

Bibl. S. Teodor, V. Mihailescu-Bîrliba, 1993, p. 129, nr. 63; R. Vulpe, S. Teodor, *Piroboridava*, p. 100.

5. AR. 3,28 g (un fragment lipsă); 16×18 mm; ↙; uzată; marcă de monetărie ☉. *VESPASIANVS* (RIC, II, Asia Mică, grupa a II-a, 70 p. Chr.). Secțiunea M, caroul 35, la 0,70 m adâncime. MIMIași. Nr. Inv. 11310.

Bibl. S. Teodor, V. Mihailescu-Bîrliba, 1993, p. 129, nr. 62; R. Vulpe, S. Teodor, *Piroboridava*, p. 100.

1985

1. AR. 2,90 g; 16×17 mm; ↗; foarte uzată, cu două mici fragmente lipsă. *Denar roman republican neidentificat* (Roma ? și trigă); secolul II a. Chr. Secțiunea N₁, caroul 4/2, la adâncimea de 0,50 m. MITecuci. Nr. Inv. 1787.

Bibl. S. Teodor, V. Mihailescu-Bîrliba, 1993, p. 128, nr. 1; R. Vulpe, S. Teodor, *Piroboridava*, p. 100.

2. AR. 3,34 g; 18 mm; →; uzată. *Denar hibrid: av. C. HOSIDI C. F. GETA III VIR* (Grueber, 3386, Roma; Sydenham, 904, Roma; Crawford, 407/1, Roma, 68 a. Chr.); *rv. P. CLODIVS M. F. IIIIVIR A. P. F* (Grueber, 4290, Roma, 38 a. Chr.; Sydenham, 1117, Roma, 41 a. Chr.; Crawford, 494/23, Roma, 42 a. Chr.). Secțiunea N₃, la adâncimea de 1,0 m. MITecuci. Nr. Inv. 1786. Emisiune locală ? IAB. Nr. Inv. 481, 14.

Bibl. S. Teodor, V. Mihailescu-Bîrliba, 1993, p. 128, nr. 2; R. Vulpe, S. Teodor, *Piroboridava*, p. 100.

3. AR. 3,55 g; 17×18 mm; ↙; uzată. *MARCVS ANTONIVS* [*ANT. AVG. IIIIVIR R. P. C*] (Grueber, 199, Est; Sydenham, 1225, Est; Crawford, 544/21, monetărie în mișcare cu Marcus Antonivs, 32–31 a. Chr.). Secțiunea N₃, la adâncimea de 1,0 m. MITecuci. Nr. Inv. 1785.

Bibl. S. Teodor, V. Mihailescu-Bîrliba, 1993, p. 128, nr. 3; R. Vulpe, S. Teodor, *Piroboridava*, p. 100.

4. AR. 3,33 g; 18 mm; ↘; bine conservată. *VESPASIANVS* (RIC, II, 50, anii 72, 73 p. Chr.). Secțiunea N₃, la adâncimea de 0,80 m. MITecuci. Nr. Inv. 1784.

Bibl. S. Teodor, V. Mihailescu-Bîrliba, 1993, p. 128, nr. 4; R. Vulpe, S. Teodor, *Piroboridava*, p. 100.

1986

1. AR. 13,82 g; 24 mm; ↓; o tăietură adâncă pe revers; ștanța uzată. Monedă *geto-dacică* de tip *Huși-Vovriești* (Epureni), secolele II-I a. Chr. Secțiunea N₁, carourile 2/3, la adâncimea de 1,80 m. MITecuci. Nr. Inv. 2064.

Bibl. S. Teodor, M. Nicu, S. Țau, *Tezaurul de monede callatiene*, p. 134, nota 10; B. Mitrea, *Découvertes monétaires en Roumanie – 1986 (XXX)*, în *Dacia*, N. S., 31, 1987, 1–2, p. 175, nr. 7; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 141, nr. 176; S. Teodor, V. Mihailescu-Bîrliba, 1993, p. 128, nr. 37; R. Vulpe, S. Teodor, *Piroboridava*, p. 100.

2. AR. 2,95 g; 18×20 mm; ↙; foarte uzată. *M. SERGI SILVVS Q* (Grueber, 512, Italia; Sydenham, 534, Italia; Crawford, 286/1, Roma, 116 sau 115 a. Chr.). Secțiunea N, *passim*. MITecuci. Nr. Inv. 2065.

Bibl. S. Teodor, V. Mihailescu-Bîrliba, 1993, p. 128, nr. 38; R. Vulpe, S. Teodor, *Piroboridava*, p. 100.

3. AR. 3,83 g; 18 mm; ↑; un mic fragment lipsă; uzată. *M. HERENNI*, pe revers marca de control L (Grueber, 1258, Roma; Sydenham, 567a, Roma; Crawford, 308/1b, Roma, 108 sau 107 a. Chr.). Secțiunea N₃, caroul 3/1 Est, la adâncimea de 1,25 m. MITecuci. Nr. Inv. 2066.

Bibl. S. Teodor, V. Mihailescu-Bîrliba, 1993, p. 128–129, nr. 39; R. Vulpe, S. Teodor, *Piroboridava*, p. 100.

4. AR. 3,48 g; 17 mm; ↖; foarte uzată; pe revers are contramarca S ✓. *L. RVBRI DOSSINI* (Grueber, 2448, Roma; Sydenham, 705, Roma; Crawford, 348/1, Roma, 87 a. Chr.). *Passim*. MITecuci. Nr. Inv. 2067.

Bibl. S. Teodor, V. Mihailescu-Bîrliba, 1993, p. 129, nr. 40; R. Vulpe, S. Teodor, *Piroboridava*, p. 100.

5. AR. 3,75 g; 21×22 mm; ↗; uzată și cu o adâncitură pe revers, realizată cu un vârf ascuțit (în urma unei încercări de perforare). *AVGVSTVS* (RIC, I, 1984, 269a, 29–27 a. Chr.). Secțiunea N₁, caroul 4/Est, la adâncimea de 1,50 m. MITecuci. Nr. Inv. 2068.

Bibl. S. Teodor, V. Mihailescu-Bîrliba, 1993, p. 129, nr. 41; R. Vulpe, S. Teodor, *Piroboridava*, p. 100.

6. AR. 4,15 g; 19 mm; ←; foarte uzată. *Imitație* a unui *denar roman republican*; secolele II–I a. Chr. Secțiunea N, metrul 52,50/5, la adâncimea de 2,20 m. MITecuci. Nr. Inv. 2069.

Bibl. S. Teodor, V. Mihailescu-Bîrliba, 1993, p. 129, nr. 42; R. Vulpe, S. Teodor, *Piroboridava*, p. 100.

1987

1. AE (*fouillée* ?). 7,81 g; 25×27 mm; ←; schifată; foarte uzată, arsă puternic, cu un mic fragment lipsă. Monedă *geto-dacică* de tip *Vârteju-București* (secolul I a. Chr.). Secțiunea N₁, metrul 2,60/Sud, la adâncimea de 2,80 m. MITecuci. Nr. Inv. 2070.

Bibl. S. Teodor, V. Mihailescu-Bîrliba, 1993, p. 129, nr. 43; R. Vulpe, S. Teodor, *Piroboridava*, p. 100.

2. AR. 3,39 g; 17×19 mm; →; foarte uzată și puternic arsă; pe avers este contramarca **P. L. PROCILIF** (Grueber, 3147, Roma; Sydenham, 771, Roma; Crawford, 379/1, Roma, 80 a. Chr.). Secțiunea N. MITecuci. Nr. Inv. 2071.

Bibl. S. Teodor, V. Mihailescu-Bîrliba, 1993, p. 129, nr. 44; R. Vulpe, S. Teodor, *Piroboridava*, p. 100.

3. AE (*dypondivs*). 13,28 g; 26×28 mm; ↑; foarte uzată și puternic arsă. *TIBERIVS* (RIC, I, 1984, 43, 22–23 p. Chr.). Secțiunea N, metrul 41, la adâncimea de 0,50 m. MITecuci. Nr. Inv. 2072.

Bibl. S. Teodor, V. Mihailescu-Bîrliba, 1993, p. 129, nr. 45; R. Vulpe, S. Teodor, *Piroboridava*, p. 100.

4. AR. 2,82 g; 16,5×18 mm; ↓; uzată și trecută prin foc. *ANTONINVS PIVS* (RIC, III, 200 (c), 150–151). Secțiunea N₁, metrul 12/Sud, la adâncimea de 3,0 m (!). MITecuci. Nr. Inv. 2073.

Bibl. S. Teodor, V. Mihailescu-Bîrliba, 1993, p. 129, nr. 46; R. Vulpe, S. Teodor, *Piroboridava*, p. 100.

5. AR. 3,20 g; 18,5×19,5 mm; ?; foarte uzată și arsă atât de puternic încât suprafața sa a fost topită și face imposibilă identificarea. *Denar roman* (?). Secțiunea N, locuința 3 (L 3), metrul 39,30, la adâncimea de 1,10 m. MITecuci. Nr. Inv. 2074.

Bibl. S. Teodor, V. Mihailescu-Bîrliba, 1993, p. 129, nr. 47; R. Vulpe, S. Teodor, *Piroboridava*, p. 100.

1988

1. AR. 2,15 g; 17 mm; ↘; schifată; aliaj cu puțin argint; un mic fragment lipsă; uzată, dar și ștanța se pare că a fost îndelungat folosită. Monedă *geto-dacică* de tip *Inotești-Răcoasa* (degenerat, târziu): *av.* Tip Inotești-Răcoasa, dar fără elemente accesorii; *rv.* Literele **X** și **V**, împreună cu trei șiruri de protuberanțe; sfârșitul secolului I a. Chr. – secolul I p. Chr. Secțiunea N₁ (începută în anul 1987), metrul 129, la adâncimea de 3,0 m. MITecuci. Nr. Inv. 2075.

Bibl. S. Teodor, V. Mihailescu-Bîrliba, 1993, p. 129, nr. 48; R. Vulpe, S. Teodor, *Piroboridava*, p. 100.

2. AE (Cu). 11,47 g; 26×28 mm; ↓; uzată. *THRACIA: RHOEMETALCES I* (BMC – B. V. Head, *Greek, Dacia, Moesia, Thracia and & co.*, p. 208, nr. 1, 11 a. Chr. – 12 p. Chr.). *Passim*. MITecuci. Nr. Inv. 2076.

Bibl. S. Teodor, V. Mihailescu-Bîrliba, 1993, p. 129, nr. 49; R. Vulpe, S. Teodor, *Piroboridava*, p. 100.

1990

1. AR. 2,42 g; 17×18 mm; ↓ ?; schifată; aliaj cu puțin argint; foarte uzată. Monedă *geto-dacică* de tip *Inotești-Răcoasa* (tip degenerat, târziu, asemănător cu cel precedent, găsit în anul 1988 (nr. 1)): *av.* Tipul Inotești-Răcoasa, dar fără elementele accesorii; *rv.* Litera **X** și 4 șiruri de protuberanțe; sfârșitul secolului I a. Chr. – secolul I p. Chr. Secțiunea P, caroul 6 (mijloc), la adâncimea de 2,0 m. MITecuci. Nr. Inv. 2084.

Bibl. S. Teodor, V. Mihailescu-Bîrliba, 1993, p. 129, nr. 57; R. Vulpe, S. Teodor, *Piroboridava*, p. 100.

Anexa nr. 2.

TEZAURELE MONETARE DESCOPERITE LA POIANA

1928

1. *Tezaur* format din 152 denari romani (145 denari republicani și 7 de la *AVGVSTVS*), datați între 206/201 și 27/15 a. Chr. (Cohen, 137, 12 a. Chr.; RIC, 327, *Lvgdvnvm*, 14–12 a. Chr.; Giard, 1373–1382, *Lvgdvnvm*, 15 a. Chr.). A fost găsit în săpătura **T**, care a tăiat valul de apărare al stațiunii antice (secțiune orientată E–V), la adâncimea de 1,70 m, într-un strat de pământ negru, cu cenușă, cărbuni și arsură. Stratigrafic, tezaurul a apărut la baza valului, deasupra stratului IV (Latène II – început de Latène III), datat în secolele II–I a. Chr.; stratul următor (V) a fost atribuit secolului I p. Chr. Monedele au contramărci și sunt trecute prin foc, deci provin dintr-o locuință incendiată, peste care s-a construit valul de pământ, ceea ce justifică și atribuirea lor secolului I p. Chr. (editorul descoperirii crede că abandonarea tezaurului a avut loc cu prilejul expediției lui Tib. Plautivs Silvanvs Aelianvs).

Greutatea medie a celor 135 exemplare pentru care avem datele necesare este de 3,5585 g; 129 denari republicani (fără emisiunile lui *Avgvstvs*) au greutatea medie de 3,5617 g și, dacă excludem și pe cei doi denari de la *Marcvs Antonivs*, ceilalți 127 denari rămași au greutatea medie de 3,5602 g. Greutatea totală a monedelor este de 533,12 g. IAB. Nr. Inv. 482.

Bibl. Ec. Dunăreanu-Vulpe, *Un tezaur de denari romani găsiți la Piroboridava*, în vol. *În memoria lui Vasile Pârvan*, București, 1934, p. 126–133; B. Mitrea, *Penetrazione commerciale e circolazione monetaria nella Dacia prima della conquista*, ED, X, 1945, p. 113 și 119; B. Mitrea, *Descoperirile de la Poiana*, în *SCIV*, 8, 1957, 1–4, p. 166; I. Winkler, în *JNG*, 17, 1967, p. 150; M. Chițescu, *Cîteva tezaure monetare romane republicane din Moldova*, în *Carpica*, 4, 1971, p. 160; eadem, în *BAR*, p. 233–236; V. Mihailescu-Bîrliba, *La monnaie romaine*, p. 294, Annexe II, nr. 27; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 155, nr. 64.

1938

2. *Tezaur* alcătuit din 82 denari romani republicani și imperiali (16 ex. *AVGVSTVS*), împreună cu bijuterii de argint și o fibulă de tip AVCISSA (?). Descoperire făcută în timpul săpăturilor arheologice. Deși acest depozit s-a pierdut, se pare că unele piese au fost păstrate în colecția dr. M. Dimitriu.

Bibl. M. Dimitriu, *Noi contribuțiuni*, p. 135; B. Mitrea, *Descoperirile de la Poiana*, în *SCIV*, 8, 1957, 1-4, p. 168 și 170; I. Winkler, în *JNG*, 17, 1967, p. 150, nr. 108; V. Mihailescu-Bîrliba, *La monnaie romaine*, p. 277, nr. 192; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 155, nr. 69; M. Chițescu, în *BAR*, p. 236, nr. 149 (Poiana II).

3. *Tezaur* constituit din 23 (sau 25 ?) denari romani și două tetradrahme ale insulei Thasos, adăpostit într-un vas de mici dimensiuni (ceșcuță). Și acest depozit s-a pierdut.

Bibl. M. Dimitriu, *Noi contribuțiuni*, p. 136, nota 1; B. Mitrea, *Descoperirile de la Poiana*, p. 167; idem, *Asupra unui tezaur monetar roman republican din estul Transilvaniei*, în *BSNR*, 42–66, 1948–1972 (1974), 96–120, p. 79; J. Winkler, în *JNG*, p. 150, nr. 107; V. Mihailescu-Bîrliba, *La monnaie romaine*, p. 295, nr. 30; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 155, nr. 68; M. Chițescu, în *BAR*, p. 236, nr. 150 (Poiana III).

1949

4. *Tezaur* alcătuit din 35 denari romani (33 ex. republicani și 2 ex. *Avgvstvs*), începând cu emisiunea de la *NATTA* (Grueber, 844, Roma, 172–151 a. Chr.; Sydenham, 390, Roma, 145–138 a. Chr.; Crawford, 208/1, Roma, 149 a. Chr.) și încheiat cu două exemplare de la *AVGVSTVS* (a. Grueber, 125, Spania, 23–22 a. Chr.; RIC, 222, Emerita; Giard, 1028, Emerita, 25 – mijlocul lui 23 a. Chr. b. BMC, 519, 2 a. Chr. – 11 p. Chr.; Giard, 1651, *Lvgdvnvm*, 2 a. Chr. – 4 (?) p. Chr.). Printre monedele republicane sunt și 4 emisiuni pentru legiuni (Est) de la *Marcvs Antonivs*. Greutatea totală a celor 35 ex. (unul este fragmentar) atinge 118,44 g, iar cea medie ajunge la 3,4832 g; greutatea medie a denarilor de la *Avgvstvs* este de 3,525 g, iar ponderea celorlalți denari republicani atinge 3,48 g. Săpătura H¹, sectorul VI S. 403, la 0,40 m de limita cu sectorul VII, apărând pe taluz, în țărâna moale cenușoasă, la „cazmaua a 8-a” (groapa „j”). IAB. Nr. Inv. 251 (34 ex. ?).

Catalog

1. AR. 3,64 g; 17,50 mm; slab conservată. *NATTA* (Grueber, 844, Roma, 172–151 a. Chr.; Sydenham, 390, Roma, 145–138 a. Chr.; Crawford, 208/1, Roma, 149 a. Chr.).

2. AR. 3,39 g; 20 mm; slab conservată; pe avers se află o incizie semilunară, iar pe revers, o alta, în formă de X. *SEX. POMPEIVS FOSTLVS* (Grueber, 926, Roma, 150–125 a. Chr.; Sydenham, 461, Italia, 133–126 a. Chr.; Crawford, 235/1a, Roma, 137 a. Chr.).

3. AR. 3,31 g; 20 mm; slab conservată; pe avers este o profundă incizie semilunară. *MAN. AEMILIVS LEPIDVS* (Grueber, 590, Italia, 91 a. Chr.; Sydenham, 554, Italia sudică, 109 a. Chr.; Crawford, 291/1, Roma, 114 sau 113 a. Chr.).

4. AR. 3,49 g; 17,50 mm; slab conservată; pe avers se află o incizie în formă de ciocan. *C. CLAVDIVS PVLCHER* (Grueber, 1288 ?, Roma, 91 a. Chr.; Sydenham, 569, Roma, 106 a. Chr.; Crawford, 300/1, Roma, 110 sau 109 a. Chr.).

5. AR. 3,44 g; 20,30 mm; slab conservată. *C. CLAVDIVS PVLCHER* (Grueber, 1288 ?, Roma, 91 a. Chr.; Sydenham, 569, Roma, 106 a. Chr.; Crawford, 300/1, Roma, 110 sau 109 a. Chr.).

6. AR. 3,47 g; 19,25 mm; slab conservată; pe avers se află o incizie în formă de E. *L. VALERIVS FLACCVS* (Grueber, 647, Italia, 90 a. Chr.; Sydenham, 565, Italia, 103 a. Chr.; Crawford, 306/1, Roma, 108 sau 107 a. Chr.).

7. AR. Fragmentar. *D. IVNIVS SILANVS* (Grueber, 1772 tip gen., Roma, 88 a. Chr.; Sydenham, 646, Roma, 90–89 a. Chr.; Crawford, 337/3, Roma, 91 a. Chr.).

8. AR. 3,40 g; 18,50 mm; slab conservată; pe avers sunt patru incizii, dintre care una este în formă de E. *Q. TITIVS* (Grueber, 2225, Roma, 87 a. Chr.; Sydenham, 692, Italia, 88 a. Chr.; Crawford, 341/2, Roma, 90 a. Chr.).

9. AR. 3,36 g; 20 mm; slab conservată; pe avers sunt trei incizii sub formă de semilună, arc de cerc și cerc. *C. VIBIVS PANSA* (Grueber, 2244, Roma, 87 a. Chr.; Sydenham, 684, Italia, 89–88 a. Chr.; Crawford, 342/5b, Roma, 90 a. Chr.).

10. AR. 3,57 g; 16,50 mm; slab conservată; pe avers sunt incizii superficiale. *CN. CORNELIVS LENTVLVS* (Grueber, 2440, Roma, 86 a. Chr.; Sydenham, 702, Roma, 87 a. Chr.; Crawford, 345/1, Roma, 88 a. Chr.).

11. AR. 3,04 g; 19 mm; slab conservată; pe avers sunt două incizii: una în formă de L și alta, de J. *C. LICINIVS MACER* (Grueber, 2467, Roma, 85 a. Chr.; Sydenham, 732, Italia, 83 a. Chr.; Crawford, 354/1, Roma, 84 a. Chr.).

12. AR. 3,56 g; 19,20 mm; slab conservată; pe avers sunt două incizii (una semicirculară și una, liniară) și alta pe revers. *A. POSTVMIVS ALBINVS* (Grueber, 2836, Roma, 82 a. Chr.; Sydenham, 745, Italia, 79 a. Chr.; Crawford, 372/1, Roma, 81 a. Chr.).

13. AR (*serratus*). 3,77 g; 20 mm; slab conservată. *A. POSTVMIVS ALBINVS* (Grueber, 2839, Roma, 82 a. Chr.; Sydenham, 746, Italia, 79 a. Chr.; Crawford, 372/2, Roma, 81 a. Chr.).

14. AR (*serratus*). 3,56 g; 19,20 mm; bine conservată; pe avers se află o incizie superficială. *L. ROSCIVS FABATVS* (Grueber, 3394 tip gen., Roma, 70 a. Chr.; Sydenham, 915, Italia, 58 a. Chr.; Crawford, 412/1, Roma, 64 a. Chr.).

15. AR. 3,48 g; 19 mm; bine conservată; pe avers sunt incizii superficiale. *L. FVRIVS BROCCIVS* (Grueber, 3896, Roma, 55 a. Chr.; Sydenham, 902, Roma, 61 a. Chr.; Crawford, 414/1, Roma, 63 a. Chr.).

16. AR. 3,67 g; 19,30 mm; slab conservată; pe avers sunt incizii liniare. *PAVLLVS AEMILIVS LEPIDVS* (Grueber, 3373, Roma, 71 a. Chr.; Sydenham, 926, Roma, 55 a. Chr.; Crawford, 415/1, Roma, 62 a. Chr.).
17. AR. 3,65 g; 20 mm; ?; pe avers se află imprimată litera **H. L. SCRIBONIVS LIBO** (Grueber, 3377, Roma, 71 a. Chr.; Sydenham, 928, Roma, 55 a. Chr.; Crawford, 416/1, Roma, 62 a. Chr.).
18. AR. 3,53 g; 19 mm; slab conservată pe avers și bine conservată pe revers. *Q. CAEPIO BRVTVS* (Grueber, 3861, Roma, 59 a. Chr.; Sydenham, 906, Roma, 60 a. Chr.; Crawford, 433/1, Roma, 54 a. Chr.).
19. AR. 3,42 g; 19,20 mm; slab conservată; pe avers sunt incizii. *C. IVLIVS CAESAR* (Grueber, 27, Gallia, 50–49 a. Chr.; Sydenham, 1006, Gallia, 54–51 a. Chr.; Crawford, 443/1, monetărie în deplasare cu Caesar, 49–48 a. Chr.).
20. AR. 3,46 g; 19,35 mm; slab conservată. *C. IVLIVS CAESAR* (Grueber, 27, Gallia, 50–49 a. Chr.; Sydenham, 1006, Gallia, 54–51 a. Chr.; Crawford, 443/1, monetărie în deplasare cu Caesar, 49–48 a. Chr.).
21. AR. 3,36 g; 19 mm; ?; pe revers se află o incizie unghiulară. *C. VIBIVS PANSA* (Grueber, 3976, Roma, 49 a. Chr.; Sydenham, 946, Roma, 48 a. Chr.; Crawford, 449/2, Roma, 48 a. Chr.).
22. AR. 3,59 g; 18,50 mm; slab conservată. *C. VIBIVS PANSA* (Grueber, 3976, Roma, 49 a. Chr.; Sydenham, 946, Roma, 48 a. Chr.; Crawford, 449/2, Roma, 48 a. Chr.).
23. AR. 3,63 g; 17,50 mm; slab conservată. *Q. CAECILIVS METELLVS PIVS SCIPIO, M. EPPIVS* (Grueber, 10, Africa, 47–46 a. Chr.; Sydenham, 1051, Africa, 47–46 a. Chr.; Crawford, 461/1, Africa, 47–46 a. Chr.).
24. AR. 3,28 g; 19,50 mm; slab conservată; pe avers sunt incizii superficiale. *T. CARISIVS* (Grueber, 4073, Roma, 45 a. Chr.; Sydenham, 986, Roma, 45 a. Chr.; Crawford, 464/4, Roma, 46 a. Chr.).
25. AR. 3,27 g; 18 mm; slab conservată; pe avers este o incizie. *T. CARISIVS* (Grueber, 4070, Roma, 45 a. Chr.; Sydenham, 985, Roma, 45 a. Chr.; Crawford, 464/5, Roma, 46 a. Chr.).
26. AR. 3,26 g; 20 mm; slab conservată; pe revers este o incizie semilunară. *LOLLIVS PALIKANVS* (Grueber, 4014, Roma, 47 a. Chr.; Sydenham, 961, Roma, 47 a. Chr.; Crawford, 473/2a, Roma, 45 a. Chr.).
27. AR. 3,41 g; 19,40 mm; bine conservată; pe avers sunt două incizii. *P. CLODIVS* (Grueber, 4290, Roma, 38 a. Chr.; Sydenham, 1117, Roma, 41 a. Chr.; Crawford, 494/23, Roma, 42 a. Chr.).
28. AR. 3,58 g; 19,50 mm; slab conservată; pe revers este o incizie circulară. *C. CLODIVS VESTALIS* (Grueber, 4196, Roma, 43 a. Chr.; Sydenham, 1135, Roma, 39 a. Chr.; Crawford, 512/2, Roma, 41 a. Chr.).
29. AR. 3,60 g; 19,50 mm; bine conservată. *OCTAVIANVS* (Grueber, 116, Gallia, 36 a. Chr.; Sydenham, 1334, Gallia, 36 a. Chr.; Crawford, 538/1, monetărie în deplasare cu Octavianvs, 37 a. Chr.).
30. AR. 3,63 g; 18,25 mm; slab conservată; pe avers, în câmp, se află o incizie în forma literei **F. M. ANTONIVS** (Grueber, 189 tip gen., Est, 32–31 a. Chr.; Sydenham, 1215 tip gen., Est, 32–31 a. Chr.; Crawford, 544/13 tip gen., monetărie în deplasare cu M. Antonivs, 32–31 a. Chr.).
31. AR. 3,53 g; 18 mm; slab conservată; pe avers sunt patru incizii (trei liniare și una circulară). *M. ANTONIVS* (Grueber, 190, Est, 32–31 a. Chr.; Sydenham, 1216, Est, 32–31 a. Chr.; Crawford, 544/14, monetărie în deplasare cu M. Antonivs, 32–31 a. Chr.).
32. AR. 3,49 g; 17,50 mm; slab conservat reversul; pe avers sunt trei incizii, iar pe revers, altele două. *M. ANTONIVS* (Grueber, 211, Est, 32–31 a. Chr.; Sydenham, 1236, Est, 32–31 a. Chr.; Crawford, 544/31, monetărie în deplasare cu M. Antonivs, 32–31 a. Chr.).
33. AR. 3,54 g; 18 mm; slab conservată; pe avers se află o incizie semicirculară. *M. ANTONIVS* (Grueber, 193 (?), Est, 32–31 a. Chr.; Sydenham, 1217 (?), Est, 32–31 a. Chr.; Crawford, 544/38 (?), monetărie în deplasare cu M. Antonivs, 32–31 a. Chr.).
34. AR. 3,45 g; 20 mm; bine conservat aversul și slab conservat reversul. *AVGVSTVS* (Grueber, 125, Spania, 23–22 a. Chr.; RIC, 222, Emerita; Giard, 1028, Emerita, 25 – mijlocul lui 23 a. Chr.).
35. AR. 3,60 g; 19 mm; bine conservată; pe avers este o incizie. *AVGVSTVS* (BMC, 519, 2 a. Chr. – 11 p. Chr.; Giard, p. 226, 1651, Lvgdvnvm, 2 a. Chr. – 4 p. Chr. ?).

Bibl. B. Mitrea, *Descoperirile de la Poiana*, p. 166; J. Winkler, în *JNG*, p. 150; V. Mihailescu-Bîrliba, *La monnaie romaine*, p. 277, nr. 196; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 156, nr.74; M. Chițescu, în *BAR*, p. 236–237, nr. 15 (Poiana IV), care datează astfel ultimele monede de la Octavianvs/Avgvstvs: **a.** *P. CARISIVS* – Grueber, 118, Gallia, 36 a. Chr.; Sydenham, 1334, Gallia, 36 a. Chr.; Crawford, 538/1, monetărie în mișcare cu Octavianvs, 37 a. Chr. **b.** RIC, 229, Emerita, 25–22 a. Chr.

1950

5. *Tezaur* constituit din 66 denari romani republicani (61) și imperiali (5). Cele mai vechi monede sunt de la *C. ANTESTIVS* (Grueber, 855, Roma, 172–151 a. Chr.; Sydenham, 406, Roma, 137–136 a. Chr.; Crawford, 219, Roma, 146 a. Chr.). Ultimele emisiuni sunt de la *AVGVSTVS* (1 ex.), *TIBERIVS* (3 ex.: 1. BMC, 7, 15–16 p. Chr.; RIC, 2, Lvgdvnvm, 15–16 p. Chr. 2–3. BMC, 34, nedatate; RIC, 3, Lvgdvnvm) și *VESPASIANVS* (1 ex. *fleur de coin*: BMC, 457, Efes, 70 p. Chr.; RIC, 326, Asia Mică, 71 p. Chr.). Greutatea totală este de 230,96 g, iar greutatea generală medie atinge 3,4735 g. Greutatea generală medie a pieselor republicane este de 3,4632 g, pe când greutatea medie a emisiunilor de la Marcus Antonivs (8 ex.) ajunge la 3,27 g; greutatea generală medie a denarilor imperiali atinge 3,6325 g. Sectorul JF (Poiana IV 1). IAB. Nr. Inv. 294/1951.

Bibl. R. Vulpe et alii, *Șantierul arheologic Poiana –1950*, în *SCIV*, 2, 1951, 1, p. 192 (format din 66 denari romani republicani și imperiali, „dintre care cei mai noi datează de la *Vespasian*”; în nivelul Poiana IV 1, spațiul JF); B. Mitrea, *Descoperirile de la Poiana*, p. 166 și 171; idem, Michael H. Crawford, *Roman Republican coin hoards* (recenzie), în *SCIV*, 20, 1969, 3, p. 510; I. Winkler, în *JNG*, p. 150; eadem, *Despre pătrunderea denarilor lui Marcus Antonius în Dacia*, în *SCIV*, 22, 1971, 1, p. 98; M. Chițescu, *Unele aspecte ale relațiilor dintre Dicomes și Marcus Antonius în lumina descoperirilor numismatice (O problemă de geografie istorică)*, în *SCIV*, 19, 1968, 4, p. 662; eadem, în *BAR*, p. 240–242, nr. 153 (Poiana VI); V. Mihailescu-Bîrliba, *La monnaie romaine*, p. 278, nr. 199.

6. *Tezaur* alcătuit 194 denari romani republicani (175 ex.), imperiali timpurii (15 ex. de la Avgvstvs) și imitații (4 ex.). Monedele se datează între C. *PLAVTIVS HYPSTAEVS* [L PL H] (Grueber, 553, Roma, 196–173 a. Chr.; Sydenham, 332, Roma, 155–150 a. Chr.; Crawford, 134/1a, Roma, 194–190 a. Chr.) și *AVGVSTVS* (RIC, 350, Lvgdvnvm, 2 a. Chr.; Giard, 1651–1661, Lvgdvnvm și ateliere auxiliare, 2 a. Chr. – 4 (?) p. Chr.).

Greutatea totală atinge 654,99 g, pe când greutatea generală medie pentru 187 ex., la care deținem date, este de 3,3829 g (fără emisiunile de la M. Antonivs și Avgvstvs ajunge la 3,3125 g); excluzând monedele de la Avgvstvs, greutatea generală medie este de 3,3094 g; piesele bătute în timpul lui Avgvstvs (15) au greutatea medie de 3,5341 g (!). Descoperit în nivelurile Poiana III 1–2, secțiunea J. IAB. Nr. Inv. 299.

Catalog

1. AR. 3,54 g; 19,85 mm; →; slab conservată. L. *PLAVTIVS HYPSTAEVS* ? (Grueber, 553 (?), Roma; Sydenham, 332 (?), Roma, 155–150 a. Chr.; Crawford, 134/1a ?, Roma, 194–190 a. Chr.).

2. AR. 2,77 g; 19,90 mm; ↗; slab conservată. *Fără nume de magistrat* (Grueber, 570, Roma, 196–173 a. Chr.; Sydenham, 338, Roma, 150–146 a. Chr.; Crawford, 139/1, Roma, 189–180 a. Chr.).

3. AR. 2,45 g; 17,80 mm; →; foarte slab conservată. *PVRPVREO* (?) (Grueber, 420, Italia, 172–151 a. Chr.; Sydenham, 424, Italia, 135–134 a. Chr.; Crawford, 187/1, Roma, 169–158 a. Chr.).

4. AR. 3,40 g; 17,80 mm; →; slab conservată; pe avers se află o incizie sub forma literei G. *Fără nume de magistrat* (Grueber, 428, Italia; Sydenham, 439, Roma ?, 135–134 a. Chr.; Crawford, 197/1b, Roma, 157–156 a. Chr.).

5. AR. 3,56 g; 18,35 mm; ↖; slab conservată. C. *MAIANIVS* (Grueber, 434, Italia, 172–151 a. Chr.; Sydenham, 427, Roma, 135–134 a. Chr.; Crawford, 203/1a, Roma, 153 a. Chr.).

6. AR. 2,65 g; 18 mm; ↘; foarte slab conservată; pe avers este o incizie sub forma literei K. C. *MAIANIVS* (Grueber, 434, Italia, 172–151 a. Chr.; Sydenham, 427, Roma, 135–134 a. Chr.; Crawford, 203/1a, Roma, 153 a. Chr.).

7. AR. 3,07 g; 19 mm; ↓; slab conservată. *SPVRIVS AFRANIVS* (Grueber, 670, Roma, 172–151 a. Chr.; Sydenham, 388, Roma, 145–138 a. Chr.; Crawford, 206/1, Roma, 150 a. Chr.).

8. AR. 3,25 g; 17,15 mm; ↑; slab conservată. *NATTA* (Grueber, 844, Roma, 172–151 a. Chr.; Sydenham, 390, Roma, 145–138 a. Chr.; Crawford, 208/1, Roma, 149 a. Chr.).

9. AR. 3,15 g; 18,40 mm; →; slab conservată. M. *IVNIVS SILANVS* (Grueber, 867, Roma, 172–151 a. Chr.; Sydenham, 408, Roma, 137–134 a. Chr.; Crawford, 220/1, Roma, 145 a. Chr.).

10. AR. 3,11 g; 20,35 mm; ↘; foarte slab conservată; pe avers este o incizie unghiulară profundă. L. *IVLIVS* (Grueber, 899, Roma, 150–125 a. Chr.; Sydenham, 443, Roma, 133–126 a. Chr.; Crawford, 224/1, Roma, 141 a. Chr.).

11. AR. 2,92 g; 17 mm; ↖; foarte slab conservată. *AVLVS SPVRLIVS* (Grueber, 910 (?), Roma, 150–125 a. Chr.; Sydenham, 448, Roma, 133–126 a. Chr.; Crawford, 230/1, Roma, 139 a. Chr.).

12. AR. 3,49 g; 20,40 mm; ↘; slab conservată; o incizie semilunară se află pe avers. M. *BAEBIVS TAMPILVS* (Grueber, 935, Roma, 150–125 a. Chr.; Sydenham, 489, Roma, 120 a. Chr.; Crawford, 236/1e, Roma, 137 a. Chr.).

13. AR. 3,55 g; 18,25 mm; ↖; slab conservată; pe avers și pe revers se află câte o incizie superficială. CN. *LVCRETIVS TRIO* (Grueber, 929, Roma, 150–125 a. Chr.; Sydenham, 450, Roma, 133–126 a. Chr.; Crawford, 237/1a, Roma, 136 a. Chr.).

14. AR. 3,40 g; 18,25 mm; ↗; slab conservată. CN. *LVCRETIVS TRIO* (Grueber, 929, Roma, 150–125 a. Chr.; Sydenham, 450, Roma, 133–126 a. Chr.; Crawford, 237/1a, Roma, 136 a. Chr.).

15. AR. 3,34 g; 17,85 mm; ↑; foarte slab conservată. C. *ABVRIVS GEMINVS* (Grueber, 999, Roma, 124–103 a. Chr.; Sydenham, 490, Roma, 119–110 a. Chr.; Crawford, 244/1, Roma, 134 a. Chr.).

16. AR. 3,59 g; 18,70 mm; ←; bine conservată; pe avers se află o incizie care are forma ⊥. C. *ABVRIVS GEMINVS* (Grueber, 999, Roma, 124–103 a. Chr.; Sydenham, 490, Roma, 119–110 a. Chr.; Crawford, 244/1, Roma, 134 a. Chr.).

17. AR. 3,51 g; 19 mm; ↖; slab conservată. L. *MINVCIVS* (Grueber, 963, Roma, 124–103 a. Chr.; Sydenham, 470, Italia, 133–126 a. Chr.; Crawford, 248/1, Roma, 133 a. Chr.).

18. AR. 2,95 g; 19,45 mm; ←; foarte slab conservată. M. *ACILIVS* (Grueber, 1118, Roma, 100 a. Chr.; Sydenham, 511, Roma, 119–110 a. Chr.; Crawford, 255/1, Roma, 130 a. Chr.). *Emisiune locală* (?).

19. AR. 2,93 g; 16,80 mm; ↗; foarte slab conservată. Q. *CAECILIVS METELLVS* (Grueber, 1053, Roma, 124–103 a. Chr.; Sydenham, 509, Roma, 119–110 a. Chr.; Crawford, 256/1, Roma, 130 a. Chr.).

20. AR. 2,50 g; 19,57 mm; ↖; foarte slab conservată. M. *VARGVNTIVS* (Grueber, 1068, Roma, 102 a. Chr.; Sydenham, 507, Roma, 119–110 a. Chr.; Crawford, 257/1, Roma, 130 a. Chr.).

21. AR. 3,44 g; 16,70 mm; ↗; foarte slab conservată. *Q. MARCIVS PILIPVS* (Grueber, 1143, Roma, 99–95 a. Chr.; Sydenham, 477, Roma, 125–120 a. Chr.; Crawford, 259/1, Roma, 129 a. Chr.).
22. AR. 3,39 g; 17,15 mm; ↓; foarte slab conservată. *M. PORCIVS LAECA* (Grueber, 1024, Roma, 124–103 a. Chr.; Sydenham, 513, Roma, 119–110 a. Chr.; Crawford, 270/1, Roma, 125 a. Chr.).
23. AR. 3,44 g; 19,25 mm; ←; slab conservată. *Q. FABIVS LABEO* (Grueber, 494, Italia, 102–100 a. Chr.; Sydenham, 532, Italia, 109 a. Chr.; Crawford, 273/1, Roma, 124 a. Chr.).
24. AR. 2,94 g; 19,65 mm; ↗; foarte slab conservată. *Q. FABIVS LABEO* (Grueber, 494, Italia, 102–100 a. Chr.; Sydenham, 532, Italia, 109 a. Chr.; Crawford, 273/1, Roma, 124 a. Chr.).
25. AR. 3,41 g; 17,37 mm; ↖; foarte slab conservată; efigia superficial imprimată. *M. FANNIVS* (Grueber, 468, Italia, 150–125 a. Chr.; Sydenham, 419, Italia, 137–134 a. Chr.; Crawford, 275/1, Roma, 123 a. Chr.).
26. AR. 3,56 g; 18 mm; ↙; foarte slab conservată. *M. FANNIVS* (Grueber, 468, Italia, 150–125 a. Chr.; Sydenham, 419, Italia, 137–134 a. Chr.; Crawford, 275/1, Roma, 123 a. Chr.).
27. AR. 3,59 g; 18,78 mm; ↖; foarte slab conservată; efigiile de pe avers și revers sunt slab imprimate și păstrate; pe avers sunt incizii. *M. PAPIRIVS CARBO* (Grueber, 472, Italia, 150–125 a. Chr.; Sydenham, 423, Italia, 137–134 a. Chr.; Crawford, 276/1, Roma, 122 a. Chr.).
28. AR. 3,24 g; 18,80 mm; ←; foarte slab conservată. *Q. MINVCIVS RVFVS* (Grueber, 464, Italia, 150–125 a. Chr.; Sydenham, 421, Italia, 137–134 a. Chr.; Crawford, 277/1, Roma, 122 a. Chr.).
29. AR. 3,65 g; 18,35 mm; ↑; foarte slab conservată. *C. PLVTIVS* (Grueber, 454, Italia, 150–125 a. Chr.; Sydenham, 410, Roma, 137–136 a. Chr.; Crawford, 278/1, Roma, 121 a. Chr.).
30. AR. 3,41 g; 20,25 mm; ↗; slab conservată; pe avers se află două incizii (una circulară și alta semicirculară). *PAPIRIVS CARBO* (Grueber, 449, Italia, 150–125 a. Chr.; Sydenham, 415, Italia, 137–134 a. Chr.; Crawford, 279/1, Roma, 121 a. Chr.).
31. AR. 3,42 g; 21 mm; ↖; foarte slab conservată; efigia de pe avers este slab imprimată; câte o incizie în formă de S se află atât pe avers, cât și pe revers. *PAPIRIVS CARBO* (Grueber, 449, Italia, 150–125 a. Chr.; Sydenham, 415, Italia, 137–134 a. Chr.; Crawford, 279/1, Roma, 121 a. Chr.).
32. AR. 3,04 g; 19,30 mm; ↓; foarte slab conservată; efigia slab imprimată. *PAPIRIVS CARBO* (Grueber, 449, Italia, 150–125 a. Chr.; Sydenham, 415, Italia, 137–134 a. Chr.; Crawford, 279/1, Roma, 121 a. Chr.).
33. AR. 3,43 g; 19,40 mm; ↘; slab conservată; pe avers se află o incizie în formă de C. *M. FOVRIVS PHILVS* (Grueber, 555, Italia, 93–92 a. Chr.; Sydenham, 529, Italia, 110–108 a. Chr.; Crawford, 281/1, Roma, 119 a. Chr.).
34. AR. 3,26 g; 19,12 mm; ↗; foarte slab conservată. *M. FOVRIVS PHILVS* (Grueber, 555, Italia, 93–92 a. Chr.; Sydenham, 529, Italia, 110–108 a. Chr.; Crawford, 281/1, Roma, 119 a. Chr.).
35. AR (*serratus*). 3,56 g; 19,22 mm; →; slab conservată. *L. COSCONIVS* (Grueber, 1189, Roma, 92 a. Chr.; Sydenham, 521, Narbo, 112–109 a. Chr.; Crawford, 282/2, Narbo, 118 a. Chr.).
36. AR. 3,57 g; 18,60 mm; ↘; foarte slab conservată. *M. CALIDIVS, Q. CAECILIVS METELLVS, CN. FOVLIVS* (Grueber, 474, Italia, 124–103 a. Chr.; Sydenham, 539, Italia, 110–109 a. Chr.; Crawford, 284/1a, Roma, 117–116 a. Chr.).
37. AR. 3,60 g; 19,25 mm; →; foarte slab conservată. *M. SERGIVS SILVS* (Grueber, 512, Italia, 99–94 a. Chr.; Sydenham, 544, Italia, 109 a. Chr.; Crawford, 286/1, Roma, 116 sau 115 a. Chr.).
38. AR. 3,55 g; 16,60 mm; ↘; foarte slab conservată. *M. CIPIVS* (Grueber, 522, Italia, 99–94 a. Chr.; Sydenham, 546, Italia, 107 a. Chr.; Crawford, 289/1, Roma, 115 sau 114 a. Chr.).
39. AR. 3,28 g; 20,10 mm; →; foarte slab conservată. *L. MANLIVS TORQVATVS* (Grueber, 518, Italia, 99–94 a. Chr.; Sydenham, 545, Italia, 109 a. Chr.; Crawford, 295/1, Roma, 113 sau 112 a. Chr.). *Emisiune locală (?)*.
40. AR. 3,15 g; 16,90 mm; ↙; foarte slab conservată. *APPIVS CLAVDIVS, T. MALLIVS* (Grueber, 1293, Roma, 91 a. Chr.; Sydenham, 570a, Roma, 106 a. Chr.; Crawford, 299/1b, Roma, 111 sau 110 a. Chr.).
41. AR. 3,66 g; 18,58 mm; ↖; foarte slab conservată; pe avers este o incizie liniară. *L. FLAMINIVS CILO* (Grueber, 537, Italia, 99–94 a. Chr.; Sydenham, 540, Italia, 106–105 a. Chr.; Crawford, 302/1, Roma, 109 sau 108 a. Chr.).
42. AR. 3,31 g; 19 mm; →; foarte slab conservată. *L. FLAMINIVS CILO* (Grueber, 537, Italia, 99–94 a. Chr.; Sydenham, 540, Italia, 106–105 a. Chr.; Crawford, 302/1, Roma, 109 sau 108 a. Chr.).
43. AR. 3,53 g; 21,25 mm; ↑; slab conservată; pe avers se află o incizie sub forma literei K. *MAN. AQVILIVS* (Grueber, 645, Italia, 90 a. Chr.; Sydenham, 557, Italia, 109 a. Chr.; Crawford, 303/1, Roma, 109 sau 108 a. Chr.).
44. AR. 3,46 g; 18,50 mm; ↖; foarte slab conservată. *M. HERENNIVS* (Grueber, 1231 tip gen., Roma, 91 a. Chr.; Sydenham, 567, Italia, 101 a. Chr.; Crawford, 308/1a, Roma, 108 sau 107 a. Chr.).
45. AR (*serratus*). 3,07 g; 18,50 mm; →; foarte slab conservată. *L. CORNELIVS SCIPIO ASIAGENVS* (Grueber, 1360, Roma, 91 a. Chr.; Sydenham, 576, Roma, 101 a. Chr.; Crawford, 311/1a, Roma, 106 a. Chr.).
46. AR. 3,37 g; 19,30 mm; ↖; slab conservată. *L. APPVLEIVS SATVRNINVS* (Grueber, 1493, Roma, 90 a. Chr.; Sydenham, 578 tip gen., Roma, 100–97 a. Chr.; Crawford, 317/3a, Roma, 104 a. Chr.).
47. AR. 3,47 g; 18,55 mm; ↙; foarte slab conservată. *C. COILIVS CALDVS* (Grueber, 1465 (cu litera D în exergă), Roma, 90 a. Chr.; Sydenham, 582a, Roma, 100–97 a. Chr.; Crawford, 318/1b, Roma, 104 a. Chr.).

48. AR. 3,31 g; 20,35 mm; →; foarte slab conservată; ștanțele sunt uzate. *Q. MINVCIVS THERMVS* (Grueber, 653, Italia, 90 a. Chr.; Sydenham, 592, Roma, 96–95 a. Chr.; Crawford, 319/1, Roma, 103 a. Chr.).
49. AR. 3,17 g; 21,45 mm; †; foarte slab conservată; ștanțele sunt uzate. *C. FABIVS* (Grueber, 1581, Roma, 90 a. Chr.; Sydenham, 589, Roma, 96–95 a. Chr.; Crawford, 322/1a, Roma, 102 a. Chr.).
50. AR. 2,89 g; 21,25 mm; √; foarte slab conservată; ștanțele sunt uzate. *C. FABIVS* (Grueber, 1581, Roma, 90 a. Chr.; Sydenham, 589, Roma, 96–95 a. Chr.; Crawford, 322/1a, Roma, 102 a. Chr.).
51. AR. 3,52 g; 20,80 mm; →; slab conservată. *L. IVLIVS* (Grueber, 1676, Roma, 89 a. Chr.; Sydenham, 585, Roma, 100–97 a. Chr.; Crawford, 323/1, Roma, 101 a. Chr.).
52. AR. 3,49 g; 18,55 mm; →; slab conservată. *L. IVLIVS* (Grueber, 1676, Roma, 89 a. Chr.; Sydenham, 585, Roma, 100–97 a. Chr.; Crawford, 323/1, Roma, 101 a. Chr.).
53. AR. 3,18 g; 22 mm; →; slab conservată. *M. LVCILIVS RVFVS* (Grueber, 1613 var. nediñată, Roma, 90 a. Chr.; Sydenham, 599, Italia, 100–95 a. Chr.; Crawford, 324/1, Roma, 101 a. Chr.).
54. AR. 3,52 g; 20,85 mm; ←; slab conservată; pe revers este o incizie semilunară. *M. LVCILIVS RVFVS* (Grueber, 1613 var. nediñată, Roma, 90 a. Chr.; Sydenham, 599, Italia, 100–95 a. Chr.; Crawford, 324/1, Roma, 101 a. Chr.).
55. AR. 3,02 g; 20,45 mm; ↓; foarte slab conservată. *M. LVCILIVS RVFVS ?* (Grueber, 1613 var. nediñată, Roma, 90 a. Chr.; Sydenham, 599, Italia, 100–95 a. Chr.; Crawford, 324/1, Roma, 101 a. Chr.).
56. AR. 3,26 g; 20,70 mm; →; slab conservată; efigia este neclară. *P. SERVILIVS RVLLVS* (Grueber, 1672, Roma, 89 a. Chr.; Sydenham, 601, Italia nordică, 100–95 a. Chr.; Crawford, 328/1, Roma, 100 a. Chr.).
57. AR. 3,10 g; 19,40 mm; ↗; slab conservată; efigia imprimată superficial. *NEPRECIZATĂ*: av. Capul Romei spre dreapta; rv. Quadrigă spre dreapta. Originalul este din secolul II a. Chr. *Emisiune locală (?)*.
58. AR. 2,98 g; 18,65 mm; †; slab conservată; efigiile imprimate superficial. *NEPRECIZATĂ*: av. Capul Romei spre dreapta; rv. Bigă spre dreapta. Originalul este din secolul II a. Chr. *Emisiune locală (?)*.
59. AR. 3,28 g; 18 mm; ↙; foarte slab conservată. *A. POSTVMIVS ALBINVS* (Grueber, 722, Italia, 89 a. Chr.; Sydenham, 612b, Italia, 92–91 a. Chr.; Crawford, 335/10b, Roma, 96 (?) a. Chr.).
60. AR. 3,58 g; 16,90 mm; ↙; slab conservată. *C. ALLIVS BALA* (Grueber, 1759, Roma, 89 a. Chr.; Sydenham, 595, Roma, 93 a. Chr.; Crawford, 336/1b–c, Roma, 92 a. Chr.).
61. AR. 3,36 g; 18,50 mm; →; slab conservată. *D. IVNIVS SILANVS* (Grueber, 1772 tip gen., Roma, 88 a. Chr.; Sydenham, 646, Roma, 90–89 a. Chr.; Crawford, 337/3, Roma, 91 a. Chr.).
62. AR. 3,15 g; 17 mm; ←; foarte slab conservată. *D. IVNIVS SILANVS* (Grueber, 1772 tip gen., Roma, 88 a. Chr.; Sydenham, 646, Roma, 90–89 a. Chr.; Crawford, 337/3, Roma, 91 a. Chr.).
63. AR. 3,55 g; 18,10 mm; →; slab conservată. *D. IVNIVS SILANVS* (Grueber, 1772 tip gen., Roma, 88 a. Chr.; Sydenham, 646, Roma, 90–89 a. Chr.; Crawford, 337/3, Roma, 91 a. Chr.).
64. AR. 3,41 g; 17,90 mm; †; slab conservată. *D. IVNIVS SILANVS* (Grueber, 1772 tip gen., Roma, 88 a. Chr.; Sydenham, 646, Roma, 90–89 a. Chr.; Crawford, 337/3, Roma, 91 a. Chr.).
65. AR. 3,46 g; 17 mm; →; slab conservată; pe avers este imprimată litera **E**. *D. IVNIVS SILANVS* (Grueber, 1772 tip gen., Roma, 88 a. Chr.; Sydenham, 646, Roma, 90–89 a. Chr.; Crawford, 337/3, Roma, 91 a. Chr.).
66. AR. 3,31 g; 18,55 mm; →; foarte slab conservată. *L. CALPVRNIVS PISO FRVGI* (Grueber, 1859 tip gen., Roma, 88 a. Chr.; Sydenham, 651 tip gen., Italia, 90–89 a. Chr.; Crawford, 340/1, Roma, 90 a. Chr.).
67. AR. 3,15 g; 18,70 mm; ←; slab conservată. *L. CALPVRNIVS PISO FRVGI* (Grueber, 1859 tip gen., Roma, 88 a. Chr.; Sydenham, 651 tip gen., Italia, 90–89 a. Chr.; Crawford, 340/1, Roma, 90 a. Chr.).
68. AR. 3,37 g; 18,10 mm; ↗; slab conservată. *L. CALPVRNIVS PISO FRVGI* (Grueber, 1859 tip gen., Roma, 88 a. Chr.; Sydenham, 651 tip gen., Italia, 90–89 a. Chr.; Crawford, 340/1, Roma, 90 a. Chr.).
69. AR. 3,48 g; 19 mm; →; slab conservată. *Q. TITIVS* (Grueber, 2225, Roma, 87 a. Chr.; Sydenham, 692, Italia, 88 a. Chr.; Crawford, 341/2, Roma, 90 a. Chr.).
70. AR. 2,94 g; 17,37 mm; √; foarte slab conservată. *Q. TITIVS* (Grueber, 2225, Roma, 87 a. Chr.; Sydenham, 692, Italia, 88 a. Chr.; Crawford, 341/2, Roma, 90 a. Chr.). *Aspect barbarizat*.
71. AR. 3,30 g; 18,70 mm; √; foarte slab conservată. *Q. TITIVS* (Grueber, 2225, Roma, 87 a. Chr.; Sydenham, 692, Italia, 88 a. Chr.; Crawford, 341/2, Roma, 90 a. Chr.).
72. AR. 3,45 g; 17,70 mm; ←; slab conservată. *C. VIBIVS PANSA* (Grueber, 2244 tip gen., Roma, 87 a. Chr.; Sydenham, 684, Italia, 89–88 a. Chr.; Crawford, 342/5b, Roma, 90 a. Chr.).
73. AR. 2,71 g; 19,20 mm; ↓; foarte slab conservată. *C. VIBIVS PANSA* (Grueber, 2244 tip gen., Roma, 87 a. Chr.; Sydenham, 684, Italia, 89–88 a. Chr.; Crawford, 342/5b, Roma, 90 a. Chr.).
74. AR. 3,13 g; 18,18 mm; †; bine conservată. *C. VIBIVS PANSA* (Grueber, 2244 tip gen., Roma, 87 a. Chr.; Sydenham, 684, Italia, 89–88 a. Chr.; Crawford, 342/5b, Roma, 90 a. Chr.).
75. AR. 3,56 g; 17,80 mm; →; foarte slab conservată; pe avers sunt două incizii. *L. TITVRIVS SABINVS* (Grueber, 2322, Roma, 87 a. Chr.; Sydenham, 698, Roma, 88 a. Chr.; Crawford, 344/1a, Roma, 89 a. Chr.).
76. AR. 3,70 g; 19,55 mm; √; foarte slab conservată; pe avers sunt cinci incizii, dintre care trei au forma literelor **E**, **G** și **K**; pe revers se află o incizie liniară. *CN. CORNELIVS LENTVLVS* (Grueber, 2440, Roma, 86 a. Chr.; Sydenham, 702, Roma, 87 a. Chr.; Crawford, 345/1, Roma, 88 a. Chr.).

77. AR. 3,65 g; 18,10 mm; ↙; foarte slab conservată; pe avers este o incizie liniară. *CN. CORNELIVS LENTVLVS* (Grueber, 2440, Roma, 86 a. Chr.; Sydenham, 702, Roma, 87 a. Chr.; Crawford, 345/1, Roma, 88 a. Chr.).
78. AR. 3,66 g; 18,58 mm; ↓; foarte slab conservată. *CN. CORNELIVS LENTVLVS* (Grueber, 2440, Roma, 86 a. Chr.; Sydenham, 702, Roma, 87 a. Chr.; Crawford, 345/1, Roma, 88 a. Chr.).
79. AR. 3,76 g; 17,25 mm; ↓; foarte slab conservată. *CN. CORNELIVS LENTVLVS* (Grueber, 2440, Roma, 86 a. Chr.; Sydenham, 702, Roma, 87 a. Chr.; Crawford, 345/1, Roma, 88 a. Chr.).
80. AR. 3,24 g; 17,70 mm; ↑; foarte slab conservată; pe revers sunt trei incizii (două semilunare și una liniară). *CN. CORNELIVS LENTVLVS* (Grueber, 2440, Roma, 86 a. Chr.; Sydenham, 702, Roma, 87 a. Chr.; Crawford, 345/1, Roma, 88 a. Chr.).
81. AR. 3,27 g; 18,85 mm; ↖; foarte slab conservată. *CN. CORNELIVS LENTVLVS* (Grueber, 2440, Roma, 86 a. Chr.; Sydenham, 702, Roma, 87 a. Chr.; Crawford, 345/1, Roma, 88 a. Chr.).
82. AR. 3,86 g; 18,30 mm; ↓; slab conservată; pe avers sunt trei incizii liniare, iar pe revers se află o incizie circulară și trei globule sub cai. *C. MARCIVS CENSORINVS* (Grueber, 2367, Roma, 87 a. Chr.; Sydenham, 713, Italia, 86 a. Chr.; Crawford, 346/1 tip gen., Roma, 88 a. Chr.).
83. AR. 3,54 g; 17,80 mm; ↑; foarte slab conservată. *C. MARCIVS CENSORINVS* (Grueber, 2367, Roma, 87 a. Chr.; Sydenham, 713, Italia, 86 a. Chr.; Crawford, 346/1 tip gen., Roma, 88 a. Chr.).
84. AR. 3,51 g; 18,80 mm; ↙; foarte slab conservată; ștanțele tocite pe avers (sus) și revers (în dreapta). *L. RVBRIVS DOSSENVS* (Grueber, 2448, Roma, 86 a. Chr.; Sydenham, 705, Roma, 87–86 a. Chr.; Crawford, 348/1, Roma, 87 a. Chr.).
85. AR. 3,79 g; 16,12 mm; ↗; foarte slab conservată. *L. RVBRIVS DOSSENVS* (Grueber, 2448, Roma, 86 a. Chr.; Sydenham, 705, Roma, 87–86 a. Chr.; Crawford, 348/1, Roma, 87 a. Chr.).
86. AR. 3,40 g; 18,40 mm; ↙; foarte slab conservată. *L. RVBRIVS DOSSENVS* (Grueber, 2448, Roma, 86 a. Chr.; Sydenham, 705, Roma, 87–86 a. Chr.; Crawford, 348/1, Roma, 87 a. Chr.).
87. AR. 3,57 g; 18,80 mm; ↖; slab conservată; o incizie slabă se află pe avers. *Fără nume de magistrat (GAR, OGVL, VER)* (Grueber, 2622, Roma, 84 a. Chr.; Sydenham, 723, Roma, 85–84 a. Chr.; Crawford, 350A/2, Roma, 86 a. Chr.).
88. AR. 3,41 g; 19,20 mm; ↑; foarte slab conservată; efigiile sunt slab imprimate. *Fără nume de magistrat (GAR, OGVL, VER)* (Grueber, 2622, Roma, 84 a. Chr.; Sydenham, 723, Roma, 85–84 a. Chr.; Crawford, 350A/2, Roma, 86 a. Chr.).
89. AR. 3,36 g; 19,45 mm; ↘; foarte slab conservată. *L. IVLIVS BVRSIO* (Grueber, 2485 tip gen., Roma, 85 a. Chr.; Sydenham, 728, Italia, 83 a. Chr.; Crawford, 352/1a, Roma, 85 a. Chr.).
90. AR. 3,30 g; 19,50 mm; ↓; foarte slab conservată. *L. IVLIVS BVRSIO* (Grueber, 2485 tip gen., Roma, 85 a. Chr.; Sydenham, 728, Italia, 83 a. Chr.; Crawford, 352/1a, Roma, 85 a. Chr.).
91. AR. 2,80 g; 17,15 mm; ↗; foarte slab conservată. *L. IVLIVS BVRSIO* (Grueber, 2485 tip gen., Roma, 85 a. Chr.; Sydenham, 728, Italia, 83 a. Chr.; Crawford, 352/1a, Roma, 85 a. Chr.).
92. AR. 3,46 g; 19,50 mm; ↓; foarte slab conservată; pe avers se află o incizie semilunară și o alta sub formă de punct. *L. IVLIVS BVRSIO* (Grueber, 2485 tip gen., Roma, 85 a. Chr.; Sydenham, 728, Italia, 83 a. Chr.; Crawford, 352/1a, Roma, 85 a. Chr.).
93. AR. 3,34 g; 19,50 mm; ↙; foarte slab conservată; efigiile sunt imprimate superficial. *L. IVLIVS BVRSIO* (Grueber, 2485 tip gen., Roma, 85 a. Chr.; Sydenham, 728, Italia, 83 a. Chr.; Crawford, 352/1a, Roma, 85 a. Chr.).
94. AR. 3,63 g; 19,80 mm; →; slab conservată; efigiile sunt imprimate superficial. *MAN. FONTEIVS* (Grueber, 2476, Roma, 85 a. Chr.; Sydenham, 724, Italia, 84 a. Chr.; Crawford, 353/1a, Roma, 85 a. Chr.).
95. AR. 3,07 g; 20,25 mm; →; foarte slab conservată. *MAN. FONTEIVS* (Grueber, 2476, Roma, 85 a. Chr.; Sydenham, 724, Italia, 84 a. Chr.; Crawford, 353/1a, Roma, 85 a. Chr.).
96. AR. 3,75 g; 20,65 mm; ↓; foarte slab conservată. *MAN. FONTEIVS* (Grueber, 2476, Roma, 85 a. Chr.; Sydenham, 724, Italia, 84 a. Chr.; Crawford, 353/1a, Roma, 85 a. Chr.).
97. AR. 3,40 g; 20,65 mm; ↑; slab conservată. *P. FOVRIVS CRASSIPES* (Grueber, 2604, Roma, 85 a. Chr.; Sydenham, 735, Italia, 81 a. Chr.; Crawford, 356/1a, Roma, 84 a. Chr.).
98. AR. 3,65 g; 20,20 mm; ↙; foarte slab conservată; efigiile sunt slab imprimate. *C. NORBANVS* (Grueber, 2770 tip gen., Roma, 82 a. Chr.; Sydenham, 739, Roma, 80 a. Chr.; Crawford, 357/1b, Roma, 83 a. Chr.).
99. AR (*serratvs*). 3,45 g; 17,50 mm; ↓; foarte slab conservată. *C. ANTONIVS BALBVS* (Grueber, 2730, Roma, 82 a. Chr.; Sydenham, 742, Italia, 81 a. Chr.; Crawford, 364/1b, Roma, 83–82 a. Chr.).
100. AR (*serratvs*). 3,46 g; 18,30 mm; ↖; slab conservată. *C. ANTONIVS BALBVS* (Grueber, 2730, Roma, 82 a. Chr.; Sydenham, 742, Italia, 81 a. Chr.; Crawford, 364/1b, Roma, 83–82 a. Chr.).
101. AR. 3,38 g; 17 mm; ↙; foarte slab conservată. *L. MARCIVS CENSORINVS, P. CREPVSIVS, C. MAMILIVS LIMETANVS* (Grueber, 2636, Roma, 83 a. Chr.; Sydenham, 736a, Italia, 83 a. Chr.; Crawford, 360/1b, Roma, 82 a. Chr.).
102. AR. 2,77 g; 17 mm; ↓; slab conservată. *P. CREPVSIVS* (Grueber, 2664, Roma, 83 a. Chr.; Sydenham, 738, Roma, 82–81 a. Chr.; Crawford, 361/1b, Roma, 82 a. Chr.).
103. AR (*serratvs*). 3,25 g; 19,15 mm; ↘; slab conservată. *C. MAMILIVS LIMETANVS* (Grueber, 2716, Roma, 83 a. Chr.; Sydenham, 741, Italia, 82–81 a. Chr.; Crawford, 362/1, Roma, 82 a. Chr.).

104. AR (*serratus*). 3,57 g; 18,35 mm; ↖; foarte slab conservată. *C. MAMILIVS LIMETANVS* (Grueber, 2716, Roma, 83 a. Chr.; Sydenham, 741, Italia, 82–81 a. Chr.; Crawford, 362/1, Roma, 82 a. Chr.).
105. AR (*serratus*). 2,66 g; 18,90 mm; ↖; foarte slab conservată; efigiile sunt abia schițate. *A. POSTVMIVS ALBINVS* (Grueber, 2836 tip gen., Roma, 82 a. Chr.; Sydenham, 745, Roma, 79 a. Chr.; Crawford, 372/1, Roma, 81 a. Chr.). *Emisiune locală (?)*.
106. AR (*serratus*). 3,36 g; 19,67 mm; ↙; foarte slab conservată. *A. POSTVMIVS ALBINVS* (Grueber, 2836 tip gen., Roma, 82 a. Chr.; Sydenham, 745, Roma, 79 a. Chr.; Crawford, 372/1, Roma, 81 a. Chr.).
107. AR (*serratus*). 3,28 g; 19,40 mm; ↗; foarte slab conservată. *A. POSTVMIVS ALBINVS* (Grueber, 2836 tip gen., Roma, 82 a. Chr.; Sydenham, 745, Roma, 79 a. Chr.; Crawford, 372/1, Roma, 81 a. Chr.).
108. AR (*serratus*). 3,32 g; 18,87 mm; ↗; slab conservată. *A. POSTVMIVS ALBINVS* (Grueber, 2836 tip gen., Roma, 82 a. Chr.; Sydenham, 745, Roma, 79 a. Chr.; Crawford, 372/1, Roma, 81 a. Chr.).
109. AR (*serratus*). 3,41 g; 19,20 mm; ↘; foarte slab conservată; pe avers este o incizie adâncă în forma literei S. *A. POSTVMIVS ALBINVS* (Grueber, 2836 tip gen., Roma, 82 a. Chr.; Sydenham, 745, Roma, 79 a. Chr.; Crawford, 372/1, Roma, 81 a. Chr.).
110. AR. 3,23 g; 18,32 mm; ←; foarte slab conservată; pe revers sunt două incizii. *L. PROCILIVS* (Grueber, 3147, Roma, 78 a. Chr.; Sydenham, 771, Roma, 78–77 a. Chr.; Crawford, 379/1, Roma, 80 a. Chr.).
111. AR (*serratus*). 3,40 g; 18,75 mm; ↘; slab conservată; pe avers se află o incizie semilunară, iar pe revers, deasupra cailor, cifra **CLXXXI**. *C. NAEVIVS BALBVS* (Grueber, 2970 var., Roma, 81 a. Chr.; Sydenham, 769, Italia, 78–77 a. Chr.; Crawford, 382/1a, Roma, 79 a. Chr.).
112. AR (*serratus*). 3,75 g; 18,36 mm; ↓; slab conservată; pe avers sunt urmele a două incizii, iar pe revers, deasupra cailor, cifra **LXXXX (?)**. *C. NAEVIVS BALBVS* (Grueber, 2970 var., Roma, 81 a. Chr.; Sydenham, 769, Italia, 78–77 a. Chr.; Crawford, 382/1a, Roma, 79 a. Chr.).
113. AR (*serratus*). 3,05 g; 18 mm; ↙; foarte slab conservată; pe revers, sub cai, se află cifra **XXX[X ?]**. *TI. CLAVDIVS* (Grueber, 3101, Roma, 80 a. Chr.; Sydenham, 770, Italia, 78–77 a. Chr.; Crawford, 383/1, Roma, 79 a. Chr.).
114. AR (*serratus*). 3,37 g; 19 mm; ↓; foarte slab conservată; pe revers, sub picioarele cailor, se află cifra **XLXV (?)**. *TI. CLAVDIVS* (Grueber, 3101, Roma, 80 a. Chr.; Sydenham, 770, Italia, 78–77 a. Chr.; Crawford, 383/1, Roma, 79 a. Chr.).
115. AR (*serratus*). 3,40 g; 21,60 mm; ←; foarte slab conservată. *TI. CLAVDIVS* (Grueber, 3101, Roma, 80 a. Chr.; Sydenham, 770, Italia, 78–77 a. Chr.; Crawford, 383/1, Roma, 79 a. Chr.). *Emisiune locală (?)*.
116. AR (*serratus*). 3,21 g; 19 mm; ←; foarte slab conservată; pe avers, ca simbol, se află o amforă culcată. *L. PAPIVS* (Grueber, 2977, Roma, 80 a. Chr.; Sydenham, 773, Italia, 78–77 a. Chr.; Crawford, 384/1, Roma, 79 a. Chr.).
117. AR (*serratus*). 3,53 g; 18,10 mm; ↓; foarte slab conservată. *L. PAPIVS* (Grueber, 2977, Roma, 80 a. Chr.; Sydenham, 773, Italia, 78–77 a. Chr.; Crawford, 384/1, Roma, 79 a. Chr.).
118. AR. 3,42 g; 17,90 mm; ↙; foarte slab conservată. *M. VOLTEIVS* (Grueber, 3158, Roma, 78 a. Chr.; Sydenham, 775, Roma, 76 a. Chr.; Crawford, 385/2, Roma, 78 a. Chr.).
119. 3,57 g; 18 mm; →; foarte slab conservată. *L. CASSIVS* (Grueber, 3152, Roma, 78 a. Chr.; Sydenham, 779, Roma, 76 a. Chr.; Crawford, 386/1, Roma, 78 a. Chr.).
120. AR. 3,49 g; 18,70 mm; ↑; slab conservată. *L. RVTILIVS FLACCVS* (Grueber, 3242, Roma, 77 a. Chr.; Sydenham, 780, Roma, 75 a. Chr.; Crawford, 387/1, Roma, 77 a. Chr.).
121. AR. 3,08 g; 17 mm; ↓; foarte slab conservată. *P. SATRIENVS* (Grueber, 3209 tip gen., Roma, 77 a. Chr.; Sydenham, 781, Roma, 75–74 a. Chr.; Crawford, 388/1a, Roma, 77 a. Chr.).
122. AR. 3,98 g; 19 mm; ↓; bine conservată. *L. LVCRETIVS TRIO* (Grueber, 3247 var., Roma, 76 a. Chr.; Sydenham, 784, Roma, 74 a. Chr.; Crawford, 390/2, Roma, 76 a. Chr.).
123. AR. 3,20 g; 18,80 mm; →; foarte slab conservată. *L. LVCRETIVS TRIO* (Grueber, 3247 var., Roma, 76 a. Chr.; Sydenham, 784, Roma, 74 a. Chr.; Crawford, 390/2, Roma, 76 a. Chr.).
124. AR. 3,51 g; 18,46 mm; ↓; slab conservată; pe revers este o incizie în formă de V. *CN. CORNELIVS LENTVLVS* (Grueber, 52, Spania, 76–72 a. Chr.; Sydenham, 752, Spania, 76–74 a. Chr.; Crawford, 393/1a, probabil Spania, 76–75 a. Chr.).
125. AR. 3,38 g; 18,90 mm; ←; slab conservată. *CN. CORNELIVS LENTVLVS* (Grueber, 52, Spania, 76–72 a. Chr.; Sydenham, 752, Spania, 76–74 a. Chr.; Crawford, 393/1a, probabil Spania, 76–75 a. Chr.).
126. AR. 3,49 g; 19,16 mm; ←; foarte slab conservată. *C. EGNATIVS MAXSVIVS* (Grueber, 3285, Roma, 75 a. Chr.; Sydenham, 787, Italia, 73 a. Chr.; Crawford, 391/3, Roma, 75 a. Chr.).
127. AR. 3,45 g; 17,65 mm; ↘; slab conservată. *L. FARSVLEIVS MENSOR* (Grueber, 3306 tip gen., Roma, 75 a. Chr.; Sydenham, 789a, Roma, 73 a. Chr.; Crawford, 392/1a, Roma, 75 a. Chr.).
128. AR. 3,30 g; 18,17 mm; ↓; foarte slab conservată. *C. POSTVMIVS TATIVS* (Grueber, 3238, Roma, 77 a. Chr.; Sydenham, 785, Roma, 74–73 a. Chr.; Crawford, 394/1a, Roma, 74 a. Chr.). *Emisiune locală (?)*.
129. AR. 3,00 g; 18,20 mm; ↘; slab conservată; pe avers se află o incizie unghiulară. *C. POSTVMIVS TATIVS* (Grueber, 3238, Roma, 77 a. Chr.; Sydenham, 785, Roma, 74–73 a. Chr.; Crawford, 394/1a, Roma, 74 a. Chr.).

130. AR (*serratvs*). 3,24 g; 19 mm; $\searrow$; foarte slab conservată. *Q. FVRIVS KALENVS* (Grueber, 3358, Roma, 72 a. Chr.; Sydenham, 797, Italia, 69 a. Chr.; Crawford, 403/1, Roma, 70 a. Chr.).
131. AR. 3,47 g; 17,50 mm; $\downarrow$; slab conservată. *P. SVLPICIVS GALBA* (Grueber, 3517, Roma, 69 a. Chr.; Sydenham, 838, Roma, 69 a. Chr.; Crawford, 406/1, Roma, 69 a. Chr.).
132. AR. 3,53 g; 17,75 mm; $\downarrow$; slab conservată. *Q. POMPONIVS MVSA* (Grueber, 3606, Roma, 67 a. Chr.; Sydenham, 811, Roma, 68–66 a. Chr.; Crawford, 410/2a, Roma, 66 a. Chr.).
133. AR (*serratvs*). 3,52 g; 18,75 mm; $\downarrow$; slab conservată. *L. ROSCIVS FABATVS* (Grueber, 3394 tip gen., Roma, 70 a. Chr.; Sydenham, 915, Italia, 58 a. Chr.; Crawford, 412/1, Roma, 64 a. Chr.).
134. AR. 3,73 g; 19,70 mm; $\downarrow$; slab conservată. *PAVLLVS AEMILIVS LEPIDVS* (Grueber, 3373, Roma, 71 a. Chr.; Sydenham, 926, Grecia, 55 a. Chr.; Crawford, 415/1, Roma, 62 a. Chr.).
135. AR. 3,55 g; 19,70 mm; $\downarrow$; slab conservată. *L. SCRIBONIVS LIBO* (Grueber, 3377, Roma, 71 a. Chr.; Sydenham, 928, Grecia, 55 a. Chr.; Crawford, 416/1a, Roma, 62 a. Chr.).
136. AR. 3,56 g; 20,88 mm; $\downarrow$; foarte slab conservată; pe avers este o mică incizie liniară. *L. SCRIBONIVS LIBO* (Grueber, 3377, Roma, 71 a. Chr.; Sydenham, 928, Grecia, 55 a. Chr.; Crawford, 416/1a, Roma, 62 a. Chr.).
137. AR. 3,41 g; 19,75 mm; $\downarrow$; slab conservată. *PAVLLVS AEMILIVS LEPIDVS, L. SCRIBONIVS LIBO* (Grueber, 3383, Roma, 71 a. Chr.; Sydenham, 927, Grecia, 55 a. Chr.; Crawford, 417/1a, Roma, 62 a. Chr.).
138. AR. 3,44 g; 18,63 mm; $\searrow$; slab conservată; pe avers este o incizie în formă de $\perp$. *M. AEMILIVS LEPIDVS* (Grueber, 3641, Roma, 65 a. Chr.; Sydenham, 828a, Roma, 66 a. Chr.; Crawford, 419/1e, Roma, 61 a. Chr.).
139. AR. 3,58 g; 17,65 mm; $\searrow$; slab conservată; pe avers este o incizie profundă în formă de L. *M. NONIVS SVFENAS* (Grueber, 3820, Roma, 63 a. Chr.; Sydenham, 885, Roma, 63–62 a. Chr.; Crawford, 421/1, Roma, 59 a. Chr.).
140. AR. 3,46 g; 17,85 mm; $\rightarrow$; slab conservată; pe avers se află o incizie circulară profundă (litera O). *M. AEMILIVS SCAVRVS, P. PLAVTIVS HYPSSAEVS* (Grueber, 3878, Roma, 58 a. Chr.; Sydenham, 913, Roma, 58 a. Chr.; Crawford, 422/1b, Roma, 58 a. Chr.).
141. AR. 3,45 g; 18,22 mm; $\searrow$; slab conservată. *AVLVS PLAVTIVS* (Grueber, 3916, Roma, 54 a. Chr.; Sydenham, 932, Roma, 54 a. Chr.; Crawford, 431/1, Roma, 55 a. Chr.).
142. AR. 3,21 g; 18,35 mm; $\swarrow$; slab conservată. *AVLVS PLAVTIVS* (Grueber, 3916, Roma, 54 a. Chr.; Sydenham, 932, Roma, 54 a. Chr.; Crawford, 431/1, Roma, 55 a. Chr.).
143. AR. 3,65 g; 16,56 mm; $\leftarrow$; slab conservată. *Q. SICINIVS* (Grueber, 3947, Roma, 49 a. Chr.; Sydenham, 938, Roma, 49–48 a. Chr.; Crawford, 440/1, Roma, 49 a. Chr.).
144. AR. 4,08 g; 19,60 mm; $\searrow$; foarte slab conservată. *MAN. ACILIVS GLABRIO* (Grueber, 3944, Roma, 50 a. Chr.; Sydenham, 922, Italia, 55 a. Chr.; Crawford, 442/1a, Roma, 49 a. Chr.).
145. AR. 3,30 g; 19,05 mm; $\swarrow$; slab conservată. *C. IVLIVS CAESAR* (Grueber, 27, Gallia, 50–49 a. Chr.; Sydenham, 1006, Gallia, 54–51 a. Chr.; Crawford, 443/1, monetărie în deplasare cu Caesar, 49–48 a. Chr.).
146. AR. 2,56 g; 20,05 mm; $\uparrow$; foarte slab conservată. *C. IVLIVS CAESAR* (Grueber, 27, Gallia, 50–49 a. Chr.; Sydenham, 1006, Gallia, 54–51 a. Chr.; Crawford, 443/1, monetărie în deplasare cu Caesar, 49–48 a. Chr.). *Emisiune locală (?)*.
147. AR. 2,90 g; 18,28 mm; $\downarrow$; foarte slab conservată; pe avers este o incizie liniară profundă. *C. VIBIVS PANSA* (Grueber, 3978, Roma, 49 a. Chr.; Sydenham, 947, Roma, 48 a. Chr.; Crawford, 449/1a, Roma, 48 a. Chr.). *Emisiune locală (?)*.
148. AR. 3,39 g; 17,30 mm; $\downarrow$; slab conservată; pe avers se află o incizie sub forma literei S. *D. POSTVMIVS ALBINVS* (Grueber, 3962, Roma, 49 a. Chr.; Sydenham, 941, Roma, 49–48 a. Chr.; Crawford, 450/1a, Roma, 48 a. Chr.).
149. AR. 3,44 g; 18,68 mm; $\uparrow$; slab conservată. *D. POSTVMIVS ALBINVS* (Grueber, 3962, Roma, 49 a. Chr.; Sydenham, 941, Roma, 49–48 a. Chr.; Crawford, 450/1a, Roma, 48 a. Chr.).
150. AR. 3,38 g; 19,38 mm; $\uparrow$? foarte slab conservată. *D. POSTVMIVS ALBINVS* (Grueber, 3962, Roma, 49 a. Chr.; Sydenham, 941, Roma, 49–48 a. Chr.; Crawford, 450/1a, Roma, 48 a. Chr.). *Emisiune locală (?)*.
151. AR. 3,69 g; 19,60 mm; $\searrow$; slab conservată. *C. IVLIVS CAESAR* (Grueber, 3955, Roma, 49 a. Chr.; Sydenham, 1009, Gallia, 50 a. Chr.; Crawford, 452/2, monetărie în deplasare cu Caesar, 13 iulie 48–47 a. Chr.).
152. AR. 3,47 g; 19,60 mm; $\leftarrow$; slab conservată. *L. PLAVTIVS PLANCVS* (Grueber, 4004, Roma, 47 a. Chr.; Sydenham, 959, Roma, 47 a. Chr.; Crawford, 453/1a, Roma, 47 a. Chr.).
153. AR. 3,49 g; 18,45 mm; $\swarrow$; slab conservată. *A. ALLIENVS* (Grueber, 5, Sicilia, 47 a. Chr.; Sydenham, 1022, Sicilia, 47 a. Chr.; Crawford, 457/1, Sicilia, 47 a. Chr.).
154. AR. 3,91 g; 18,17 mm; $\downarrow$; foarte slab conservată. *Q. CAECILIVS METELLVS PIVS SCIPIO* (Grueber, 1, Africa, 47–46 a. Chr.; Sydenham, 1046, Africa, 47–46 a. Chr.; Crawford, 459/1, Africa, 47–46 a. Chr.).
155. AR. 3,34 g; 18,75 mm; $\swarrow$; foarte slab conservată. *MAN. CORDIVS RVFVS* (Grueber, 4037, Roma, 46 a. Chr.; Sydenham, 976c, Roma, 46 a. Chr.; Crawford, 463/1a, Roma, 46 a. Chr.). *Emisiune locală (?)*.
156. AR. 3,55 g; 18,15 mm; $\swarrow$; foarte slab conservată; pe avers se află două mici incizii liniare; efigiile sunt șterse. *T. CARISIVS* (Grueber, 4067, Roma, 45 a. Chr.; Sydenham, 984, Roma, 45 a. Chr.; Crawford, 464/3b, Roma, 46 a. Chr.). *Emisiune locală (?)*.

157. AR. 3,76 g; 20,05 mm; ↓; slab conservată; pe avers sunt două incizii liniare. *C. CONSIDIUS PAETVS* (Grueber, 4090, Roma, 45 a. Chr.; Sydenham, 993, Roma, 45 a. Chr.; Crawford, 465/4, Roma, 46 a. Chr.). *Emisiune locală* (?).
158. AR. 3,62 g; 20,40 mm; ←; slab conservată; pe avers se află o incizie în forma literei *C. L. VALERIVS ACISCVLVS* (Grueber, 4099, Roma, 45 a. Chr.; Sydenham, 998, Roma, 45 a. Chr.; Crawford, 474/1a, Roma, 45 a. Chr.). *Emisiune locală* (?).
159. AR. 2,81 g; 18,62 mm; ←; foarte slab conservată; efigiile sunt superficial imprimate. *L. AEMILIVS BVCA* (Grueber, 4157, Roma, 44 a. Chr.; Sydenham, 1063, Roma, 44 a. Chr.; Crawford, 480/6, Roma, 44 a. Chr.). *Emisiune locală* (?).
160. AR. 3,45 g; 18,30 mm; ↓; foarte slab conservată; efigiile sunt superficial imprimate. *P. SEPVLLIVS MACER* (Grueber, 4168, Roma, 44 a. Chr.; Sydenham, 1072, Roma, 44 a. Chr.; Crawford, 480/11, Roma, 44 a. Chr.). *Emisiune locală* (?).
161. AR. 3,63 g; 18,75 mm; ↘; slab conservată; efigiile sunt șterse. *L. LIVINEIVS REGVLVS* (Grueber, 4271, Roma, 39 a. Chr.; Sydenham, 1112, Roma, 42 a. Chr.; Crawford, 494/30, Roma, 42 a. Chr.).
162. AR. 3,60 g; 19 mm; ↓; slab conservată; efigiile sunt slab imprimate; pe avers se află o incizie sub forma literei *C. M. ANTONIVS* (Grueber, 87, Est, 42 a. Chr.; Sydenham, 1168, Est, 42 a. Chr.; Crawford, 496/2, monetărie în deplasare cu M. Antonivs, 42 a. Chr.).
163. AR. 3,55 g; 18,50 mm; ←; slab conservată; efigiile sunt șterse. *SEX. POMPEIVS MAGNVS PIVS* (Grueber, 7, Sicilia, 42–38 a. Chr.; Sydenham, 1344, Sicilia, 43–42 a. Chr.; Crawford, 511/3a, Sicilia, 42–40 a. Chr.). *Emisiune locală* (?).
164. AR. 3,98 g; 20 mm; ?; slab conservată. *M. ANTONIVS, M. BARBATIVS PHILIPPVS, C. CAESAR* (Grueber, 100, Est, 41 a. Chr.; Sydenham, 1181, Efes, 41 a. Chr.; Crawford, 517/2, monetărie în deplasare cu M. Antonivs, 41 a. Chr.).
165. AR. 3,50 g; 19,60 mm; ↗; foarte slab conservată; efigiile sunt șterse (vagi). *M. ANTONIVS, M. BARBATIVS PHILIPPVS, C. CAESAR* (Grueber, 100, Est, 41 a. Chr.; Sydenham, 1181, Efes, 41 a. Chr.; Crawford, 517/2, monetărie în deplasare cu M. Antonivs, 41 a. Chr.). *Emisiune locală* (?).
166. AR. 3,55 g; 19,70 mm; ↑; slab conservată. *M. ANTONIVS, M. BARBATIVS PHILIPPVS, C. CAESAR* (Grueber, 100, Est, 41 a. Chr.; Sydenham, 1181, Efes, 41 a. Chr.; Crawford, 517/2, monetărie în deplasare cu M. Antonivs, 41 a. Chr.).
167. AR. 3,38 g; 19,70 mm; ↑; slab conservată. *M. ANTONIVS, M. BARBATIVS PHILIPPVS, C. CAESAR* (Grueber, 100, Est, 41 a. Chr.; Sydenham, 1181, Efes, 41 a. Chr.; Crawford, 517/2, monetărie în deplasare cu M. Antonivs, 41 a. Chr.).
168. AR. 3,53 g; 19,45 mm; ↑; slab conservată. *TI. SEMPRONIVS GRACCVS* (Grueber, 4319, Roma, 37 a. Chr.; Sydenham, 1129, Roma, 40 a. Chr.; Crawford, 525/4a, Roma, 40 a. Chr. (?) sau mai târziu).
169. AR. 3,57 g; 20,57 mm; ↗; slab conservată. *Q. VOCONIVS VITVLVS* (Grueber, 4308, Roma, 37 a. Chr.; Sydenham, 1132, Roma, 40 a. Chr.; Crawford, 526/2, Roma, 40 a. Chr. (?) sau mai târziu).
170. AR. 3,22 g; 20,40 mm; ↑; foarte slab conservată. *M. ANTONIVS* (Grueber, 141, Est, 38–37 a. Chr.; Sydenham, 1199, Grecia, 38–37 a. Chr.; Crawford, 533/2, monetărie în deplasare cu M. Antonivs, 38 a. Chr.).
171. AR. 3,04 g; 17 mm; ↑; foarte slab conservată. *M. ANTONIVS, CLEOPATRA* (Grueber, 179, Est, 32–31 a. Chr.; Sydenham, 1210, Asia Mică, 32–31 a. Chr.; Crawford, 543/1, monetărie în deplasare cu M. Antonivs, 32 a. Chr.).
172. AR. 3,05 g; 19,82 mm; ↑; slab conservată. *M. ANTONIVS, D. TVRPILLIVS* (Grueber, 227, Est, 31 a. Chr.; Sydenham, 1211, Asia Mică, 31 a. Chr.; Crawford, 545/1, monetărie în deplasare cu M. Antonivs, 31 a. Chr.).
173. AR. 3,55 g; 19,70 mm; →; slab conservată; pe avers se află o incizie sub forma literei *C. OCTAVIANVS* (Grueber, 4348, Roma, 29–27 a. Chr.; RIC, 37, f. a.; Giard, 66, Roma, 29 a. Chr.).
174. AR. 3,12 g; 19,45 mm; ↗; ștanțele uzate, tocite. *OCTAVIANVS* (Grueber, 4348, Roma, 29–27 a. Chr.; RIC, 37, f. a.; Giard, 66, Roma, 29 a. Chr.). *Emisiune locală* (?).
175. AR. 3,49 g; 21,40 mm; ↖; slab conservată. *OCTAVIANVS* (Grueber, 4360, Roma, 29–27 a. Chr.). *Emisiune locală* (?).
176. AR. 4,19 g; 20,60 mm; ←; slab conservată (pe avers). *AVGVSTVS* (Grueber, 56, Est, 19–15 a. Chr. (?); RIC, 56, Est, 19–15 a. Chr. (?); Giard, 936–939, Pergam, 28 a. Chr. ?).
177. AR. 3,39 g; 18,40 mm; ←; slab conservată. *P. PETRONIVS TVRPILLIANVS* (Grueber, 4525, Roma, 14 a. Chr.; RIC, 100, Roma, 18 a. Chr.; Giard, 139, Roma, 19 a. Chr.).
178. AR. 3,72 g; 18,35 mm; ↑; foarte bine conservată. *P. PETRONIVS TVRPILLIANVS* (Grueber, 4525, Roma, 14 a. Chr.; RIC, 100, Roma, 18 a. Chr.; Giard, 139, Roma, 19 a. Chr.).
179. AR. 3,19 g; 19,72 mm; ↑; foarte slab conservată; pe avers, ștanța este tocită și ștearsă. *P. PETRONIVS TVRPILLIANVS* (Grueber, 4529, Roma, 14 a. Chr.; RIC, 114, Roma, 18 a. Chr.; Giard, 139, Roma, 19 a. Chr.).
180. AR. 3,48 g; 19,20 mm; ↓; slab conservată. *AVGVSTVS* (Grueber, 4400, Roma, 19 a. Chr.; RIC, 305, Spania, Colonia Patricia, f. a.; Giard, 1132, Spania, Colonia Patricia, 19–18 a. Chr.).
181. AR. 3,24 g; 18,68 mm; ↓; slab conservată. *AVGVSTVS* (Grueber, 4426, Roma, 18 a. Chr.; RIC, 294, Spania, f. a.; Giard, Spania, 1184, Colonia Patricia, 19–18 a. Chr.).
182. AR. 2,92 g; 19,80 mm; ↙; slab conservată. *AVGVSTVS* (Grueber, 135, Gallia, 18–17 a. Chr.; RIC, 271, Spania, Colonia Patricia, f. a.).
183. AR. 3,39 g; 20,50 mm; ↓; slab conservată; ștanțele tocite și marginile ușor dințate. *AVGVSTVS* (Grueber, 150, Gallia, 16–15 a. Chr.; RIC, 290, Spania, Colonia Patricia, f. a.; Giard, 1154, Spania, Colonia Patricia, 19–18 a. Chr.). *Emisiune locală* (?).

184. AR. 3,76 g; 19,50 mm; ♂; bine conservată. *L. VINICIUS* (Grueber, 4474, Roma, 16 a. Chr.; RIC, 148, Roma, 16 a. Chr.; Giard, 357–361, Roma, 16 a. Chr.).
185. AR. 3,54 g; 19,85 mm; ♂; slab conservată. *C. MARIUS TROMENTINUS* (Grueber, 4643, Roma, 8 a. Chr.; RIC, 161, Roma, 13 a. Chr.; Giard, 515–516, Roma, 13 a. Chr.).
186. AR. 3,40 g; 19,66 mm; ←; foarte slab conservată; ștanțele uzate, efigiile neclare. *AVGVSTVS* (Grueber, 163, Gallia, 14–12 a. Chr.; RIC, 327, Lvgdvnvm, 14–12 a. Chr.; Giard, 1372–1382, 1386–1387, 1389–1390, Lvgdvnvm, 15 a. Chr.). *Emisiune locală (?)*.
187. AR. 3,69 g; 19,60 mm; ↙; foarte slab conservată. *AVGVSTVS* (Grueber, 200, Gallia, 11–9 a. Chr.; RIC, 339, Lvgdvnvm, 12–11 a. Chr.; Giard, 1445–1449, Lvgdvnvm, 10 a. Chr.).
188. AR. 3,60 g; 18,56 mm; ♂; bine conservată. *AVGVSTVS* (RIC, 350, Lvgdvnvm, 2 a. Chr.; Giard, 1651–1661, Lvgdvnvm și ateliere auxiliare, 2 a. Chr. – 4 (?) p. Chr.).
189. AR. 3,57 g; 19,10 mm; †; slab conservată. *AVGVSTVS* (RIC, 350, Lvgdvnvm, 2 a. Chr.; Giard, 1651–1661, Lvgdvnvm și ateliere auxiliare, 2 a. Chr. – 4 (?) p. Chr.).
190. AR (*incvs*). 3,35 g; 18,40 mm; ?; bine conservată. *AVGVSTVS* (RIC, Roma, 110 și urm., pentru avers, vezi și 168, 178, 254 etc.).
191. AR. 2,96 g; 19,80 mm; †; slab conservată. *Contrafacere locală (hibridă)*, formată din îmbinarea a două aversuri: *L. TITVRIVS SABINVS* (av. Grueber, 2326, Roma, 87 a. Chr.; Sydenham, 699^a, Roma, 88 a. Chr.; Crawford, 344/2c, Roma, 89 a. Chr.) și *P. CLODIVS* (av. Grueber, 4240, Roma, 38 a. Chr.; Sydenham, 1096, Roma, 41 a. Chr.; Crawford, 494/39^a, Roma, 42 a. Chr.).
192. AR. 3,18 g; 19,25 mm; †; slab conservată. *Contrafacere locală (hibridă)*, formată din îmbinarea aversului după denarul lui *L. PAPIVS* (Grueber, 3007, Roma, 80 a. Chr.; Sydenham, 773, Italia, 78–77 a. Chr.; Crawford, 384/1, Roma, 79 a. Chr.) cu reversul denarului lui *Q. TITIVS* (Grueber, 2220, Roma, 87 a. Chr.; Sydenham, 691, Italia, 88 a. Chr.; Crawford, 341/1, Roma, 90 a. Chr.).
193. AR. 3,64 g; 19,80 mm; ♀; slab conservată; moneda are un aspect poros (turnată ?). *Contrafacere locală (hibridă)*, formată din îmbinarea aversului denarului lui *L. MARCIUS PHILIPPVS* (Grueber, 3890, Roma, 56 a. Chr.; Sydenham, 919, Roma; Crawford, 425/1, Roma, 56 a. Chr.: Av. Capul lui Ancvs Marcivs spre dreapta; înapoia lui un *litvvs*; dedesubt, ΔVRVC [= ANCVS]) și al reversului denarului lui *A. POSTVMIVS ALBINVS* (în exergă, legenda CCBININS; cf. Grueber, 718, Italia, 89 a. Chr.; Sydenham, 611, Italia, 92–91 a. Chr.; Crawford, 335/10a, 96 (?) a. Chr.).
194. AR (*serratvs*). 3,55 g; 20,50 mm; †; slab conservată. *Contrafacere locală (hibridă)*, formată din îmbinarea aversului unui denar neidentificat (cap laureat spre stânga și, în jur, cu legenda formată din litere barbarizate) și al reversului denarului lui *CN. LENTVLVS* (Grueber, 52, Spania, 76–72 a. Chr.; Sydenham, 752, Spania, 76–74 a. Chr.; Crawford, 393/1a, probabil Spania, 76–75 a. Chr.).
- Bibl.** R. Vulpe et alii, *Șantierul arheologic Poiana –1950*, în *SCIV*, 2, 1951, 1, p. 190; B. Mitrea, *Descoperirile de la Poiana*, p. 166; idem, *recenzie* la M. H. Crawford, *Roman Republican coin hoards*, în *SCIV*, 20, 1969, 3, p. 510; I. Winkler, în *JNG*, 1967, p. 150; V. Mihailescu-Bîrliba, *La monnaie romaine*, p. 295, nr. 33; idem, *Dacia răsăriteană*, p. 156, nr. 76; M. Chițescu, în *BAR*, p. 237–240, nr. 152.

1985

7. „*Tezaur* alcătuit din 32 monede de aramă (5) și bronz (27) emise de către *Callatis*; două exemplare de bronz par să fi fost aurite. Greutatea pieselor descoperite este cuprinsă între 6,50 g și 13,30 g, cu o pondere totală de 289,91 g; greutatea medie este de 9,0596 g. Toate monedele aparțin tipului care are pe avers capul lui Apollo și trepidul cu spic pe revers, corespunzând grupei a III-a stabilită de către Pick și datată între moartea lui Lysimach (281) și înfrângerea lui Mithridates VI Eupator de către romani (72 a. Chr.): Pick 227 (26), 228 (2), 230 (3) și 231 (1). De asemenea, toate piesele sunt contramarcate pe avers (1–3). Monedele erau adăpostite într-un vas mic de lut. Descoperirea a fost făcută la adâncimea de 1,60 m, în stratul Poiana II (R. Vulpe), care se datează între începutul secolului III și prima jumătate a secolului I a. Chr., împreună cu fibule tracice, fibule traco-celtice, monede histriene și geto-dacice de tip Huși – Vovriești.” MITecuci. Nr. Inv. 1783/1–32.

Bibl. S. Teodor, M. Nicu, S. Țau, *Tezaurul de monede callatiene*, p. 133–138; B. Mitrea, *Découvertes monétaires en Roumanie – 1986 (XXX)*, în *Dacia*, N. S., 31, 1987, 1–2, p. 174, nr. 5; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 140–141, nr. 175; S. Teodor, V. Mihailescu-Bîrliba, 1993, p. 128, nr. 5–36; R. Vulpe, S. Teodor, *Piroboridava*, p. 100.

1988

8. *Tezaur* compus din denari romani (trei republicani și patru imperiali): un exemplar *republican neidentificat* din secolul II a. Chr. (Roma și bigă) – *VESPASIANVS* (RIC, 90, Roma, 75 p. Chr.). Toate exemplarele sunt foarte uzate, cu excepția ultimei piese. Greutatea totală: 23,83 g, cu o medie generală de 3,41 g (!); denarii republicani însumează greutatea de 9,89 g, cu o medie de 3,241 g; denarii imperiali au ponderea totală de 13,98 g, cu o medie de 3,495 (!). Exemplare par să fi fost selectate pentru greutatea lor (materie primă ?). Descoperit în secțiunea O, caroul V/1, la adâncimea de 0,60 m. MITecuci. Nr. Inv. 2077–2083.

Bibl. B. Mitrea, *Découvertes monétaires en Roumanie: 1981, 1982 et 1983 (XXV, XXVI et XXVII)*, în *Dacia*, N. S., 28, 1984, 1–2, p. 187, nr. 75; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 157, nr. 82; S. Teodor, V. Mihailescu-Bîrliba, 1993, p. 128, nr. 50–56; R. Vulpe, S. Teodor, *Piroboridava*, p. 100.

Anexa nr. 3. OBIECTE PARAMONETARE GĂSITE LA POIANA

Înainte de 1949 ?

1. AE ? *Ștanță* cu efigia Romei, pentru baterea unui denar roman republican.

Bibl. R. Vulpe și colab, *Șantierul arheologic Poiana – Tecuci, 1949*, în *SCIV*, 1, 1950, 1, p. 48 și 50.

1949

2. AR. *Pastilă monetară*, cu „greutatea unui denar”; diametrul = 14 mm; grosimea = 2 mm. Săpătura H¹, sectorul XIV S 229 (stratul Poiana III). IAB. Nr. Inv. 296, 46.

Bibl. R. Vulpe și colab, *Șantierul arheologic Poiana – Tecuci, 1949*, în *SCIV*, 1, 1950, 1, p. 48.

1950

3. AR. *Pastilă monetară* având mărimea unei jumătăți de denar, fără a fi imprimată. A fost pregătită, probabil, pentru confecționarea unei piese locale.

1968

4. AE. *Ștanță* din bronz sau plumb (?). diametru: 32 mm; înălțimea (păstrată): 21,5 mm. *Neidentificată (geto-dacică ?)*. Este de formă discoidală și are un picior de fixare. Secțiunea M, caroul 17, la adâncimea de 1,25 m. Informație S. Teodor (*carnetul de șantier*).

Bibl. S. Teodor, V. Mihailescu-Bîrliba, 1993, p. 129; R. Vulpe, S. Teodor, *Piroboridava*, p. 100.

Anexa nr. 4. DESCOPERIRI MONETARE NESIGURE DE LA POIANA

1926–1930 ?

1. AE. Monedă *geto-dacică*, schifată, găsită întâmplător.

Bibl. R. și E. Vulpe, în *Dacia*, 3–4, 1927–1932, p. 339–340, nota 3.

1928 ?

1. AR. 2,95 g; 18 mm; †; bine conservată. *TRAIANVS* (BMC, III, 474, 112–117: *av.* IMP TRAIANO AVG GER DAC PMTRP COS VI PP; *rv.* SPQR OPTIMO PRINCIPI, ex. ARAB ADQ). Descoperită de V. Mazilu în 1928. MIBacău. Nr. Inv. 25040.

Bibl. R. Vulpe, S. Teodor, *Piroboridava*, p. 100.

Înainte de 1939 ?

1. AE. 19 mm. La suprafața stațiunii antice s-a găsit o monedă de bronz din *Panticapaion*: *av.* Capul Atenei, cu coif, în profil spre dreapta; *rv.* ΠΑΝΤΙΚΑ/ΠΑΙΤΩΝ; arc și tolbă. *Passim*.

Bibl. I. Vendelin, *Două monede interesante*, în *CNA*, 14, 1939, 113–114, p. 140 și fig. 1; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 140, nr. 170.

2. *Tezaur* format din 100 de monede (?); a fost pierdut.

1945–1950

1. AE. 11,09 g; 25×26 mm; †; uzată și trecută prin foc. *ELAGABALVS* (Regling, 3058, *Tomis*, 218 – mijlocul lui 219; cu litera Δ). *Passim*. MITecuci. Nr. Inv. 2085.

Bibl. S. Teodor, V. Mihailescu-Bîrliba, 1993, p. 129, nr. 58; R. Vulpe, S. Teodor, *Piroboridava*, p. 100.

1951

1. *Tezaur* (?). 76 AR (denari) în „fâșic”, sector JK (pierdut ?).

1968

1–2. „În luna martie 1968 s-au găsit întâmplător 2 denari, în malul dinspre Siret al așezării antice. Ei au fost donați Colecției Institutului Pedagogic Bacău.” 1. *TIBERIVS: Divvs Avgvstvs*: 3,63 g; 18 mm; bine conservat; RIC, I, 47, 26–37 p. Chr. 2. *TIBERIVS: Divvs Avgvstvs*: 3,62 g; 19 mm; bine conservat, trecut prin foc; RIC, I, 47, 26–37 p. Chr.

Bibl. V. Mihailescu-Bîrliba, *Descoperiri de monede antice și bizantine (III)*, în *MemAntiq*, 3, 1971, p. 589–590, nr. 9 și fig. 2/5, 6; idem, *La monnaie romaine*, p. 278, nr. 201.

1971–1972?

1. AE. 12,30 g; 25 mm. *Callatis* (Pick, 227): *av.* Capul lui Apollo cu o cunună de lauri spre dreapta; o contramarcă rotundă (stea cu 6 raze) acoperă obrazul divinității; *rv.* Trepied și spicul de grâu, cu legendele ΚΑΛΛΑΤΙΑΝΩΝ și ΑΠΟΛΛΑ. *Passim*: a fost găsită pe cetățuia de la Poiana și a fost dăruită Muzeului de istorie din Bacău de învățătorul Trandafir Gh. (satul Ciorani, com. Pufești, jud. Vrancea). MIBacău.

Bibl. V. Căpitanu, *Descoperiri de monede antice și bizantine*, în *Carpica*, 4, 1971, p. 293, nr. 66 și pl. 3/66; B. Mitrea, *Descoperiri de monede antice și bizantine în Republica Socialistă România*, în *SCIV*, 24, 1973, 1, p. 140, nr. 14; idem, *Geto-dacii și monedele vest-pontice*, p. 51, nr. 11 (se consideră că a fost găsită la Ciorani); idem, *Monedele pontice și Burebista*, p. 91, nr. 1 (se consideră că a fost găsită la Ciorani); V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 140, nr. 167.

Înainte de 1988?

1. AR. 3,15 g; 17×19 mm; foarte uzată (reversul *neidentificat*). *Denar roman republican* din secolele II–I a. Chr. găsit la suprafața stațiunii și păstrat în colecția I. Sion din Tecuci.

Bibl. V. Mihailescu-Bîrliba și V. Butnariu, *Descoperiri monetare din Moldova. I*, în *ArhMold*, 12, 1988, p. 313, nr. 8; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 158, nr. 84; Gh. Poenaru Bordea, B. Mitrea, *Découvertes monétaires en Roumanie – 1989 (XXXIII)*, în *Dacia*, N. S., 34, 1990, 1–2, p. 303, nr. 23.

2. AE. 9,18 g; 26×28 mm; ↓; foarte uzată. *AVGVSTVS*. Găsit la suprafața stațiunii și păstrat în colecția I. Sion din Tecuci.

Bibl. V. Mihailescu-Bîrliba și V. Butnariu, *Descoperiri monetare din Moldova. I*, în *ArhMold*, 12, 1988, p. 313, nr. 8; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 158, nr. 84; Gh. Poenaru Bordea, B. Mitrea, *Découvertes monétaires en Roumanie – 1989 (XXXIII)*, în *Dacia*, N. S., 34, 1990, 1–2, p. 303, nr. 23.

Fără an de descoperire

1. AR. Denar roman republican. *CAEPIO BRVTVS* (Grueber, 3864, Roma, 59 a. Chr.; Sydenham, 907; Crawford, 433/2, Roma, 54 a. Chr.).

Bibl. C. Solomon, *Un muzeu regional la Tecuci*, p. VII, apud B. Mitrea, *Descoperirile de la Poiana*, p. 168 și nota 12.

2. AR. Monede „din vremea republicii (*CAESAR* și *CASSIVS*), precum și din vremea imperiului, care nu s-au păstrat.”

Bibl. V. Pârvan, *Castrul de la Poiana și drumul roman prin Moldova de Jos*, în *AARMSI*, s. a II-a, t. 36, 1913, 4, p. 99 și extras, p. 7; B. Mitrea, *Descoperirile de la Poiana*, p. 168 și nota 14; V. Mihailescu-Bîrliba, *La monnaie romaine*, p. 295, nr. 31; idem, *Dacia răsăriteană*, p. 155, nr. 61; M. Chițescu, în *BAR*, p. 355, 140 i.

3. AR (*fouillée*). *Denar roman republican* (secolul II a. Chr.), care pare a fi *subaerat* („fier îmbrăcat în argint”): *av.* Cap spre dreapta; *rv.* Bigă. Estampaj și informație păstrate la IAB.

Bibl. B. Mitrea, *Descoperiri* –1970, p. 339, nr. 39; idem, *Découvertes* – 1970, p. 475, nr. 39; V. Mihailescu-Bîrliba, *La monnaie romaine*, p. 295, nr.35; idem, *Dacia răsăriteană*, p. 156, nr. 80; M. Chițescu, în *BAR*, p. 355, nr. 140 h.

4. Se mai semnalează apariția unor monede de argint, imitații ale emisiunilor thasiene (faza târzie).

Bibl. R. Vulpe et alii, *Șantierul arheologic Poiana –1950*, în *SCIV*, 2, 1951, 1, p. 187; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană*, p. 140, nr. 169.

Anexa nr. 5.

DESCOPERIRI MONETARE DIN ÎMPREJURIMILE STAȚIUNII POIANA

BUCIUMENI (com. Buciumeni, jud. Galați)

1950

1. *Tezaur* constituit din cinci *denari romani republicani* (s-au putut examina doar patru): a). 2,83 g; 17,30 mm; foarte uzat. *Anonim*, prima jumătate a secolului II a. Chr. *Av.* Capul Romei cu X. *Rv.* Dioscurii călări. b). 3,75 g; 18,75 mm; bine conservat. *M. FANNIVS C. F* (Grueber, Italia, 468, 150–125 a. Chr.; Crawford, 275, Roma, 123 a. Chr.). c). 3,67 g; 16,87 mm; bine conservat. *Q TITI* (Grueber, 2220, Roma, 87 a. Chr.; Sydenham, 691, Roma; Crawford, 341/1, Roma, 90 a. Chr.). d). 3,53 g; 17,80 mm; bine conservat. *L. MVSSIDIVS LONGVS* (Grueber, 4237, Roma, 39 a. Chr.; Sydenham, 1096, Roma, 42 a. Chr.; Crawford, 494/39a, Roma, 42 a. Chr.).

Găsit la vest de satul Buciumeni, la aproximativ 2 km vest de drumul spre Diaconi (Vișina), „în țarina lui Toader Miron de pe coasta Buciumenilor”. IAB. Nr. Inv. 253.

Bibl. R. Vulpe et alii, *Șantierul arheologic Poiana –1950*, p. 214–215; V. Mihailescu-Bîrliba, *La monnaie romaine*, p. 291, nr. 6; idem, *Dacia răsăriteană*, p. 150, nr. 13; M. Chițescu, în *BAR*, p. 335, nr. 21.

CĂPOTEȘTI (localitate desființată, înglobată satului Putna, com. Bolotești, jud. Vrancea).

1951

Localnicii au predat trei monede romane de argint, ca fiind găsite în locul numit „Ulm” sau „Fântâna de piatră”: 1. AR. *VESPASIANVS*: *rv.* ANNONA AVG; 2. AR (*serratus* ?). *TRAIANVS*: *av.* TRAIANODACPM.../*rv.* Victoria. OPTIMOPRINCIPI; 3. AR. *HADRIANVS*: *rv.* Abundentia. PMTRPCOSIII.

CIORANI (com. Pufești, jud. Vrancea). Vezi **Anexa nr. 4.**

Înainte de 1951 ?

1. AE. Monedă din *Callatis* (secolul III a. Chr., cf., Pick, 227, tip gen.); slab conservată. Găsită „mai demult”, împreună cu alte monede, la *Fântâna-din-Câmp*. IAB.

Bibl. R. Vulpe, *Șantierul Poiana*, în *SCIV*, 3, 1952, p. 211; I. Winkler, *Contribuții numismatice la istoria Daciei*, în *SCȘCluj*, s. III, 6, 1955, 1–2, p. 158, nr.7; B. Mitrea, *Descoperiri – 1970*, p. 333, nr. 3; idem, *Découvertes – 1970*, p. 467, nr. 3; idem, *Monedele pontice și Burebista*, p. 91; idem, *Geto-dacii și monedele vest-pontice*, p. 53, nr. 11; I. Glodariu, *Relații comerciale ale Daciei cu lumea elenistică și romană (sec. II î. e. n. – I e. n.)*, Cluj, 1974, p. 254; V. Mihailescu-Bîrliba, *La monnaie romaine*, p. 259, nr. 59; idem, *Dacia răsăriteană*, p. 130, nr. 45.

2. AR. Emisiune romană imperială: *COMMODOVS*. Găsită „mai demult”, la *Fântâna-din-Câmp*.

Bibl. R. Vulpe, *Șantierul Poiana*, în *SCIV*, 3, 1952, p. 211; B. Mitrea, *Descoperiri – 1970*, p. 341, nr. 54; idem, *Découvertes – 1970*, p. 477, nr. 54; V. Mihailescu-Bîrliba, *La monnaie romaine*, p. 259, nr. 59.

3. AE. Monedă de la *CONSTANTINVS I*. Găsită „mai demult”, la *Fântâna-din-Câmp*.

Bibl. R. Vulpe, *Șantierul Poiana*, în *SCIV*, 3, 1952, p. 211; B. Mitrea, *Descoperiri – 1970*, p. 341, nr. 54; idem, *Découvertes – 1970*, p. 477, nr. 54; V. Mihailescu-Bîrliba, *La monnaie romaine*, p. 259, nr. 59.

DIACONI (azi VIȘINA, com. Nicorești, jud. Galați)

1949

1. *Tezaur* format din 95 *denari romani republicani* (77 ex.) și *imperiali* (18), datați între 199–170 a. Chr. și 72, 73 p. Chr. (*VESPASIANVS: TITVS*). Descoperirea a fost făcută în apropierea unei așezări La Tène II = Poiana II₁. IAB. Nr. Inv. 254/1–95.

Bibl. R. Vulpe et alii, *Șantierul arheologic Poiana –1950*, în *SCIV*, 2, 1951, 1, p. 210; B. Mitrea, *Contribuții numismatice la istoria triburilor daco-getice din Moldova în a doua jumătate a secolului al II-lea e. n.*, în *SCIV*, 7, 1956, 1–2, p. 145; idem, *Descoperirile de la Poiana*, p. 171; I. Winkler, *JNG*, 17, 1967, p. 145; eadem, în *Despre pătrunderea denarilor lui Marcus Antonius în Dacia*, în *SCIV*, 22, 1971, 1, p. 98; M. Chițescu, *Unele aspecte ale relațiilor dintre Dicomes și Marcus Antonius în lumina descoperirilor numismatice (O problemă de geografie istorică)*, în *SCIV*, 19, 1968, 4, p. 661; eadem, în *BAR*, p. 153–155; V. Mihailescu-Bîrliba, *La monnaie romaine*, p. 262, nr. 80; M. Dima și T. Izvoranu, *Tezaurul de monede romane republicane și imperiale descoperit la Diaconi (sec. I p. Chr.)*, în *Simpozion de numismatică organizat cu ocazia comemorării Sfântului Ștefan cel Mare, domn al Moldovei (1504–2004) Chișinău, 29 septembrie – 2 octombrie 2004, Comunicări, studii și note*, Ed. Enciclopedică, București, 2007, p. 67–94.

1958

2. *Tezaur* alcătuit din 146 *denari romani republicani* (229 a. Chr. – *MARCVS ANTONIVS*, Grueber, 100, Efes, 41 a. Chr.; Sydenham, 1181, Efes, 41 a. Chr.; Crawford, 517/2, monetărie în mișcare cu Marcus Antonius, 41 a. Chr.). Printre monedele depozitului au fost identificate și 6 imitații. Descoperirea a fost făcută în apropierea satului Vișina (Diaconi), lângă drumul Vișina – Haritești, unde s-a întreprins și un sondaj arheologic într-o așezare autohtonă, în anul 1950. MIBacău.

Bibl. C. Buzdugan, *Tezaurul de monede romane republicane de la Vișina (jud. Galați)*, în *MemAntiq*, 3, 1971, p. 455–467; M. Chițescu, *Cîteva tezaure monetare romane republicane din Moldova*, în *Carpica*, 4, 1971, p.161; eadem, în *BAR*, p. 311–314, nr. 213; B. Mitrea, *Descoperiri de monede antice și bizantine în R. S. R.*, în *SCIV*, 23, 1972, 1, p. 142, nr. 51; idem, *Découvertes des monnaies antiques et byzantines dans la R. S. R.*, în *Dacia*, N. S., 16, 1972, p. 368, nr. 51; idem, *recenzie* la C. Buzdugan (vezi mai sus), în *BSNR*, 67–69, 1973–1975, 121–123, p. 340–342; V. Mihailescu-Bîrliba, *La monnaie romaine*, p. 296, nr. 43; idem, *Dacia răsăriteană*, p. 159, nr. 109.

HULEȘTI (localitate desființată, înglobată satului Poiana, com. Nicorești, jud. Galați)

1939

1. AR. Drahmă din *Dyrrhachium* găsită „pe râpi”.

2. AR. Denar roman republican sau imperial ? Av. Cap de bărbat și legenda ...*TILIANVS III VIR*.... Rv. Bărbat îngenucheat (german sau celt) și *CAESAR AVG*.... Găsit pe râpa estică a capului N, pe drumul ce duce la fântână.

1951

1. AE. 23 mm; patru contramărți. Găsită pe drumul spre Hulești, la 300 m S de Iernaia (?).

„ÎN ZONĂ”

1948

1. AE. 24 mm; un fragment slab conservat. *Odessos* (?). *Passim* (în zonă). IAB. Nr. Inv. 325, 3.

2. AR (*billon*). 3,213 g; 25 mm; schifată; aliaj cu puțin argint. Monedă *geto-dacică* de tip *Inotești-Răcoasa* (tip degenerat, târziu); pe revers, sub cal, se află un triunghi sau, poate, litera Δ. *Passim* (în zonă). IAB. Nr. Inv. 325, 8.

3. AR. 3,72 g; 20 mm; bine conservată; pe avers se află trei contramărți. *MN. AEMILIVS LEP* (Grueber, 590, Italia, 91 a. Chr.; Sydenham, 554, Italia sudică, 109 a. Chr.; Crawford, 291/1, Roma, 114 sau 113 a. Chr.). *Passim* (în zonă). IAB. Nr. Inv. 325, 10.

COINS FOUND IN THE GETO-DACIAN CITADEL AT POIANA

ABSTRACT

The archaeological site at Poiana (Nicoarești commune, Galați county) was signaled out at the end of the 19th century (by Spiru Haret), and it was then explored archaeologically in 1913 (by Vasile Pârvan) and in 1926 (by Gheorghe Ștefan). Between 1927 and 1990, with some interruptions, intense investigations were undertaken there, under the leadership of Professor Radu Vulpe and of his wife, Dr. Ecaterina Dunăreanu-Vulpe, until 1982. Several other collaborators joined them in the course of time (Dr. Anton Nițu, Dr. Silvia Teodor, etc.); after R. Vulpe's death (1982) the investigation of the site was led by Dr. Silvia Teodor, between 1985 and 1990.

The site of Poiana is situated east of the Carpathian Mountains, on the lower course of the Siret, an important tributary of the Danube. Three vast habitation layers have been identified, corresponding to the Bronze Age (the cultures of Monteoru IC₃ – IC₂ and of Costișa, respectively), to the first Iron Age (Hallstatt, Basarabi culture) and, finally, to the second Iron Age (Latène, Geto-Dacian culture).

The richest layer which revealed the most representative vestiges is the one belonging to the Geto-Dacian culture (the middle of the 5th century B. C. – the middle of the 2nd century A. D.). Radu Vulpe identified the Geto-Dacian citadel at Poiana as ancient *Piroboridava* (Ptolemy).

From a numismatic point of view, Poiana is also distinguished by the number and the variety of the coins found there. Radu Vulpe entrusted the studying of the coins of Poiana to the outstanding numismatist Bucur Mitrea, who recorded and studied all the monetary documentation, without publishing it totally. Although some data were used by Bucur Mitrea in his works, the complete catalogue of the coins found at Poiana still remained unpublished.

Not long before his death (1995) professor Bucur Mitrea entrusted all his documentation about the coins from Poiana to Virgil Mihailescu-Bîrliba, whose duty was to publish it. Consequently, in the present study the list of the monetary finds from Poiana is presented (with some corrections and additions), accompanied by an incomplete commentary (referring only to the Greek issues). **The Catalogue of coins** includes five annexes: 1. *The Catalogue of single finds from Poiana*; 2. *The monetary hoards found at Poiana*; 3. *The paramonetary objects found at Poiana*; 4. *Uncertain monetary finds from Poiana*; 5. *Monetary finds from around the Poiana site*.

The fact is pointed out that in no other Dacian fortress (with the possible exception of Sarmizegetusa) has such a large amount of coins been found: 1,269 coins in all, of which 929 have been studied by the author. Numerous monetary finds (11 single finds and 3 hoards containing 246 Roman republican and imperial *denarii*) have also been signaled out in the surroundings of the Poiana site. They were also studied by Bucur Mitrea.

The Greek and Hellenistic single finds are represented by 15 coins: Histria 5, Callatis 3, Odessos 1, Panticapaion 1, Dyrhachium 2, Thracian kings 3; a hoard containing bronze coins issued by Callatis (32) is also added to the items mentioned above.

The coins from Histria are all of silver, and they could be dated to the 4th c. B. C. Their presence at Poiana is not surprising, because, as Bucur Mitrea remarked long ago, the Histrian silver coin is frequently signaled in the eastern area of the Carpathians (Moldavia). At the same time one could notice that some coins did not have any signs of wear, which proves that they had not circulated and had not been used in the exchange process between the natives and the Greek world.

The analysis above supports the idea that, for the entire eastern Dacia, and especially for the area of the Lower Siret, at that time, the citadel at Poiana played an important political, religious, military and cultural role, besides the economic one.

As we have already mentioned, coins issued by the Greek cities Callatis and Odessos have also been found at Poiana, although all the issues are of bronze and they appear not to have been used within the exchange process between the Geto-Dacians and the Greek merchants.

Another important category of coins is represented by the local production. There have been recorded 27 Geto-Dacian issues, most of them belonging, chronologically, to a late stage (the types Adâncata – Mânăstirea, Inotești – Răcoasa and Vârteju – București).

But, certainly, the most numerous category of coins is represented by the Roman republican issues, found at Poiana, both isolated (about 110), and in hoards (7). Although most of the Roman imperial coins are early ones, some of them, though doubtful, show a late stage of habitation (*Domitianvs*, *Traianvs*, *Antoninvs Pivs*, *Marcvs Avrelivs*, *Elagabalvs* and *Tacitvs*).

The archaeological diggings have also proved the presence of one or more workshops for coin minting: there have been found two dies (one for Roman republican *denarii* and another one for Geto-Dacian issues), metal discs ready to be coined, as well as local coins and imitations of the Roman republican *denarii*.

Although the numismatic-historical analysis of the monetary finds from Poiana has not been finished, we are convinced that the information published now can be used for a better and a more complete understanding of the role played by this citadel in the eastern part of Dacia.